

6

CURS
DE CATALÀ

llibre del professor

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

Albert Vilagrasa Grandia
Ares Llop Naya
(coordinadors)

Amanda Ulldemolins Subirats

APUNT

Primera edició, setembre de 2023

© Albert Vilagrasa Grandia i Ares Llop Naya,
2023, per la coordinació

© Autora, Amanda Ulldemolins Subirats, 2023, pel text

© Disseny i maquetació: Blanca Hernández, 2023

© Pep Brocal, 2023, per les il·lustracions

© FOTOGRAFIES: **unitat 0:** studiovin/Shutterstock.
com; **unitat 4:** Dean Clarke/Shutterstock.com; Andrey
Arkusha/Shutterstock.com; **unitat 6:** Saifullah Aslam/
Shutterstock.com; **unitat 7:** Suc de síndria: Distinto Films

La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Ausiàs Marc, 92-98, 08013 Barcelona

PUNT DE PARTIDA

OBJECTIU

L'objectiu d'aquest punt és fer l'alumne conscient de la diversitat geolectal de la llengua catalana. Per fer-ho, es pretén reactivar els coneixements culturals i lingüístics de l'aprenent a partir de fotografies i vocabulari. També es treballen els geosinònims. Amb això es vol trencar el gel, ja que és la primera lliçó del curs i els estudiants encara no es coneixen.

Records d'abans

- A.** En parelles, demaneu als alumnes que llegeixin el títol de la unitat, *Filant prim*, i demaneu-los que expliquin què vol dir aquesta expressió i en quin context l'han sentit. Comenteu conjuntament el significat d'aquest modisme. Si voleu, podeu demanar-los que cerquin o pensin alguna expressió sinònima, com ara *ser primmirat* o *ser exigent*. És important que els alumnes siguin sabedors, des de principis del curs, que en el nivell C2 del Marc europeu comú de referència per a les llengües (MCER) del Consell d'Europa es valora disposar d'un repertori lingüístic ampli i precís. Si ho creieu convenient, projecteu la web de la Generalitat de Catalunya en què s'explicita què es demana a un examinand del C2 (https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/acreditacio_coneixements/certificats_de_catala/certificats_estructura_i_descripcio_proves/certificat_de_nivell_superior_de_catala_d/).

Aproveiteu aquest document i demaneu als alumnes per què creuen que practican més el registre formal. Si cal, atureu-vos i assegureu-vos que entenen què és la llengua estàndard. Feu-los memòria o avanceu-los que l'estàndard català és composicional —això és, que hi ha formes lingüístiques de tots els dialectes—, polimòrfic —és a dir, s'hi inclouen dues o més variants lingüístiques de valor equivalent però de diferents dialectes— i policèntric —ja que hi ha dues acadèmies lingüístiques, l'Institut d'Estudis Catalans i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Pot ser interessant, com a transició amb la primera activitat i per cohesionar el grup-classe, demanar-los que comentin en quina varietat dialectal s'inscriuen.

Després, en parelles, demaneu-los que llegeixin les paraules següents i que les relacionin amb les fotografies que fan referència als seus significats. Alerteu-los que hi ha més d'una fotografia per a cada cas. Tot seguit, feu que diguin a quina àrea dels territoris de parla catalana correspon cada significat. En acabat, feu que expliquin com s'anomenen els conceptes que representen les fotografies sense aparellar. Així, es poden treballar els geosinònims i la variació lingüística. Aproveiteu aquest moment per passar per l'aula i comprovar el nivell lingüístic dels alumnes.

En acabat, feu una posada en comú amb el grup-classe. Pot ser un bon moment per treballar amb els diccionaris normatius com el DIEC (<https://dlc.iec.cat/>) o el DNV (<https://www.avl.gva.es/lexicval/>), així com també amb el DCVB (<https://dcvb.iec.cat/>). Pel que fa a aquest darrer recurs, comenteu amb els grup-classe que no es tracta d'un diccionari normatiu, per bé que es pot consultar en múltiples ocasions. Podeu anar anotant a la pissarra o al suport que empreu les respostes. També podeu presentar l'*Atles Lingüístic del Domini Català* (<https://aldc.espais.iec.cat/presentacio/>) en què se situa al mapa del domini lingüístic les diverses solucions geolectals.

SOLUCIONS

1. Banyar(-se): Algú que es banya en una piscina / Algú mullat/moll de cap a peus
2. Calces: Unes calces / Unes bragues / Unes mitges
3. Un parell: Dos ous / Vuit ous
4. Llevar(-se): Algú que es lleva del llit / Algú que es treu el jersei
5. Ecurar: Algú que escura amb el pa el plat / Algú que renta els plats

- B.** En parelles, feu que comentin quin dels dos significats de les associacions anteriors fan servir en la seva varietat de català. Alhora, demaneu-los que diguin a quina varietat correspon l'altre significat. Si no ho saben, ho poden buscar als diccionaris normatius o al DCVB. Passeu per l'aula per resoldre dubtes. Finalment, feu llegir la bafarada d'exemple i pregunteu-los quina paraula empen en la seva varietat per referir-se a aquest altre significat.

Aquesta activitat, així com totes les d'aquest punt, serveix per refrescar els coneixements sobre la riquesa dialectal arreu del domini lingüístic, així com l'extensió del català. Per tant, per a la posada en comú amb el grup-classe, podeu projectar un mapa dels Països Catalans amb la partió dialectal (<https://www.auladecatala.com/dialectes-del-catala/> o <https://aldc.espais.iec.cat/files/2016/06/3.-Classificaci%C3%B3-dialectal-mapa-RETOCAT.pdf>) i anar situant cada mot, així com revisar els noms de cada varietat geolectal.

- C.** En parelles, feu que busquin quines paraules es fan servir en diferents varietats del català per fer referència a les imatges que no han relacionat amb cap mot. Podeu animar-los a utilitzar l'eina de l'*Atles Lingüístic del Domini Català* (<https://aldc.espais.iec.cat/>). En moltes ocasions hi ha una làmina del *Petit Atles Lingüístic del Domini Català* que podeu projectar quan feu la posada en comú amb el grup-classe, com ara amb els significants de *pantalons* (<https://aldc.espais.iec.cat/files/2013/10/141-El-pantalons.pdf>), de *gos* (<https://aldc.espais.iec.cat/files/2018/07/914-El-gos.pdf>) o els d'*escombra* (<https://aldc.espais.iec.cat/files/2013/10/260-Lescombra.pdf>).

Tot seguit, feu que els alumnes comentin si coneixen altres paraules en català que presentin variació dialectal. Animeu-los a anotar també de quins dialectes són. Si voleu, podeu demanar-los que pensin en verdures o fruites, ja que són camps semàntics que presenten força variació lingüística arreu del domini. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

- D.** En parelles, demaneu-los que pensin exemples de maneres diferents d'esmentar un mateix concepte en diferents varietats d'altres llengües. Feu llegir les bafarades d'exemples. Tot seguit, pregunteu-los si creuen que com a parlants és important conèixer aquestes diferències. Per a la posada en comú amb el grup-classe, podeu anar anotant les diverses solucions a la pissarra, classificades per llengües.

També podeu animar a crear un debat al voltant d'aquest tema o, també, sobre quina varietat de llengua cal ensenyar. Si voleu, per iniciar el debat, podeu comentar-los que a la Unió Europea, amb la sortida del Regne Unit, es va suggerir si calia seguir ensenyant el model de llengua britànic o si, per contra, ensenyar el dels Estats Units, molt més present als mitjans de comunicació i al món tecnològic.

PUNT 1

OBJECTIU

L'objectiu és que l'alumne reflexioni sobre la relació que té amb les llengües que l'envolten i, alhora, amb la llengua catalana. Al mateix temps, s'activen estratègies de comprensió lectora a partir de textos escrits en diverses varietats dialectals. També s'introdueixen conceptes com *composicionalitat* i *polimorfisme*, trets que defineixen la normativa de la llengua catalana.

Un món ideal

- A.** En parelles, feu llegir els comentaris de les bafarades sobre experiències de parlants pel que fa a la variació lingüística. Demaneu-los que comentin amb quina s'identifiquen com a parlants de català o d'altres llengües. Podeu fer que allarguin la conversa i comentin si han modificat cap tret lingüístic, i si es tracta d'una característica fonètica o lèxica, per exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe. També podeu llançar la pregunta de si només modifiquen algun tret a l'hora de canviar a un registre més formal, així podeu aprofitar-ho per parlar sobre els registres lingüístics i sobre el model de llengua que es pot fer servir en cada situació comunicativa. Si voleu, també podeu demanar-los que comentin en què es fixen per saber quin dialecte parla cada persona.
- B.** En parelles, feu que llegeixin els textos i demaneu-los que els completin amb els fragments corresponents del quadre. Feu que comentin quins elements lingüístics els han ajudat a relacionar-los, atès que és el mateix text redactat en tres varietats dialectals diferents. Si voleu, podeu fer que relacionin el títol del punt, *Un món ideal*, amb les idees que es tracten als textos. Feu una posada en comú amb el grup-classe i demaneu-los que indiquin si estan d'acord amb el que comenta el text. Com a transició amb l'activitat següent, podeu demanar-los que diguin si cap dels tres textos està escrit en la seva varietat dialectal.

SOLUCIONS

-
- 1** Un món en què cadascú tinguera llibertat per fer servir la seua llengua en tots els àmbits, sense coaccions. Un món en què els xiquets no haguessen d'aprendre que la seua llengua a voltes no servix per a tot; **3**. Pense que açò fora gairebé un món perfecte.
- 2** Un món en què tothom tingués llibertat per fer servir la seva llengua en tots els àmbits, sense coaccions, **2**. Un món on els nens no haguessin d'aprendre que la seva llengua a vegades no val tant com una altra. Em sembla que això s'acostaria a un món perfecte.
- 3** Un món en què tothom empràs amb llibertat la seva llengua en qualsevol àmbit, sense coaccions. Un món on els al·lots no haguessin d'aprendre que hi ha pics que la seva llengua és manco vàlida que una altra. Trob que això s'atraca a la idea que tenc d'un món perfecte **1**.

- 1** i obri la ment de moltes persones
- 2** i en què no haguessis de triar quina llengua fer servir segons amb qui parles
- 3** i en què no es pensessen que una llengua està per damunt de l'altra

- C.** En parelles, feu que tornin a llegir els textos de l'activitat anterior i demaneu-los que escriguin el número del text a la varietat a què pertany. Després, demaneu-los que escriguin els trets dialectals de cada text a la graella. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu allargar l'activitat tant com cregueu necessari, atès que és una bona oportunitat per treballar la diversitat tant en la morfologia verbal (present d'indicatiu, increments incoatiu, imperfet de subjuntiu), com en la nominal (amb els possessius tòpics) i en el lèxic. També és interessant comentar les diferències fonètiques a l'hora de llegir genuïnament cada text. Per exemple, en el cas del valencià, no hi ha la reducció vocàlica en *a*, *e*, *o* i *u* àtones (pròpia de tot el bloc occidental) i es pronuncia la *erra* a final de mot.

**SOLUCIONS
ORIENTATIVES**

①	valencià	<i>tinguera, seva, xiquets, haguessen, a voltes, servix, pensessen, pense, açò</i>
②	central	<i>tingués, seva, haguessis, nens, haguessin, a vegades, això</i>
③	balear	<i>empràs, seva, al·lots, haguessin, pics, manco, trob, obri</i>

- D.** En parelles, demaneu-los que comentin si coneixen altres varietats del català i feu que busquin un text o àudio en aquestes varietats. Pot ser una cançó, una intervenció oral d'algun parlant (tant en registre formal com informal) o un text escrit (de periòdic, de diari personal, de literatura, etc.). Tot seguit, feu que detectin i comentin els trets que el caracteritzen. Podeu demanar-los que classifiquin les particularitats segons si són fonètiques, morfològiques o lèxiques. Quant a la posada en comú amb el grup-classe, podeu fer que cada parella presenti la seva troballa davant del grup-classe. També podeu compartir-les a l'aula virtual de l'assignatura. És una bona oportunitat per parlar d'escriptors, músics i personalitats rellevants de cada territori de llengua catalana.

Si voleu, podeu assegurar-vos que apareixen totes les varietats dialectals, això és, el rossellonès, el central, l'alguerès, el balear, el nord-occidental i el valencià. Alhora, també podeu demanar que cerquin textos o àudios de llocs geogràfics concrets, per tal de treballar l'adscripció geolectal de cada territori, com ara d'Andorra, de Conflent, de Xàtiva o de Maó.

- E.** En parelles, demaneu-los que llegeixin el fragment de la introducció de la *Gramàtica de la llengua catalana* i feu que relacionin cada paràgraf amb un dels missatges del fòrum d'un curs en línia de català. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si ho creieu oportú, podeu treballar el registre formal a partir d'aquest text; això és, podeu demanar-los que indiquin com saben que es tracta d'un text formal (com ara a través de l'ús de terminologia específica, l'adequació a la normativa, el tema de què tracta, etc.).

Podeu aprofitar aquest text per treballar altres qüestions lingüístiques que poden resultar problemàtiques en aquest nivell com, per exemple, l'ús de la coma davant de *però* o l'ús de *doncs*. Demaneu-los que pensin un sinònim de *doncs*, que equival a *per tant* i no pas a *ja que*. També podeu treballar el significat de *llur* i preguntar-los quin és l'antecedent (*totes les llengües*), per tal d'assegurar-vos que coneguin que l'antecedent de *llur* sempre ha de ser plural. Si voleu, podeu allargar l'activitat i demanar que comentin les diferències entre el registre del primer text i els missatges del fòrum.

SOLUCIONS

- 2 El model propi de l'Institut d'Estudis Catalans, que és a la base de la gramàtica de la llengua catalana, continua la tradició fabriana, però va una mica més enllà. Es tracta d'un model composicional que admet la variació i, doncs, que accepta el polimorfisme en la representació dels fenòmens.
- 3 És un model composicional en la mesura que recull solucions gramaticals de tota l'àrea de la llengua catalana —descrita, doncs, sense reduccions dialectals— amb la finalitat que els parlants de les distintes parts del territori lingüístic s'hi puguin sentir representats. Les obres normatives de l'Institut volen representar, doncs, el conjunt de la llengua catalana, no solament una part del domini lingüístic.
- 4 És un model que preveu la variació funcional o de registre, és a dir, que parteix de l'evidència que els parlants seleccionen usos diferents d'acord amb les característiques de cada situació comunicativa, ja sigui per raó del canal (escrit/oral) o ja sigui per raó del grau de formalitat que una situació requereix (formal/informal).
- 1 És un model que admet la variació pel fet que concep la llengua com un conjunt d'usos propis i adequats segons les circumstàncies geogràfiques, socials o funcionals en què es donen aquests usos. La variació geolectal existeix en totes les llengües, sigui quina sigui llur extensió geogràfica. Tots els parlants, sense excepció, s'han de poder sentir representats en els fenòmens recollits a la gramàtica, i també en les unitats que conté el diccionari. L'eficiència que requereix la comunicació interterritorial i la imatge de llengua unificada que vol donar una llengua de cultura demanen una selecció dels usos, fins i tot comptant amb la variació, de manera que es prioritzen els usos més estesos, que són els que assegurin la convergència en el mateix model, encara que s'hi recullen també usos més específics dels territoris, en tant que siguin prestigiosos o prou representatius per als parlants de cada varietat.

Adaptat de M. Teresa Cabré, «De la descripció a la norma: el model de llengua de l'Institut d'Estudis Catalans», dins *Gramàtica de la llengua catalana*, Institut d'Estudis Catalans.

- F.** En parelles, expliqueu als alumnes que sentiran un àudio i que han d'identificar de quina varietat de català es tracta. Poseu l'àudio una vegada, podeu indicar-los que prenguin notes de les formes que creuen que singularitzen aquest dialecte. També podeu demanar-los que les classifiquin segons facin referència a la fonètica, a la morfologia o al lèxic. Si cal, torneu a posar l'àudio. Doneu-los temps perquè ho comentin amb la parella. Feu una posada en comú amb el grup-classe, per exemple, i anoteu les solucions a la pissarra.

Es tracta d'una mostra de tortosí, un geolecte de transició entre el nord-occidental i el valencià. Sabem que és del bloc occidental perquè no hi ha la reducció vocàlica en *a*, *e*, *o* i *u* àtones, pròpia de tot el bloc occidental en mots com *m[o]ment* o *t[e]nia*. Ahora, un altre tret típic del bloc occidental és l'obertura de la /e/ dels segments *ei-*, *em-*, *en-*, *es-*, *et-* i *ex-* en posició inicial com ara en *[a]ncara*. També, notem que en el mot *perquè* la vocal tònica es pronuncia com una *e* tancada. Si voleu, podeu proposar-los que busquin a la xarxa l'extensió d'aquesta varietat geolectal, que traspasa les fronteres administratives de Catalunya i del País Valencià.

Ahora, feu que diguin si estan d'acord amb la reflexió que es fa i que comentin si s'identifiquen amb la seva varietat o llengua. A més, demaneu-los que posin exemples concrets dels trets lingüístics amb els quals s'identifiquen.

SOLUCIONS

Es tracta del tortosí, un geolecte del nord-occidental.

- G.** En parelles, demaneu-los que proposin un decàleg amb propostes perquè els parlants coneguin millor totes les varietats de la llengua i millorin el reconeixement i el respecte cap a la variació lingüística. Si voleu, com a mostra, podeu projectar el Decàleg 'Mantinc el català' (<https://mantincelcatala.cat/decaleg/>). Feu que s'adonin que cal començar les oracions amb un infinitiu i que cal numerar les deu normes. Passeu per l'aula per resoldre dubtes lingüístics. També podeu demanar-los que emprin algun programa com Canva per fer un disseny especial per al decàleg. Per a la posada en comú, po-

deu demanar que cada parella surti a exposar el seu decàleg, animeu-los a compartir el seu producte a l'aula virtual. Podeu fer que el grup-classe esculli el millor decàleg o, entre totes les propostes, que creïn un decàleg conjuntament.

PUNT 2

OBJECTIU L'objectiu és que els alumnes aprenguin a reconèixer la diversitat funcional de la llengua catalana a partir de situacions comunicatives típiques de l'àmbit formal i informal. Es treballen els diversos tipus de registres lingüístics.

Cada situació, un registre

A. En parelles, com a escalament, feu llegir el títol del punt, *Cada situació, un registre*, i animeu-los a comentar què creuen que vol dir. En aquest punt, és interessant introduir i comentar el concepte d'adequació al registre, això és, a la situació comunicativa. Després, feu llegir les etiquetes *molt formal*, *formal*, *informal*, *molt informal*. Podeu animar els alumnes a pensar una situació comunicativa per a cada etiqueta, per assegurar-vos que n'entenen les diferències. Aproveu-ho i comenteu que aquestes etiquetes són les que es fan servir a la *Gramàtica* de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC). A més, podeu explicar que l'etiqueta *molt informal* sovint pot ser equivalent a la de *col·loquial*, per bé que no sempre ho és. Després, feu llegir els exemples del quadre següent i demaneu-los que relacionin cada etiqueta amb la columna corresponent. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu allargar l'activitat, proposeu-los que pensin, per exemple, en una situació en què han de donar instruccions sobre el muntatge d'un aparell i demaneu-los que formulin les instruccions en els diversos registres.

SOLUCIONS

	MOLT FORMAL	FORMAL	INFORMAL	MOLT INFORMAL
Medicina	L'ús d'aquest medicament és contraindicat en els pacients que pateixen insuficiència renal.	No prengueu aquest medicament si teniu insuficiència renal.	No et prenguis aquest medicament si tens problemes al ronyó.	No et fotis aquesta medicina si pateixes del ronyó.
Administratiu	Amb la present quedau assabentats que us ha estat concedit el permís d'obra que sol·licitàreu.	Amb aquesta carta se us informa del fet que se us ha concedit el permís d'obra que vàreu demanar.	T'inform que t'hem concedit el permís d'obra que vares demanar.	Et vull dir que pots fer les obres que m'havies demanat.
Judicial	Aquesta Administració no és competent en la tramitació dels expedients que incoïn els jutjats de primera instància.	Aquesta no és l'Administració que ha de tramitar els expedients que iniciïn els jutjats de primera instància.	Aquesta no és l'Administració que gestiona els expedients que venen dels jutjats de primera instància.	A nosaltres no ens toca fer la paperassa dels jutjats de primera instància.
Educatiu / Universitari	Per formalitzar la vostra matrícula cal que aboneu les taxes corresponents abans del 30 de setembre.	Per completar la matrícula heu d'abonar-la abans del 30 de setembre.	Per matricular-t'hi, has de pagar abans del 30 de setembre.	Si t'hi vols apuntar, has d'afluixar abans del 30 de setembre.
Social	Lamentem profundament haver-vos de comunicar el traspàs del nostre oncle.	Em sap greu haver-vos de dir que s'ha mort l'oncle.	Sabies que s'ha mort el tiet?	Ai, t'havia dit que s'ha mort el tiet?

B. En parelles, feu que llegeixin les expressions següents, assegureu-vos que les entenen i feu que les relacionin amb el punt corresponent del termòmetre de registres. Després, feu que comentin els resultats amb una altra parella. Tot seguit, demaneu-los que pensin altres expressions i feu que les col·loquin al termòmetre. Feu una posada en comú amb el grup-classe i animeu-los a compartir les expressions que han sorgit durant la conversa amb els companys. Si voleu, podeu prendre alguna de les expressions i demanar-los que la canviïn de registre.

- C. En parelles, demaneu-los que expliquin quins registres dominen en català, en la seva llengua inicial i en altres llengües que coneixen. Alhora, feu que reflexionin sobre quins registres creuen que haurien de dominar millor en català d'acord amb les seves necessitats comunicatives personals i laborals.

Per exemple, podeu explicar-los que el nivell C2 pot ser requerit per a un professor que empri el català com a llengua vehicular, o per a un metge, atès que ha de dominar el llenguatge d'especialitat, propi d'aquest nivell lingüístic. També podeu animar-los a comentar quines estratègies fan servir per regular l'ús de cada registre o per millorar en la precisió lèxica. Feu una posada en comú amb el grup-classe, és un bon moment per detectar possibles mancances perquè es treballin a l'aula al llarg del curs.

- D. Feu que els alumnes es posin en grups. Demaneu-los que es fixin en les situacions comunicatives dels quadres i digueu-los que les col·loquin a l'esfera dels registres, segons el grau de formalitat que tinguin. Feu-los adonar que l'esfera central carabassa és la de les interaccions en cercles més íntims, mentre que l'esfera exterior de color groc és la dels àmbits més formals. Assegureu-vos que entenen el significat precís de cada terme i animeu-los a emprar el diccionari. Per exemple, potser no coneixen el significat de mots com *vènia* o *col·lació* o, fins i tot, *borrissol*. En aquests nivells superiors ens podem trobar amb alumnes que tinguin mancances lèxiques a causa del poc ús de la llengua catalana en situacions informals i quotidianes. També, podeu demanar que assenyalin quins trets els han ajudat a situar cada escenari comunicatiu com, per exemple, l'ús de determinat lèxic, si empren formes com *vostè*, etc.

SOLUCIONS

- 1 MOLT FORMAL
- 2 MOLT INFORMAL
- 3 INFORMAL
- 4 FORMAL
- 5 FORMAL

- E. En parelles, proposeu-los que identifiquin quatre situacions comunicatives del seu dia a dia i demaneu-los que les situïn al diagrama de l'activitat D. Tot seguit, feu que escriguin una frase que facin servir en cada cas i demaneu-los que justifiquin el registre triat. Podeu proposar-los que emprin els paràmetres explicats en l'activitat anterior, per exemple. Si cal, passeu per l'aula per resoldre dubtes. En darrer lloc, feu una posada en comú amb el grup-classe i animeu-los a comentar quines semblances i diferències hi ha entre els registres que usen en situacions comunicatives similars tots els membres del grup-classe. Per exemple, potser algú empra un registre menys informal amb els seus avis o amb els seus pares, mentre que d'altres els tracten de *vostès*. Feu notar, si cal, les possibles diferències culturals o generacionals que hi pot haver dins del grup-classe.

PUNT 3

Les formes del discurs

OBJECTIU

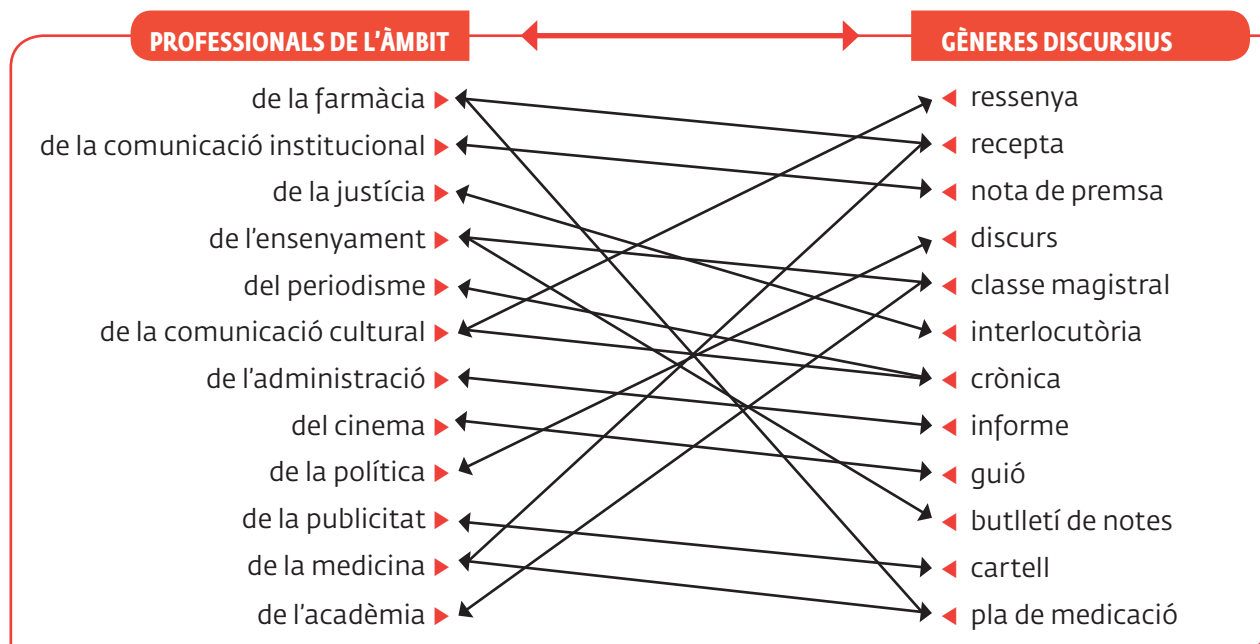
L'objectiu és que els alumnes detectin els diversos gèneres discursius segons el tema i l'àmbit en què se situen. Alhora, es reflexiona sobre els usos i la variació de gèneres discursius que empren durant el seu dia a dia.

- A.** En parelles, feu que llegeixin els textos i demaneu-los que identifiquin el tema al qual es fa referència en tots els fragments. Després, feu que busquin a la xarxa més informació sobre aquest tema, això és, sobre el toc de campanes com a patrimoni de la humanitat. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Alhora, podeu aprofitar aquests textos i treballar qüestions tractades anteriorment en la unitat, com ara la riquesa dialectal. Per exemple, podeu demanar-los si saben detectar la varietat geogràfica que s'empren en cada text i fer que n'assenyalin alguna singularitat. També podeu fer que cerquin informació sobre la tècnica de la pedra seca.

- B.** En parelles, demaneu-los que relacionin cada un dels textos de l'activitat anterior amb el gènere discursiu corresponent. A la vegada, demaneu-los que diguin si es tracta de textos formals o informals i per què. Feu llegir la bafarada com a exemple. Assegureu-vos que els alumnes entenen què són els gèneres discursius. Si els cal ajuda sobre la diversitat de gèneres discursius, remeteu-los a l'activitat següent, on hi ha alguns exemples. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, també podeu fer que relacionin el format de cada text (eslògan, piulada de Twitter, etc.) amb el gènere discursiu i el registre, cosa que us ajudarà a debatre sobre els canvis en els gèneres discursius amb la irrupció de les xarxes socials i internet, per exemple.

- C.** En parelles, demaneu-los que relacionin els gèneres discursius següents amb la professió de què poden ser prototípics. Aviseu-los que alguns gèneres discursius es poden relacionar amb més d'un àmbit. Si no entenen el significat d'algun mot, com ara *interlocutòria*, feu que el cerquin al diccionari. Alhora, animeu-los a concretar què distingeix cada gènere discursiu, com ara la ressenya o la nota de premsa. També podeu incitar-los a afegir algun gènere discursiu més, com ara la notícia a l'àmbit periodístic. Feu una posada en comú amb tot el grup-classe.

SOLUCIONS

- D.** Demaneu als alumnes que, individualment, facin un rànding dels gèneres discursius que fan servir més en el seu dia a dia. Poden inspirar-se en els gèneres de les activitats anteriors o bé proposar-ne de nous. Si cal, poden buscar informació a la xarxa. Feu que indiquin si es tracten de textos formals o informals. Després, feu que comparin i comentin els resultats amb el company. Finalment, feu una posada en comú amb tot el grup-classe. Podeu determinar quin gènere discursiu és el més emprat per tot el grup-classe i si varia molt la tria segons l'activitat laboral dels alumnes.

L'art de l'oratoría

PUNT DE PARTIDA

Mots escaients

OBJECTIU En aquest punt s'introdueix el tema de l'oratoría. L'objectiu és presentar els diversos tipus de discurs i de gèneres que es treballaran al llarg de la unitat.

A. Com a escalfament, en grups de tres o quatre alumnes, feu llegir el títol de la unitat, *L'art de l'oratoría*, i feu que comentin si creuen que ells es consideren bons oradors o quines habilitats ha de tenir un bon orador. Després, feu llegir els noms dels tipus de discurs i gèneres i assegureu-vos que saben a què es refereixen. Si no és així, poden cercar les definicions al diccionari. Després, feu que els relacionin amb el context corresponent. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu demanar-los si coneixen cap mostra famosa d'algun d'aquests gèneres discursius o algun tret que els singularitzi, com ara que els exordis solen tenir *captatio benevolentiae*, per captar i guanyar l'atenció de l'audiència, o que els versos de les auques solen rimar. També, per exemple, hi ha l'obra *Apologia de Sòcrates*, de Plató.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS	1 epitafi	4 Introducció del discurs per preparar l'atenció dels oients.
	2 apologia	1 Inscripció sepulcral per homenatjar la persona sepultada.
	3 auca	3 Il·lustracions amb rodolins que es refereixen als diferents episodis d'una biografia, d'una història, etc.
	4 exordi	4 Complement final o culminació d'un discurs.
	5 colofó	2 Defensa d'algú o d'alguna cosa.
	6 aforisme	6 Proposició breu i sovint enginyosa que enuncia una norma científica, filosòfica o moral sense argumentar-la.

B. En parelles, feu llegir els textos de la il·lustració i demaneu-los que els relacionin amb el tipus de discurs o gènere de l'activitat anterior. Feu que comentin quins trets els han indicat de quin gènere es tractava. Aproveiteu aquesta activitat per introduir i treballar aspectes culturals i literaris, com ara que el fragment de Santiago Rusiñol pertany a *L'auca del senyor Esteve* o que Joan Fuster va escriure molts aforismes. Podeu projectar-ne alguns (<https://revistasao.cat/30-aforismes-imprescindibles-de-joan-fuster/>) i demanar als alumnes que els comentin. Fins i tot, com a transició amb l'activitat següent, podeu proposar-los que escriguin algun aforisme.

Podeu fer fer l'exercici 2 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

TASQUES INTERMÈDIES

- Fer una presentació d'un conferenciant
- Comparar dues glosses diferents estilísticament
- Escriure dues cloendes en registres diferents

LA MILLOR MANERA D'ESTAR SEGUR ÉS CONFIAR EN LA INSEGURETAT. 1
Joan Guasp

Ací jau J F va morir com va viure sense ganes 6
Joan Fuster

No tenir seguretat és interpretat com un signe de feblesa, d'intel·ligència limitada. No entenc com podeu estar segurs de res. Tinc la sensació que com més burros som, menys dubtem. Potser no cal arribar al dubte metòdic —total, anorreador, paralitzant— però dubtar una mica més crec que seria convenient. I sa. 2
Carlota Gurt

Quan naixia l'Estevet no feia ni calor ni fred. 3
Santiago Rusiñol

- C.** En parelles, animeu-los a pensar en l'epitafi que podria resumir la vida d'alguna persona coneguda. Podeu acotar-ho i demanar que sigui algun escriptor, algun polític o algun cantant, per exemple. També podeu delimitar l'extensió de l'epitafi. Si cal, animeu-los a cercar exemples a la xarxa. Després, feu una posada en comú amb el grup-classe i demaneu-los que els llegeixin als companys perquè esbrinin de qui es tracta. Tot seguit, feu que expliquin per què l'han escrit. Si voleu allargar l'activitat, podeu fer llegir aquest article sobre epitafis originals (<https://www.ccma.cat/catradio/la-tarda-de-catalunya-radio/7-epitafis-que-no-et-creuras-que-son-reals/noticia/3128629/>) i comentar-lo conjuntament.

Podeu fer fer l'exercici 3 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** En parelles, demaneu als aprenents que es fixin en el tractament que el presentador utilitza en les dues presentacions de les activitats C i D envers els espectadors i les conferenciants. Expliqueu que aquest tret, la relació entre els interlocutors, fa referència al to interpersonal, concepte presentat a la Unitat 6, i l'emprem (juntament amb altres factors) per determinar el registre de la situació comunicativa. Si cal, adreceu els alumnes a les transcripcions de la pàgina 200, al **Llibre de l'alumne** (<https://www.pamsa.cat/wp-content/uploads/01806-A-Punt-6-Transcripcions.pdf>), per tal que revisin en format escrit la presentació de l'activitat D. Feu que en justifiquin la tria i diguin si hauria pogut o hauria estat pertinent usar-ne un altre. També podeu demanar que comentin quins altres elements de la situació comunicativa propicien o no l'ús d'aquestes formes de tractament. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 4 del **Llibre d'exercicis**.
- F.** En parelles, adreceu-los de nou a les presentacions de les activitats C i D i demaneu-los que es fixin en la presència o l'absència de l'article personal davant dels noms i cognoms en la presentació de les activitats. Després, feu que completin el quadre amb exemples de les presentacions. Feu una posada en comú amb el grup-classe i aprofiteu-ho per remarcar les diferències de registre, això és, es considerarà una falta d'adequació a la situació comunicativa l'ús de l'article davant del nom en contextos formals. És un bon moment per emprar una altra eina a l'abast dels estudiants, l'EsAdir, en què es poden fer cerques per resoldre dubtes lingüístics. En aquest cas, per exemple, la informació fa referència al Manual d'ús del llibre d'estil de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (<https://www.ccma.cat/lilibredestil/us-larticle-personal/3100139/>).

SOLUCIONS

En registre formal el nom de personatges públics no sol anar precedit de l'article.	<i>Clara Prats i Soler és llicenciada</i>
L'ús de l'article no és possible si el nom propi és un vocatiu.	<i>Eva, ja cal que et calois</i>
En un context informal o familiar se sol usar l'article davant del nom.	<i>Us presento l'Eva Marquès / Vull agrair a l'Eva</i>
Se sol utilitzar l'article en plural davant d'un cognom per referir-se a tota la família.	<i>És filla dels Marquès</i>

- G.** En parelles, expliqueu-los que tornaran a sentir la presentació de l'activitat D i demaneu-los que escriguin al quadre les expressions sinònimes de les definicions que s'hi fan servir. Poseu l'àudio una vegada. Després, feu que comentin quin efecte causa l'ús d'expressions com les següents en un discurs. En altres paraules, si aporten formalitat o informalitat al missatge. Després, adreceu-los de nou a les transcripcions de la presentació, de la pàgina 200, al **Llibre de l'alumne** i animeu-los a buscar dues expressions més que no apareixen a l'activitat. Demaneu-los que n'anotin el significat (es tracta de *de ca l'ample*, que vol dir que quelcom és *considerable* i de *a dojo*, que expressa que quelcom és *desmesurat*). Aprofiteu aquesta activitat i demaneu-los que pensin altres expressions.

SOLUCIONS

Si voleu, un membre de la parella ha d'anotar l'expressió i l'altre ha d'anotar-hi la definició, com en l'activitat.

Podeu fer fer l'exercici 9 del **Llibre d'exercicis**.

salvar-se:	<i>campi qui pugui</i>
molestar, destorbar:	<i>fer la guitza</i>
considerable, desmesurat:	<i>de ca l'ample</i>
prendre una determinació, decidir-se:	<i>fer un cop de cap</i>
anar directament a l'objectiu:	<i>tirar pel dret</i>
esforçar-se molt per aconseguir una cosa:	<i>fer mans i mànigues</i>
preparar-se per afrontar un perill:	<i>calçar-se</i>

- H. En parelles, feu que es fixin en els usos dels verbs *sentir*, *sentir-hi* i *escoltar* i que comentin quins significats tenen. Tot seguit, demaneu-los que pensin altres contextos en què els puguen utilitzar. Feu una posada en comú amb el grup-classe, podeu fer servir les fitxes de l'Optimot per tal d'assegurar-vos que han copsat les diferències d'ús i de significat.

En aquesta fitxa

(https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html?input_cercar=sentir+escoltar&method=detall_completa&numPagina=1&idFont=9741&titol=sentir%20o%20escoltar&&tipusCerca=cerca.fitxes&database=FITXES_PUB)

es tracta de la distinció entre *sentir* i *escoltar*, mentre que en aquesta altra

(https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html?input_cercar=sentir+escoltar&-action=Principal&method=detall_completa&idFont=14639&titol=sentir%20o%20escoltar?&tipusCerca=cerca.fitxes&database=FITXES_PUB)

de la que hi ha entre *sentir* i *sentir-hi*.

Si voleu, també podeu preguntar-los si coneixen altres llengües en què també hi hagi aquestes distincions de significat segons el grau d'atenció del parlant.

Podeu treballar aquest aspecte a partir de la comprensió oral del programa següent: <https://www.raci.cat/programes/la-primera-pedra/20180127/44272582406/catala-la-primera-pedra-treu-la-llengua-sentir-escoltar.html>

Podeu fer fer els exercicis 14 i 15 del **Llibre d'exercicis**.

Per acabar, abans de fer la Tasca intermèdia, podeu fer fer els exercicis 12 i 13 del **Llibre d'exercicis**, ja que són exercicis de correcció d'alguns errors relacionats amb el punt.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, feu que triïn una persona i demaneu-los que en redactin la presentació, abans de cedir-li la paraula. Assenyaieu-los que es tracta d'un acte formal adreçat als companys. Demaneu que segueixin el model del text de l'activitat C. Podeu donar-los indicacions sobre l'extensió del text, com ara unes 150 paraules. Recordeu-los que abans d'escriure cal planificar el text i, per tant, convé recopilar la informació del company (això és, formació, projectes, etc.). Un cop ja l'hagin escrit, feu que el revisin, tant pel que fa a les qüestions gramaticals com també als aspectes textuais de cohesió, coherència i adequació.

Podeu fer que el redactin emprant alguna eina cooperativa com ara el GoogleDocs o Framapad, així tot-hom és partícip del procés d'escriptura. Després, feu que cada grup el llegeixi en veu alta, també podeu animar-los a compartir les presentacions a l'aula virtual. Finalment, entre tots els grups, feu que votin quina és la presentació més completa i per què.

PUNT 2

Lloances
i afalacs

OBJECTIU

L'objectiu és familiaritzar-se amb el gènere de la glossa. A partir d'estratègies de comprensió lectora, es treballen els aspectes formals i de contingut que ha de tenir una glossa. També es presenten els diversos temps verbals que apareixen en aquest tipus de text per fer referència a esdeveniments del passat.

- A.** Com a escalfament, en parelles, feu llegir el títol del punt, *Lloances i afalacs*, i feu que comentin quina diferència de matís semàntic hi ha entre aquests dos termes. Si cal, feu que cerquin al diccionari aquestes definicions. En acabat, feu que llegeixin el titular següent i, d'acord amb la informació que hi apareix sobre la glossa, demaneu-los que diguin en què creuen que consisteix i de quins contextos comunicatius és pròpia. També podeu aprofitar l'explicació que hi ha al Punt de suport.

Si voleu, per fer la posada en comú amb el grup-classe, podeu projectar a l'aula la glossa de Damià Pons a Josep Massot (minuts 19 a 25) del vídeo següent: (<https://www.rtve.es/play/videos/altres-programes-darxiu/arxiu-tve-catalunya-lliurament-44-premi-honor-lletres-catalanes-josep-massot/6519458/>). Aproveiteu-ho per comentar aspectes lingüístics com ara l'ús del balear, així com també d'adequació i de forma.

- B.** Individualment, feu llegir els paràgrafs següents sobre la vida de Caterina Albert i feu que marquin quines característiques de la llista del quadre han trobat al text. Podeu demanar-los que subratllin els mots dels quals desconeixen el significat. Després, en grups de tres o quatre aprenents, feu que comentin quines característiques fan referència a aspectes de contingut (C) i quines a aspectes formals (F). Feu una posada en comú amb el grup-classe per corregir l'activitat. Alhora, atureu-vos a treballar el lèxic, podeu fer que cerquin al diccionari les definicions, que entre companys s'expliquin el significat dels mots que han subratllat o, també, que busquin un sinònim al *Diccionari de sinònims* (<https://sinonims.iec.cat/>) de l'IEC per mirar de deduir-ne el significat. Assegureu-vos que entenen el significat de mots com *esbalaïdors*, *fervent*, *truculent*, *condescendir* o *eclosió*. També podeu aprofitar aquests textos per treballar a l'aula aspectes ortotipogràfics, com ara que es fa servir la versaleta en els numerals romans que expressen segles.

Aproveiteu l'avinentsa per introduir la literatura de Caterina Albert, podeu demanar que busquin informació sobre obres com *Solitud* o *Drames rurals* o sobre la recepció i l'impacte de la seva producció en la literatura catalana. Us podeu servir, si voleu, de recursos com els de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (<https://www.escriptors.cat/autors/albertc/obra>) o els de la Càtedra Víctor Català, com aquests vídeos de temàtica diversa sobre l'escriptora (<https://www.youtube.com/watch?v=auzbwwN6djQ&list=PLgKyHapxjUMDgH-x7oCaamWJo1hDkZXTF>).

Podeu fer fer l'exercici 20 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

	C	F
☒ Ús estilístic dels temps verbals per presentar els fets des de perspectives diferents.	☐	☒
☒ Contextualització i síntesi dels fets clau de la trajectòria professional.	☒	☐
☐ Agrupació de les idees per àmbits o temes.	☒	☐
☒ Recull de moments determinants de la vida personal.	☒	☐
☒ Inclusió de referències a la figura glossada per part d'altres personalitats.	☒	☐
☒ Presentació de les idees per ordre cronològic.	☒	☐
☐ Ús de llenguatge no literal, metafòric i subjectiu.	☐	☒
☐ Presentació de vivències pròpies i connexió personal amb el protagonista.	☒	☐
☒ Menció de la importància i les contribucions fonamentals en el seu context i àmbit.	☒	☐

- C. En parelles, feu llegir els adagis següents, escrits per Caterina Albert. Si cal, podeu guiar-los i explicar-los que un adagi és una sentència. Feu que comentin el significat de cada adagi. Després, demaneu-los que relacionin cada adagi amb un episodi o època de la vida de Caterina Albert, a partir de la informació de l'activitat anterior i feu que ho justifiquin. A l'hora de fer la posada en comú amb el grup-classe, podeu demanar-los que pensin expressions que tinguin el mateix significat. Per exemple, hi ha els modismes *de mica en mica s'omple la pica* o *tota pedra fa paret*. Si ho creieu convenient, podeu animar-los a emprar l'eina *Paremiologia catalana comparada digital* (<https://pccd.dites.cat/>) per fer cerques sobre aquestes expressions.

SOLUCIONS (ORIENTATIVES)

1. **Carreu a carreu s'és feta la seu:** fa referència a la construcció progressiva d'una gran obra; en aquest cas, es pot connectar amb la formació en els anys d'infantesa i joventut en una gran varietat de disciplines que tingueren un fort impacte en la seva trajectòria posterior.
2. **La terra ben treballada dona bona anyada:** aquest adagi fa referència a la qualitat de la constància i l'esforç per recollir bons fruits pel que fa a una tasca, activitat, etc. Es pot relacionar amb el temps de formació i preparació de l'autora, que donen fruit el 1898 amb els premis del Certamen Literari d'Olot. També es pot relacionar amb l'èxit i el reconeixement al final de la seva vida, després d'una trajectòria de treball i esforç.
3. **Quan s'escantella la sort, arria la vela i cerca port:** es refereix a la necessitat de buscar noves vies i sortides quan arriba un moment de mala sort o de desgràcies a la vida. Es pot relacionar amb el moment en què, després de la mort de l'àvia, la família va a Barcelona a buscar-se la vida. Aquesta experiència transformarà la seva vida de cap a peus.
4. **Bon llevat i foc colgat esperen la seva:** fa referència al fet de saber contenir-se esperant la millor ocasió per fer una cosa. Es pot relacionar amb la capacitat de l'autora de ser pacient durant el període de silenci literari i demostrar, després, un gran talent que la projectà com a autora de renom.

- D. En parelles, adreceu-los de nou als fragments de l'activitat B i feu que es fixin en les formes verbals destacades. Feu que s'adonin que totes fan referència a esdeveniments del passat, però no totes són formes de passat. Demaneu-los que escriguin el número del paràgraf en què s'utilitza cada temps verbal i que relacionin cada temps amb l'explicació corresponent sobre la manera com contribueix a presentar els fets.

Podeu reforçar la idea que aquests usos verbals són típics en textos en què es ressegueix la trajectòria d'algú o de textos històrics. Alhora, aprofiteu-ho per comentar l'ús del passat simple, que tot i que és ben viu en moltes zones valencianes, a l'escriptura es reserva sobretot a la tercera persona del singular, tal com apareix en aquests fragments. Feu-los adonar, també, que el present d'indicatiu s'empra en paràgrafs en què la línia temporal apareix molt ben delimitada.

Podeu fer fer els exercicis 16, 17, 18 i 19 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

④ passat simple	④ S'expliquen uns fets acabats del passat.
① imperfet narratiu	③ S'expliquen uns fets del passat com si s'estiguessin produint en el moment present i com si qui els explica els estigués vivint en directe.
⑤ condicional	① Es presenten uns fets del passat com si qui els explica estigués veient el passat reproduït de nou, des de dintre.
② futur	② S'agafa un moment de referència del passat com si fos el moment present, i es presenten les situacions que van passar posteriorment, com si encara haguessin de passar.
③ present	⑤ S'agafa un moment de referència en el passat i es presenten les situacions que van passar posteriorment.

- E.** En parelles, feu que llegeixin els infinitius següents i demaneu-los que en busquin un sinònim entre les formes en negreta de l'activitat B. Després, feu que els escriguin en el temps verbal o forma no personal en què apareixen al text. Aviseu-los que cal que es fixin bé en l'ortografia a l'hora de fer aquests canvis. Tot seguit, en parelles, feu que comentin l'ús de la dièresi en les formes verbals. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu-los notar que les formes no personals de l'infinitiu i el gerundi mai no duen dièresi. Tampoc duen dièresi les formes del futur i del condicional dels verbs acabats en vocal + ir. Podeu projectar aquesta fitxa gramatical del Consorci per la Normalització Lingüística (<https://www.cpnl.cat/gramatica/12/19-la-dieresi>). Alhora, podeu remetre els alumnes al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a les pàgines 182-183. Si voleu allargar l'activitat, podeu proposar-los que busquin un altre sinònim d'aquests mots o, per contra, un antònim. En els exàmens oficials del nivell C2 poden aparèixer activitats en què cal proposar sinònims dels mots indicats.

Podeu fer fer els exercicis 22, 23 i 24 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS desobeir (transgredirà - desobeirà) | agrair (estimaria - agrairia) | influir (repercutint - influent) | contribuir (donaren peu - contribuir) | canviar (transformi - canviï)

- F.** En parelles, expliqueu-los que sentiran l'àudio d'una glossa i que hauran de dir a què creuen que es dedica aquest personatge i quines són les contribucions principals de la persona de qui es parla. Proposeu que prenguin apunts mentre escolten l'àudio. Poseu-lo una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Demaneu-los si coneixen el poeta Enric Casasses i la seva obra. Si no és així, podeu fer que en busquin informació. Podeu mostrar-los i animar-los a llegir alguns dels seus poemes que trobem aquí (<https://www.versos.cat/autor/enric-casasses/poemes>). Alhora, com que en aquesta unitat es treballa l'oratorïa, pot ser interessant visualitzar un vídeo, com aquest, en què el poeta recita «Soc una màquina» (<https://www.youtube.com/watch?v=3LVtkoGkw7U>) o «Amèrica» (<https://www.youtube.com/watch?v=v2QHVgHtYLE>). També podeu aprofitar-ho per introduir la figura del rapsode, per exemple.

- G.** En parelles, adreceu els alumnes a les transcripcions de l'àudio de l'activitat anterior, a la pàgina 200 del **Llibre de l'alumne** i feu-los llegir els fragments destacats. Després, feu que els relacionin amb les característiques rellevants d'Enric Casasses i de la seva obra. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Aproveu la transcripció i feu que busquin si hi ha mots nous, com ara *congriar*, ja que al **Llibre d'exercicis** treballaran tot aquest lèxic.

Podeu fer fer els exercicis 21 i 25 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

1. Abraça la complexitat i conrea una llengua fèrtil que floreix en poemes que tan aviat són joc per jugar-hi com vent a les veles com un got de vi a la gola que el vol.
3. Enric Casasses, que anava trencant tots els motlles, ha creat escola.
4. Casasses no casasseja, sinó que diu exactament el que vol dir servint-se, precisament, d'un ritme hipnòtic que no és circular i estèril, sinó que avança i et va portant, et va portant, et va portant a estavellar-te al bell mig del significat.
2. No voldria trobar-me en la pell de la traductora que hagi de dur a altres llengües no només la música i l'ànima d'algunes poesies seves, sinó tot l'univers de referents que s'hi congria.
5. Gràcies per ser-hi i ser-ho tant.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, feu que diguin quines de les característiques de la llista de l'activitat B té la glossa d'Enric Casasses. Després, feu que les comparin amb les de la glossa de Caterina Albert. Poden ajudar-se de la teoria que hi ha al Punt de suport. Proposeu-los que vagin marcant als textos les diverses parts. A continuació, demaneu-los que comentin l'efecte diferent que té l'ús del llenguatge que es fa en un text i en l'altre i feu que escullin quina glossa els agrada més i per què. Per exemple, podeu proposar-los que comentin el registre, si és un text per ser llegit o per ser escoltat, si hi ha llenguatge poètic, si l'autor coneix de primera mà l'autor que presenta, etc. Animeu-los a justificar-ho amb exemples concrets i fragments. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT 3

OBJECTIU

L'objectiu és que els aprenents aprenguin com s'ha de cloure un acte o un discurs. Es pretén activar estratègies d'escaneig d'informació a partir d'un vídeo i d'un text escrit i s'hi introdueixen diversos recursos retòrics.

Tot va bé si acaba bé

- A.** En parelles, expliqueu-los que miraran un vídeo en què hi ha quatre esquetxos de cloendes d'actes. Demaneu-los que anotin quins problemes detecten en cadascuna i quin efecte pot tenir un mal acabament sobre el conjunt del discurs. Poseu el vídeo una vegada. En acabat, feu que comentin el que han anotat amb el company.

Si voleu, aprofitant que aquest darrer manual de l'A Punt ha afegit vídeos, també podeu demanar-los que comentin aspectes extralingüístics, com ara la postura, els gestos, això és, paràmetres que no podem valorar quan només disposem de l'àudio. Alhora, podeu demanar-los que pensin si les deficiències fan referència a aspectes d'adequació, de coherència o de cohesió, per exemple. Després, feu que comentin si s'han trobat mai amb casos com els del vídeo, ja sigui com a oients o com a oradors. Podeu fer que concretin i diguin a quin esquetx es refereixen. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

1. Acabar amb un to desinflat, gens apoteòsic. Actitud dubitativa, denota manca de seguretat.
2. Finalitzar el discurs de manera desorganitzada.
3. Estar fora de temps i no saber com acabar.
4. Saltar-se coses per avançar.

- B.** En parelles, feu que cada un llegeixi una de les cloendes següents. Després, feu que n'expliquin el contingut al company i que comentin a quina situació comunicativa creuen que corresponen. Després, demaneu-los que llegeixin els textos conjuntament i escriguin el número de l'estratègia dels discursos de cloenda de la llista del quadre a l'exemple corresponent.

Feu una posada en comú amb el grup-classe comentant cada un dels paràmetres de l'activitat. També, comenteu aspectes lingüístics com ara el significat d'*estar a les beceroles* o d'ortotipografia, com, per exemple, l'ús del guió llarg per indicar els incisos.

Podeu fer fer l'exercici 26 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Ciudadans,

TEXT 1

Avui s'acaben els Jocs de la ciutat i de la gent; i comencen els Jocs de debò; els Jocs de la vida de cada dia. Ara tenim el repte de fer tot el possible per explicar, rendibilitzar, historiar aquest projecte i apostar per un esport més inclúsiu: ③ aquest esport que hem vist aquests dies i que ha conquerit totalment la nostra atenció, no solament pel component de l'emoció, sinó també per l'ingredient de l'espectacle i de la bellesa —o duresa—, i d'un esforç i una voluntat de superació tals que hem vibrat més del que pensàvem. Per això, des de la nostra institució, volem destacar que heu aportat l'indispensable perquè aquest esdeveniment funcionés: una sensibilitat desconeguda que ha comportat una participació afectiva de més qualitat que en cap altre espectacle convencional. Tots som iguals només perquè cadascú és diferent; perquè **cada ésser humà, més que qualsevol altra espècie viva, és únic —com va dir Stephen Hawking en la inauguració.** ④ I, també, perquè s'ha demostrat que tothom és vàlid, i que mai no som totalment vàlids, o no tant com voldríem. Aquesta és la meravellosa lliçó que hem viscut. Per a milers de persones, s'ha ampliat la noció del que entenem per *ésser humà*. Som més rics que no érem abans.

En nom del comitè organitzador, dels voluntaris i de tots els ciutadans de Barcelona, em plau dir-vos de nou gràcies i adeu-siau. ⑦ I, si algun dia, després de donar la volta al món, voleu tornar, Barcelona serà sempre casa vostra! **Ara sí, donem per clausurat l'acte.** ②

Us volia adreçar unes brevíssimes paraules, de tal manera que puguem anar tancant aquest acte al més aviat possible perquè tots tenim ganes de fer el brindis final.

Quan aquestes jornades encara estaven a les beceroles, en una conversa distesa amb l'alcaldesa i el regidor els vaig preguntar quins eren els atractius del vostre poble. Que teníeu garrofes, em van dir. «I què més?», els vaig preguntar. «Tenim moltes garrofes», respongueren sorneguers. Aquesta era la clau, amics: copsar en primera persona **que rica que és la cuina de la garrofa de Masdenverge!** ① Hem entès les paraules del pintor Joan Miró, que sempre duia una garrofa a la maleta, perquè deia que era «la barreta energètica del segle xx». ⑥ S'estimava la vitalitat del garrofer, que mai perd les fulles, i les arrels del qual s'endinsen a la terra i ens connecten amb l'energia ancestral de l'humus. En definitiva, els col·loquis entre els agricultors, els agrònoms, els cuiners i els gastrònoms ens han fet palpable el potencial culinari d'aquest territori.

Gràcies als membres del consistori per encomanar-nos la trempera pels vostres productes. **Allò que hem aconseguit demostrar durant aquesta Jornada Gastronòmica de la Garrofa de Masdenverge és l'èxit de combinar el vell i el bell d'un receptari basat en els productes de la terra.** ⑧ No voldria donar per tancada la trobada sense agrair l'acolliment del consistori. Gràcies, també, Guillem i Diana. **Que n'és, d'encomiable,** la tasca del vostre equip a les tramoies!

I, gràcies a vosaltres, masdenvergencs! **Jo només voldria recordar-vos com és d'important que vosaltres aposteu al més possible pels productes del territori. Compreu les vostres garrofes i els vostres productes de proximitat; són d'allò més selectes!** ⑤ I, ara sí, acabo: brindem per la garrofa, per les Terres de l'Ebre i per la gent de l'Ebre! Salut, alegria i fins a la propera edició!

- C. En parelles, feu llegir els recursos retòrics següents i assegureu-vos que n'entenen el significat. Si no és així, feu que cerquin informació sobre aquestes figures i que la comparteixin amb tot el grup-classe. Després, demaneu-los que busquin en els textos de l'activitat anterior exemples de cada recurs. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu demanar-los què creuen que aporten als textos emprar aquest tipus de recursos i quin impacte poden tenir en l'audiència.

Vocatiu: Ciutadans, / aquesta era la clau, amics! / Gràcies a vosaltres, masdenvergencs!

Anàfora: Avui s'acaben els Jocs de la ciutat i de la gent; i comencen els Jocs de debò; els Jocs de la de la vida de cada dia.

Enumeració de tres elements: brindem per la garrofa, per les Terres de l'Ebre i per la gent de l'Ebre! Salut, alegria i fins a la propera edició!

Metàfora: (la garrofa) era «la barreta energètica del segle xx».

Joc amb l'homofonia: l'èxit de combinar el vell i el bell d'un receptari basat en els productes de la terra.

- D. En parelles, feu que es fixin en l'ús de l'article *el* en les estructures del quadre i demaneu-los que en busquin una d'equivalent als textos de l'activitat B per completar-lo. Després, animeu-los a escriure altres estructures equivalents. Durant la posada en comú amb el grup-classe, comenteu que l'article neutre pot fer la funció d'individualitzar una propietat i donar el valor d'un substantiu a una estructura que no conté cap nom.

Expliqueu, alhora, que l'ús de la forma *lo* no és recomanable en els registres formals ni en l'escriptura, per bé que és ben viva en els registres col·loquials orals.

Podeu fer fer l'exercici 27 del **Llibre d'exercicis**.

el que hem aconseguit el que entenem per ésser humà	allò que hem aconseguit allò que entenem per ésser humà
el vell i el bell l'indispensable	allò que és vell i allò que és bell l'ingredient indispensable
més rics del que érem abans més del que pensàvem	més rics que no érem abans més que no pensàvem
al més possible	com més millor

- E.** En parelles, adreceu-los de nou al segon text de l'activitat B i feu que es fixin en les expressions destacades. Demaneu-los que diguin quin significat expressen. Finalment, feu que diguin com les traduirien a les altres llengües que coneixen. Feu una posada en comú amb la resta de grup-classe. Aproveiteu per fer-los notar que la partícula *que* no du accent ni en oracions exclamatives ni quan fa la funció d'adjectiu quantitatiu, com en aquests dos casos.

Podeu fer fer l'exercici 28 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

En parelles, demaneu-los que redactin dues cloendes breus. En primer lloc, han d'imaginar que són els coordinadors dels voluntaris dels Jocs Paralímpics i han d'escriure una cloenda adreçada als voluntaris. En segon lloc, s'han d'imaginar que són una autoritat de l'Ajuntament i han de fer una cloenda per a les jornades gastronòmiques de la garrofa. Recordeu-los que han d'adoptar un registre formal.

Sobre l'extensió, podeu indicar-los que han de tenir unes 200 paraules. Podeu demanar-los que incloguin una o dues de les figures retòriques que s'han treballat en aquest punt, per exemple. Animeu-los a consultar els diccionaris i les diverses eines lingüístiques que s'han anat presentant. Després, feu que les comparin amb les d'una altra parella i, si cal, que facin esmenes al seu text.

PUNT SOCIOCULTURAL

El discurs

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes coneguin el discurs de Quim Monzó a la Fira del Llibre de Frankfurt, mentre activen estratègies de comprensió lectora.

- A.** En parelles, feu llegir el fragment introductori, això és, el número 1, i feu que comentin quina és la intenció d'un discurs inaugural i què creuen que s'hi ha de dir. Demaneu-los que parlin sobre si creuen que aquest paràgraf és adequat i si capta l'atenció de l'audiència, per exemple.

Demaneu-los, també, si saben què vol dir *ser un gat escaldat*. Si voleu, també podeu aprofitar aquest paràgraf per comentar l'ús del doble signe d'interrogació, això és, el d'obertura i el final.

- B.** En parelles, demaneu-los que llegeixin els fragments del discurs inaugural de la Fira de Frankfurt que va fer Quim Monzó i demaneu-los que els relacionin amb la intenció estilística corresponent del quadre. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu projectar el discurs sencer (<https://www.youtube.com/watch?v=YT-HTkUwO-M>) i comentar diversos aspectes sobre l'oratorà.

També, és interessant treballar el text escrit, com ara les diverses figures retòriques, com la ironia, que apareixen en el curs. També, podeu estirar el fil i demanar-los, per exemple, a què es refereix Quim Monzó quan diu que Mallorca ha esdevingut un «Bundesland' geriatricoturístic alemany». Alhora, podeu fer que diguin una obra de cada escriptor que és citat o, si no ho saben, que en facin una cerca. També podeu preguntar-los si saben a quin discurs de Pau Casals es refereix l'autor.

SOLUCIONS

- 3** Utilitza l'estratègia de la complicitat amb l'auditori sobre un aspecte formal per citar els noms d'autors de la història de la literatura catalana.
- 1** Es guanya l'atenció i la predisposició de l'auditori amb el recurs retòric de la *captatio benevolentiae*: transforma la situació personal en una situació d'altri.
- 5** Passa del conte a la realitat per transmetre a l'auditori que el conte s'ha acabat i el discurs també.
- 2** Descriu amb dosis d'ironia i sarcasme el context actual des d'on es va expandir la literatura catalana i qui en va ser el responsable.
- 4** Aprofita el dubte de saber què han fet altres oradors per citar un fragment d'un discurs d'un personatge català mundialment famós.

- C.** En parelles, demaneu-los que comentin quina funció tenen les preguntes retòriques que utilitza Monzó durant el discurs. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu demanar-los si empen aquest recursos en els seus escrits o intervencions orals, per exemple.

- D.** En parelles, feu que llegeixin en veu alta l'embarbussament que Salvador Dalí va recitar com si fos la poesia més excelsa del món i que Monzó utilitza en el discurs. En acabat, feu que comentin quina intenció irònica pot tenir emprar un fragment així en un discurs formal.

Aquesta activitat la podeu allargar i, per exemple, fer mirar el vídeo en què Dalí (https://www.youtube.com/watch?v=KiqG8lfC_XE) recita aquest poema. Demaneu-los, per exemple, per què creuen que va vestit de militar. Es creu que és així perquè l'artista vol fer una paròdia dels discursos dels dictadors i dels polítics, sovint, buits de contingut.

- E.** En parelles, feu que comentin si recorden cap discurs que els hagi impactat i demaneu-los que justifiquin la seva resposta i diguin què en destacarien pel que fa al contingut i pel que fa a la forma. Per exemple, a part dels que hem comentat en les activitats anteriors, podeu recordar el del llavors alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, durant la inauguració dels Jocs Olímpics a Barcelona, el 1992 (https://arxiupmaragall.catalunyaeuropa.net/files/original/30/1279/19920725d_00492.pdf). També podeu recuperar els discursos dels Gaudí d'Honor.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, feu llegir en veu alta les frases següents i feu que marquin la síl·laba tònica de les paraules destacades. Després, poseu l'àudio i demaneu-los que comprovin si les han llegit bé. En acabat, feu que les repeteixin en veu alta. Animeu-los a crear un glossari sobre fonètica en què anotin els mots en què cal que es fixin en la pronúncia.

SOLUCIONS

1. Si us plau, **adequa** el text a l'extensió indicada.
2. L'**atmosfera** és la massa gasosa que envolta la Terra.
3. **Aprecio** de tot cor l'epitafi al meu avi.
4. El **conclave** s'ha tornat a reunir per escollir el nou papa.
5. Un dels esports més populars a l'Índia és el **críquet**.
6. La novel·la *Fahrenheit 451* és una **distopia**.
7. Quan tenia cinc anys va necessitar un trasplantament de **medul·la**.
8. Aquest **guru** no inspira gens de confiança.
9. El **quefir** és un aliment que s'està posant de moda.
10. El Govern lloa la **sinergia** entre la universitat i les cooperatives.

2. En parelles, expliqueu que sentiran els sintagmes següents i demaneu-los que es fixin en com es pronuncia la lletra destacada de la primera paraula. Poseu l'àudio i feu que marquin com es pronuncia en cada cas. Després, torneu a posar l'àudio i demaneu-los que ho repeteixin. En acabat, pregunteu-los si en poden deduir la regla, això és, la sonoritat de la essa depèn de la sonoritat del so de la dreta. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS

	[z]	[s]
1. el s aforismes	☒	☐
2. un s projectes	☐	☒
	[ʒ]	[ʃ]
3. ei x temporal	☐	☒
4. matei x amic	☒	☐
	[dʒ]	[tʃ]
5. mi g matí	☒	☐
6. ra i g tardà	☐	☒

3. En parelles, feu llegir en veu alta les frases següents tenint en compte l'entonació dels incisos. Després, poseu l'àudio i feu-les repetir en veu alta. En acabat, feu que comentin si hi ha cap diferència en com les han llegit. Feu una posada en comú amb el grup-classe i feu notar les pauses que hi ha d'haver en els incisos.

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A. En primer lloc, en grups de tres o quatre alumnes, expliqueu-los que han de triar un esdeveniment històric, com ara la inauguració dels Jocs Olímpics de Barcelona, la inauguració d'un aeroport, etc. Després, demaneu-los que cerquin informació del context en què va tenir lloc per fer el discurs de commemoració de l'esdeveniment. Podeu fer que ho busquin a la xarxa. Podeu demanar-los que es fixin en l'any, l'època política, el lloc, el tipus d'audiència, el tipus d'acte que inauguraven, etc.
- B. En segon lloc, demaneu-los que facin una pluja d'idees dels aspectes que volen tractar al discurs. Per exemple, com han d'emmarcar l'acte dins d'un conjunt d'activitats, donar dades sobre l'esdeveniment, recordar fets i personatges rellevants, etc. Després, feu que preparin un esquema amb la informació de cada aspecte. Podeu establir l'extensió o la durada del discurs, com ara unes 300 paraules. Aviseu-los que el discurs caldrà ser llegit en veu alta.
- C. En tercer lloc, feu que redactin el discurs per a un acte formal. Recordeu-los que cal estructurar el discurs en paràgrafs. Ho poden fer emprant eines col·laboratives com ara Google Docs. Animeu-los a fer servir estratègies estilístiques que han vist durant la unitat, com ara la ironia, les preguntes retòriques, la *captatio benevolentiae*, etc. Recordeu-los, també, que cal adequar-lo al registre formal. Un cop ja estigui redactat, feu que el revisin fixant-se en els aspectes formals, això és, ortografia, morfologia, sintaxi o puntuació. Alhora, esperoneu-los a emprar el diccionari de sinònims per tal que el lèxic sigui ric, variat i adequat a la situació. Passeu per l'aula per resoldre dubtes.
- D. Finalment, feu-los assajar la lectura del discurs en el grup. Feu que es preparin, també, aspectes com la postura, la modulació de la veu, la gestualitat, etc. També, feu que comprovin que pronuncien bé totes les paraules i que l'entonació i les pauses siguin adequades. Després, feu que triïn una persona del grup perquè el llegeixi davant de la classe. Feu que el llegeixin davant del grup-classe i, si voleu, en acabat podeu fer una posada en comú amb tot el grup-classe per tal d'anar comentant elements que s'han treballat al llarg de la unitat.

TASCA INDIVIDUAL

- A. Primer, demaneu que escriguin un text autobiogràfic que serveixi de presentació als companys de classe. Podeu delimitar-ne l'extensió, com ara 200 o 250 paraules.
- B. Segon, feu que facin una pluja d'idees de fets importants o que vulguin destacar de la seva biografia. Per exemple, poden centrar-se en la trajectòria personal o professional o en un moment concret de la seva vida que va ser decisiu per ser qui són en l'actualitat.
- C. Tercer, feu que redactin el text fent servir un estil literari com el text de l'activitat F del Punt 2 de la unitat. Quan l'hagin redactat, en parelles, feu que el llegeixin i el revisin. Podeu animar-los a introduir els suggeriments que els hagi fet el company.
- D. En darrer lloc, feu que comparteixin el text amb els companys de classe, per exemple, a l'espai virtual de l'assignatura. Demaneu-los que llegeixin els textos i feu que hi escriguin un comentari, tant pel que fa al contingut com a l'estil. Podeu fer que comentin quin text està més ben escrit o quin els ha captivat més, per exemple.

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Boca-orella

PUNT DE PARTIDA

Quin nyap!

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes comencin a reflexionar sobre la veracitat, l'estructura de les notícies dels mitjans de comunicació i la manera de transmetre i matisar la informació.

- A.** En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol de la unitat, *Boca-orella*, i feu que mirin les imatges d'aquest punt. Després, demaneu-los que comentin què creuen que es treballarà en aquesta unitat. Podeu preguntar-los si saben què vol dir aquesta expressió, si saben com es diu en altres llengües i en quins contextos l'empren. Tot seguit, demaneu-los que llegeixin el títol d'aquest punt, *Quin nyap!*, i podeu fer que pensin dues ocasions en què farien servir aquesta expressió.

En acabar, demaneu-los que llegeixin les paraules del núvol i assegureu-vos que n'entenen el significat. Si no és així, feu que les cerquin a la xarxa, poden utilitzar el Cercaterm (<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm>). Després, feu que les tradueixin a les altres llengües que coneixen. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu allargar l'activitat, podeu proposar parlar de neologismes o demanar-los per l'hiperònim o pel camp semàntic en què pertanyen tots aquests mots, això és, al de la comunicació. Com a transició amb l'activitat següent, demaneu-los que comentin com la irrupció d'internet i les xarxes socials ha revolucionat el món de la informació, per exemple.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Pescaclics: click baiting, **Notícies falses:** fake news, **Falsa alarma:** hoaxes, **Trol:** troll, **Postveritat:** post-truth, **Fets alternatius:** alternatives facts

- B.** En parelles, feu que comentin com acostumen a informar-se de l'actualitat nacional i internacional. Podeu demanar-los que diguin els títols de les seves capçaleres i canals de referència. Tot seguit, demaneu-los que llegeixin l'enunciat i comentin si hi estan d'acord. També podeu estirar el fil i preguntar-los si creuen que les preferències es poden dividir per sectors d'edat (si els joves llegeixen més en línia que la gent gran, per exemple); si coneixen publicacions o canals de què desconfien plenament o si pensen que el desinterès per les notícies pot venir condicionat per l'afluència massiva i constant d'informació. Animeu-los a emprar, al llarg de la conversa, el lèxic de l'activitat anterior. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

- C.** En parelles, feu que llegeixin els titulars de la imatge, que hi detectin el problema i que el relacionin amb un dels aspectes següents. Cal que indiquin si creuen que al titular hi ha algun error en la traducció, algun desajustament sintàctic (també pot ser de puntuació) o en la coherència, si el titular discrimina algun col·lectiu o si hi ha cap problema semàntic.

Després, feu que reescriguin correctament els titulars. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si ho creieu convenient, aneu anotant les respostes a la pissarra o al suport que utilitzeu. Dediqueu tot el temps que calgui a aquesta activitat, atès que es comencen a treballar qüestions que reapareixeran al llarg de la unitat. Feu èmfasi, si cal, en l'extensió dels titulars, en l'adequació al registre formal o en l'ordre sintàctic dels titulars, per exemple.

Podeu fer fer l'exercici 2 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Concert solidari per contribuir a la catàstrofe ocasionada pel terratrèmol = Concert solidari per recollir fons per als afectats pel terratrèmol (semàntica)

Acusat per cridar als jutges: «No tots som fatxes idiotes!» = Acusat per cridar als jutges: «No tots som fatxes, idiotes!» (sintàctica)

El fugat després d'una baralla amb un mort podria haver sortit del país = L'implicat en la baralla que va acabar amb un mort podria haver sortit del país (sintàctica)

Sis de cada quatre catalans no tenen feina = Quatre de cada sis catalans no tenen feina (coherència)

Com actuar si ens trobem un porc senglar anant amb bicicleta = Com actuar si ens trobem un porc senglar mentre anem amb bicicleta (sintàctica)

L'actor Jordi Bosch va arribar a la gala acompanyat de la seva dona, l'actriu Emma Vilarasau = Els actors Jordi Bosch i Emma Vilarasau van arribar junts a la gala (discriminació)

Detingut per robar un parell de botes de pell de nen = Detingut per robar un parell de botes de nen de pell (sintàctica)

El conseller de Turisme torna a la feina després de morir gairebé ofegat = El conseller de Turisme torna a la feina després de l'accident en què gairebé mor ofegat (sintàctica)

Detingut un conductor per avançar un cotxe de policia drogat i a 200 km/h = Detingut un conductor que anava drogat i a 200 km/h per avançar un cotxe de policia (sintàctica)

El ministre britànic fa una apologia per l'error comès = El ministre britànic es disculpa de l'error comès (traducció)

Mor una immigrant de sis anys en ser detinguda a la frontera = Mor una nena de sis anys en ser detinguda a la frontera (discriminació)

Llegeixo Messi és el millor jugador de la història del futbol = Leo Messi és el millor jugador de la història del futbol (traducció)

L'autòpsia confirma al 100 % la mort de l'actor = L'autòpsia confirma la mort natural de l'actor (coherència)

- D.** En parelles, feu que comentin quin criteri empren per assegurar-se que una notícia és certa, això és, assegurar-se de la seva veracitat. Tot seguit, demaneu-los que pensin i comentin per què cada mitjà sol afegir un cert biaix a les notícies que publica. Podeu proposar-los que tractin d'aspectes com la ideologia del mitjà, el llibre d'estil o la importància del codi deontològic o ètic dels professionals del sector de la informació. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Si ho creieu convenient, podeu fer llegir i comentar conjuntament l'article «Fake news, la veritat de les mentides» (<https://jovecat.gencat.cat/ca/temes/tecnologia/comunicacio-i-interaccio-a-la-xarxa/fake-news-la-veritat-de-les-mentides/index.html>) o fer mirar, com a deures, el documental «Veritats de mentida» del programa de TV3 *Sense ficció* (<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sense-ficcio/veritats-de-mentida/video/5669141/>).

PUNT 1

Notícies bèsties

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes aprenguin a analitzar les estratègies estilístiques dels titulars de notícies i a utilitzar-les per escriure textos periodístics. També es treballa la diferència d'ús entre *per* i *per a*.

A. En parelles, feu llegir el text sobre els titulars de les notícies i feu que marquin les característiques que han de tenir. Després demaneu-los que llegeixin els titulars i que comentin si es compleixen. Podeu allargar l'activitat i preguntar-los si llegeixen els titulars per decidir si els interessa o no llegir íntegrament la notícia. Feu una posada en comú amb la resta del grup-classe.

B. En parelles, adreceu-los a l'activitat anterior i demaneu-los que es fixin en la part destacada dels titulars. Després, feu llegir les estratègies lingüístiques i assegureu-vos que n'entenen el significat. Per exemple, pot ser que no acabin d'entendre què vol dir nominalitzar un verb. Tot seguit, feu que escriguin al costat de cada titular la lletra de l'estratègia lingüística que hi apareix. En acabat, demaneu-los que reescriguin els titulars com si haguessin de formar part del cos del text de la notícia, això és, que modifiquin els titulars tenint en compte les estratègies que han indicat, típiques en aquest format.

Feu una posada en comú amb el grup-classe. Anoteu a la pissarra, si voleu, les respostes a l'activitat. Atureu-vos a comentar tots els canvis que s'han fet en cada oració, tal com s'especifica en les solucions. Podeu anar introduint conceptes com ara el del sintagma nominal escarrit, això és, un sintagma nominal sense determinant ni quantificador com els dels titulars 4 i 8.

Podeu fer fer els exercicis 3, 4 i 5 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

1. L'equip de l'Observatori RIVUS descobreix cries de llúdria al riu Mogent.
2. Els animals són armes de manipulació massiva.
3. Hi ha hagut un atac en una granja de Ponent.
4. Animalistes i agricultors estan enfrontats per la recuperació del llop a Catalunya.
5. Josep Guardiola crida «He mort el llop».
6. El bestiar de l'Alt Empordà es rebel·la.
7. Acollir animals a casa és un voluntariat poc conegut que s'expandeix.
8. Els animalistes de tots els Països Catalans exigeixen fermesa al Govern.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

- ☒ atractiu
- ☒ breu
- ☐ enginyós
- ☐ il·legible
- ☒ captivador
- ☒ concís
- ☐ prolix
- ☒ comprensible
- ☒ creatiu
- ☐ esperonador

- b** 1 Descobertes cries de llúdria al riu Mogent
- a** 2 Els animals, armes de manipulació massiva
- c** 3 Atac en una granja de Ponent
- a** 4 Animalistes i agricultors, enfrontats per la recuperació del llop a Catalunya
- e** 5 Josep Guardiola: «He mort el llop»
- d** 6 Rebel·lió del bestiar de l'Alt Empordà
- a** 7 Acollir animals a casa: un voluntariat poc conegut que s'expandeix
- f** 8 Animalistes de tots els Països Catalans exigeixen fermesa al Govern

C. En parelles, feu llegir les entradetes de les notícies i demaneu-los que les relacionin amb el titular corresponent de l'activitat A. Aviseu-los que hi ha tres casos en què caldrà que modifiquin alguna paraula del text perquè la informació que s'hi explica sigui coherent amb el titular. Un cop hagin fet això, feu que comentin quin criteri ha prevalgut a l'hora d'escriure el titular, això és, dels de l'activitat B. Per fer la posada en comú, expliqueu-los que ho poden corregir escoltant el butlletí horari de l'emissora de ràdio. Poseu l'àudio una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe per tal de resoldre dubtes. Ho podeu fer des de les transcripcions, a la pàgina 201 del **Llibre de l'alumne** (<https://www.pamsa.cat/wp-content/uploads/01806-A-Punt-6-Transcripcions.pdf>).

Si voleu allargar l'activitat, podeu aprofitar aquests textos i treballar aspectes com la sinonímia, ja que ho practican al **Llibre d'exercicis**. Així, podeu demanar un sinònim d'abolició o de reintroducció. També podeu comentar qüestions d'ortotipografia. Per exemple, feu-los adonar que els titulars no porten un punt al final de l'oració. Alhora, podeu fer-los adonar de l'ordre sintàctic dels elements, que ja s'ha comentat en les activitats anteriors, així com l'objectivitat en les notícies.

Podeu fer fer l'exercici 8 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

4. Nou organitzacions animalistes han creat una plataforma en la qual reclamen mesures per aconseguir **la reintroducció** del llop a Catalunya. El sindicat agrari Unió de Pagesos, però, s'ha mostrat en contra d'aquesta proposta.
7. Plataformes animalistes de diferents punts dels Països Catalans van **desaprovar** unànimement la proposta del Govern perquè cada ajuntament pugui regularitzar l'abolició de l'ús d'animals en les festes majors.
1. Les imatges que han captat les càmeres de fototrampeig instal·lades en el marc del Projecte de seguiment i estudi de la llúdria a les conques del Besòs han **corroborat** que la llúdria **s'ha** reproduït al riu Mogent, afluent del Besòs, per primera vegada després de més de quatre dècades.

- D.** En parelles, adreceu-los de nou a l'activitat anterior i feu que es fixin en les preposicions destacades en les entradetes. Demaneu-los que comentin en quins casos s'utilitza *per* i en quins *per a*. Podeu fer que anotin en quins contextos tenen dubtes. Després, feu una posada en comú amb el grup-classe. Assegureu-vos que han entès les diferències bàsiques, atès que es treballaran a bastament en el **Llibre d'exercicis**.

En aquest punt de la gramàtica, convé ser conscient que s'evidencia el polimorfisme en la normativa catalana, atès que els dubtes que poden sorgir en aquesta qüestió varien segons l'adscripció dialectal del parlant. Per tant, segons d'on siguin els alumnes caldrà fer més o menys èmfasi en els diversos usos. Pot ser interessant resoldre els dubtes amb l'ajuda de les anotacions del Resum gramatical, a les pàgines 195 i 196 del **Llibre de l'alumne**. També podeu fer llegir i comentar amb el grup-classe l'article esclaridor de Jordi Badia i Pujol, «'Per' i 'per a': què podem fer per (a) no confondre'ns?» (<https://www.vilaweb.cat/noticies/per-per-a-jordi-badia/>).

Podeu fer fer els exercicis 9, 10, 11 i 12 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** En parelles, demaneu-los que llegeixin la informació del text i feu que redactin un titular i una entrada emprant les estratègies que han vist a les activitats anteriors d'aquest punt. Després, feu que comparin el resultat amb el dels companys i feu que en justifiquin la seva redacció. Feu-los adonar que aquestes estratègies també es poden fer servir en textos argumentatius o narratius, per exemple. Podeu guiar-los i indicar-los que podem fer èmfasi en el fet que s'ha trobat una serp o en qui l'ha trobat, això és, la Brigada Municipal. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer els exercicis 6 i 7 del **Llibre d'exercicis** abans de fer la Tasca intermèdia per reprendre els continguts del punt.

SOLUCIONS **Rescatada** una serp exòtica invasora / **La Brigada Municipal ha rescatat** una serp exòtica invasora

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que analitzin els títols i entradetes, si n'hi ha, de les notícies d'un diari. El més fàcil és que sigui una publicació en línia. Podeu fer que n'analitzin cinc. Aproveiteu l'activitat per recopilar diverses capçaleres que publiquin en català, com ara el diari *Ara*, *El Punt Avui*, *Vilaweb*, *Levante* (versió en valencià només en línia) o *Diari de Girona*. També podeu estendre la cerca a altres publicacions no diàries, com ara *El Temps* o *Sàpiens* o a publicacions d'un tema concret, això és, esportives com *L'Esportiu*, culinàries com *Cuina*, literàries com *Els Marges* o infantils com *Cavall Fort*. Podeu proposar que cada grup estudiï un títol diferent. Després, feu que comentin amb els altres grups quines estratègies estilístiques per redactar titulars han trobat amb més freqüència, quina és la informació que s'hi destaca i com es presenta la informació de l'entrada. Feu que tinguin en compte tot el que s'ha treballat en aquest punt i que en recullin exemples i els presentin als companys. Podeu fer comentar si hi ha diferències segons la temàtica tractada.

PUNT 2

OBJECTIU

A partir d'estratègies d'escaneig d'informació en dues notícies, es pretén que els alumnes aprenguin a organitzar la informació per escriure una notícia, mentre s'introdueix vocabulari nou i es presenten continguts literaris.

La novel·la del moment

A. Abans de començar l'activitat A i a tall d'escalfament, podeu demanar als alumnes si coneixen les escriptores Eva Baltasar i Irene Solà o alguna de les seves novel·les. Feu una pluja d'idees. Després, en parelles, feu llegir les notícies i demaneu-los que les relacionin amb el titular i l'entradeta corresponent. Tot seguit, demaneu-los que comentin en quin aspecte es fa èmfasi en cada notícia i com queda reflectit en el titular. Finalment, demaneu-los si han llegit o els venen ganes de llegir la novel·la d'Irene Solà. Podeu comentar que té altres novel·les, com *Els dics* (2018) o *Et vaig donar ulls i vas mirar les tenebres* (2023). Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Aprofiteu els textos per aprofundir en aspectes lèxics, feu que marquin, per exemple, cinc mots que els hagin cridat l'atenció perquè no els solen emprar en els seus escrits. També podeu estirar el fil i demanar-los si coneixen obres publicades pels autors del text número 5, si no és així, feu que busquin algun títol d'aquests escriptors.

SOLUCIONS

- 5 Eva Baltasar, Irene Solà i Sergi Pàmies representaran Catalunya a la Fira del Llibre de Londres
- 3 *Canto jo i la muntanya balla* és el llibre més presat a les biblioteques de Barcelona el 2020
- 4 *Canto jo i la muntanya balla* i *Boulder*, els més venuts a Llibreries Obertes durant Sant Jordi
- 2 El fenomen *Canto jo i la muntanya balla*: prop de 100.000 exemplars venuts i una vintena de traduccions a tot el món
- 1 Irene Solà porta l'univers polifònic de *Canto jo i la muntanya balla* a Londres

- 2 La proposta literària ha sacsejat la narrativa catalana contemporània des que es va publicar, fa tres anys
- 5 També participaran en l'esdeveniment literari Marta Orriols, Raül Garrigasait, Josep Maria Esquirol, Aina Bestard i Borja Bagunyà
- 4 Irene Solà i Eva Baltasar encapçalen la llista del portal web
- 1 L'autora presenta la traducció de la novel·la a l'anglès amb una conversa amb l'escriptor britànic d'èxit Max Porter
- 3 Les novel·les de Dolores Redondo i Xavier Bosch l'acompanyen al capdamunt del rànquing

B. En parelles, adreceu-los de nou a l'activitat anterior perquè es fixin en la separació de paraules a final de ratlla de les notícies. Demaneu-los que comentin si se separen de la mateixa manera en alguna altra llengua que coneixen. Després, feu que busquin altres casos en els textos de les unitats del llibre. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Disposeu de l'explicació, també, a la pàgina 192 del **Llibre de l'alumne**, al Resum gramatical.

Podeu fer fer els exercicis 13 i 14 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

- Els grups **ss**, **rr**, **ll**, **tx** se separen.
- El grup **ix**, quan no és final de paraula, se separa.
- Els prefixos **a-**, **an-**, **ben-**, **bes-**, **con-**, **en-**, **in-**, **des-**, **ex-**, **sub-**, **trans-**, **mil-**, **re-**, **tot-**, **nos-**, etc. es mantenen junts.
- Els grups **ll**, **ny**, **gu**, **qu** no se separen.
- No ha de quedar una lletra sola a començament o final de ratlla.

- C. En parelles, feu que llegeixin les parts de les notícies i que les ordenin segons l'esquema. Després demaneu-los que comentin per què creuen que la informació de les notícies s'ordena d'aquesta manera. Feu que es fixin en la piràmide invertida i, també, en la distribució de la informació per paràgrafs. Feu una posada en comú i comenteu per què és important l'ordre marcat en la piràmide i la dosificació de la informació en diversos paràgrafs, de més important a més complementari.

Aproveu el text per tractar aspectes geogràfics i demaneu-los si sabrien situar en un mapa els indrets que apareixen en el primer fragment, això és, Camprodon, Prats de Molló, el Ripollès i el Vallespir.

Quant a la versió teatral, podeu projectar aquest fragment de l'obra (<https://www.youtube.com/watch?v=3Dh4kQlkvMY>) i animeu-los a comentar, per exemple, l'estil de llengua emprat.

SOLUCIONS

Canto jo i la muntanya balla, entre els millors llibres del 2022 per The Guardian

1 informació essencial
(qui, què, on, quan, com, per què)

2 detalls importants

3 informació complementària

2

El rotatiu britànic destaca que l'obra, ambientada als Pirineus, narra els fets des del punt de vista de tota mena de coses, com són les tempestes, les muntanyes, els animals o els bolets. Amb *Canto jo i la muntanya balla*, Irene Solà explica una història a partir de la mirada de diversos personatges que viuen en un mateix indret, entre Camprodon i Prats de Molló, entre el Ripollès i el Vallespir. Entre els narradors hi ha éssers humans, com la Mia, l'Hilari o la Neus, però també dones d'aigua, bolets, cabirols i núvols. La novel·la de l'escriptora de Malla apareix al costat de les darreres obres de grans figures de la literatura contemporània al Regne Unit i als Estats Units, com ara Ian McEwan, Ali Smith o Cormac McCarthy. D'altra banda, també ha estat inclosa a la llista de millors llibres de la Biblioteca Pública de Nova York.

3

Notícies 324 (adaptació)

Traduïda a més de 20 idiomes, la novel·la ha sumat múltiples reconeixements des que es va publicar el maig del 2019, després de guanyar el Premi Anagrama. L'any 2020 va rebre un dels Premis de Literatura de la Unió Europea, que es concedeixen a obres d'autors emergents. També ha obtingut el Premi Núvol 2019 i el Premi Càlamo 2019. Més enllà del llibre, l'obra de la jove osonenca ha inspirat altres creadors. El compositor Marc Timón va convertir-la en una peça simfònica amb el títol *Les trompetes de la mort*, que van estrenar l'Orquestra Simfònica del Vallès i el Cor de Noies de l'Orfeó Català. I pel que fa a les arts escèniques, La Perla 29 va estrenar-ne la versió teatral a la Biblioteca de Catalunya, dirigida per Guillem Albà i Joan Arqué, amb dramaturgia de Clàudia Cedó i música de Judit Neddermann. L'obra de teatre va aconseguir tres Premis Max i vuit Premis Butaca.

1

El diari britànic destaca la narració des de diversos punts de vista de la novel·la «juganera i polifònica» d'Irene Solà. Més reconeixements per a Irene Solà. *When I sing, mountains dance*, la versió en anglès de *Canto jo i la muntanya balla*, és un dels títols destacats pel diari *The Guardian* entre els millors llibres de ficció del 2022.

- D. En parelles, feu buscar en els textos de les activitats A i C de quines maneres diferents es fa referència als termes següents: llibre, autora, diari, personatges. Demaneu-los que comentin quina és la finalitat d'usar aquestes estratègies. Feu una posada en comú amb el grup-classe. En acabat, aprofiteu l'activitat i animeu-los a detectar en els textos un sinònim de *narrar* (*explicar*) i tres de *guanyar* (*rebre, obtenir, aconseguir*). Recordeu-los de la importància de la riquesa i variació lèxica en els textos, tant orals com escrits, i de l'ús del diccionari de sinònims.

Podeu fer fer els exercicis 20 i 21 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

llibre: celebrada proposta literària, narració, novel·la, títol, obra

autora: Irene Solà, escriptora de Malla, jove osonenca

diari: mitjà/rotatiu

personatges: narradors

- E. En parelles, feu que es fixin en les parts destacades de les notícies de l'activitat A i C. Demaneu-los que comentin els criteris pel que fa a l'ús de les majúscules i minúscules, les abreviatures, els espais entre numerals i símbols, els punts, les comes, la cursiva i les cometes. Si voleu, demaneu-los que prenguin apunts de tot allò que comentin. En acabat, feu la posada en comú conjuntament amb les indicacions del Resum gramatical, a les pàgines 192 i 193 del **Llibre de l'alumne**.

Podeu fer que marquin les paraules que no coneixien, per revisar-les més atentament a casa. Comenteu-los que poden disposar d'aquesta informació també en línia, sobretot en els diversos Llibres d'estil de les universitats o dels mitjans de comunicació. Feu-los notar que, ocasionalment, hi pot haver alguna discordança entre les diverses fonts consultades.

Podeu fer fer els exercicis 15, 16, 17, 18 i 19 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

En parelles, expliqueu-los que han d'escriure una notícia seguint l'esquema d'aquest punt, això és, la piràmide de l'activitat C, a partir del titular següent. Podeu marcar-ne l'extensió, per exemple, 300 paraules. Feu que utilitzin la informació de les notícies del punt i, si cal, que en cerquin més per completar la notícia. Per revisar el text que han redactat, podeu adreçar-los al Punt de suport, on hi ha els elements clau de la notícia. Després, feu que comparin el text que han escrit amb la notícia d'una altra parella. Podeu demanar-los que facin els canvis que els ha proposat l'altra parella, si hi estan d'acord. Feu una posada en comú amb el grup-classe, podeu fer que comparteixin les notícies a l'espai virtual de l'aula.

PUNT 3

Retratar
l'actualitat

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes es familiaritzin amb el gènere de la crònica i que n'apenguin els trets que la singularitzen, mentre s'activen estratègies de comprensió lectora. També s'introdueix la idea dels matisos subjectius (modalització) que hi ha al gènere de la crònica. S'aprofundirà en aquesta noció a la unitat 8.

- A.** En parelles, feu llegir les notes que un periodista va enviar a la redacció del diari on treballava i demaneu-los que identifiquin quina és la notícia que va anar a cobrir. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu preguntar-los si, a l'hora d'escriure, fan algun esbós o prenen apunts abans de començar a redactar.

SOLUCIÓ Inauguració de la línia ferroviària entre Barcelona i Mataró. Fou la primera línia ferroviària de la península Ibèrica i, també, la dinovena del món.

- B.** En parelles, feu que relacionin cada grup d'informacions de l'activitat anterior amb un dels aspectes clau per escriure una notícia. Després, demaneu-los que triïn quines informacions de cada grup inclourien i com les ordenarien en el text si haguessin de redactar una notícia sobre aquest fet, tenint en compte el que han vist al punt anterior, el Punt 2, això és, la gradació en la importància de la informació.

Feu una posada en comú amb el grup-classe. Tingueu en compte que la segona part d'aquesta activitat serveix de transició a l'activitat següent, per tant, no us esplaieu en aquesta qüestió, ja que es reprendrà tot seguit.

SOLUCIONS

3

Preu del bitllet:
12 rals (1a classe),
9 rals (2a classe),
6 rals (3a classe)

Previsió del nombre
d'usuaris: 675.800

5

Unió amb la capital del
Principat
Impacte en la taxa de
turisme al Maresme

Ideòleg de l'obra
Bisbe de Barcelona
Bisbe de Puerto Rico
Mecenes de l'obra
Total 900 passatgers
Ciutadans a totes les estacions

4

28 octubre 1848
9.00 h: reunió a l'estació i
benedicció dels combois
10.00 h: sortida tren des de
Barcelona
11.00 h: arribada a Mataró;
refrigeri, brindis i discurs

2

Acusacions de perillositat
de la infraestructura
Rumors que el sotragueig
dels vagons provoca
malalties nervioses
Expropiacions de terres a
170 afectats
Amenaces de sabotatge

1

Durada del trajecte: 37 minuts (guany de
més de 3 h en el desplaçament)

Velocitat del tren: 40 km/h

Característiques del tren: 28 vagons

El traçat inclou el primer túnel de la
península Ibèrica, de 135 m de longitud

Cost: 1 milió de duros;
compensacions per expropiació: 84.795 duros

6

- C.** En parelles, feu llegir el text *El tren del progrés* de l'activitat D i demaneu-los que busquin com s'hi han inclòs les informacions de l'activitat A i quines diferències troben respecte a la resposta de l'activitat B sobre la manera com havien proposat d'organitzar-les en forma de notícia. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu demanar-los si eren sabedors d'aquest esdeveniment històric, per exemple. Podeu tenir més informació sobre la primera línia de ferrocarril de la Península a l'enllaç: https://www.sapiens.cat/temes/catalunya/10-curiositats-sobre-la-primera-linia-de-ferrocarril-de-la-peninsula_202247_102.html

- D.** En parelles, feu llegir el fragment que signa Plàcid Garcia-Planas Marcet sobre el gènere al qual pertany el text *El tren del progrés*. Es tracta d'una crònica periodística. Després, d'acord amb el que s'hi diu, demaneu-los que identifiquin quin tipus d'informació nova s'ha afegit al text respecte a les notes de l'activitat A. Tot seguit, feu que comentin amb un company què aporta al text la informació nova.

Feu-los adonar que s'hi afegeixen comentaris subjectius relacionats amb la curiositat de la població per l'esdeveniment; la sensació del periodista en presenciar la inauguració d'un invent revolucionari; les reaccions dels protagonistes (aplaudiments i joia durant tot el trajecte; inquietud inicial i placi-desca i comoditat posterior durant el viatge; ambient de victòria a l'arribada). També s'hi destaquen les dificultats i impediments al projecte i com això va generar una atmosfera determinada prèvia a la inauguració. Aproveiteu-ho per començar a introduir les semblances i les diferències entre aquests dos gèneres, això és, la notícia i la crònica.

Podeu fer els exercicis 24 i 25 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** En parelles, feu-los llegir les estratègies usades per redactar la crònica i feu que les relacionin amb el fragment corresponent del text. Després, feu una posada en comú amb el grup-classe. Demaneu-los que justifiquin la seva tria.

SOLUCIONS

- 1. Narració cronològica dels fets (gairebé minut a minut) per fer-los més reals:** A les deu en punt, el tren, de 28 vagons, iniciava a una velocitat de 40 km/h el camí cap a la capital del Maresme. Des de la primera bafarada de vapor, els aplaudiments dels ciutadans aplegats a les estacions van ser constants. A bord, el nerviosisme minvava a poc a poc, especialment entre aquells que havien hagut de rebatre acusacions sobre els riscos de les instal·lacions. Pujar al tren és totalment innocu. Com a passatgers que vam gaudir del trajecte, podem dir que qui no hagi viatjat mai per camins de ferro i sigui procliu al mareig, gairebé no notarà el sotragueig dels vagons ni, com deien les crítiques iniquès, contraurà cap malaltia nerviosa a causa d'aquesta invenció.
- 2. Descripció polifònica i coral de les reaccions per entendre l'escena:** «Entre els nou-cents passatgers insignes que van tenir l'honor de ser els primers de pujar als vagons —autoritats, clergues i els principals financers, industrials i científics del país inclosos— es respirava una agitació pròpia de les ocasions més celebrades. A les nou, els bisbes de Barcelona i de Puerto Rico van beneir les quatre locomotores comprades per la promotora del projecte, juntament amb l'industrial mataroní Miquel Biada i Bunyol, un dels màxims responsables de l'obra.»
- 3. Complementarietat dels fets amb la visió personal i les impressions dels protagonistes:** «Des de la primera bafarada de vapor, els aplaudiments dels ciutadans aplegats a les estacions van ser constants. A bord, el nerviosisme minvava a poc a poc, especialment entre aquells que havien hagut de rebatre acusacions sobre els riscos de les instal·lacions. Pujar al tren és totalment innocu. Com a passatgers que vam gaudir del trajecte, podem dir que qui no hagi viatjat mai per camins de ferro i sigui procliu al mareig, gairebé no notarà el sotragueig dels vagons ni, com deien les crítiques iniquès, contraurà cap malaltia nerviosa a causa d'aquesta invenció.»
- 4. Contextualització de l'atmosfera general de l'esdeveniment:** «Quan encara faltaven uns quants minuts per a les nou del matí d'ahir, l'estació de tren de Barcelona ja estava atapeïda de ciutadans curiosos amb mirada expectant que no volien perdre's un esdeveniment revolucionari a l'altura de la invenció de la impremta.»
- 5. Conclusió a mode de colofó del conjunt de visions subjectives presentades:** «La fita és, doncs, encomiable: amb aquesta línia ferroviària nombrosos pobles s'han unit en un de sol, com una prolongació de la capital del Principat.»
- 6. Creació d'expectatives sobre l'esdeveniment, que apareix com a culminació de la introducció:** «un esdeveniment revolucionari a l'altura de la invenció de la impremta: la inauguració del primer tren de la península Ibèrica i el dinovè del món.»

Poc després de passar per Badalona, la locomotora va endinsar-se en el túnel de Montgat, el primer de la península Ibèrica, de 135 metres de longitud. Finalment, passades les onze del matí, el comboi va arribar, amb ritme majestuós, a l'estació de Mataró, on es va servir un refrigeri copiós i es va fer un brindis. A les quatre de la tarda, la comitiva va tornar a posar-se en marxa per tornar a Barcelona, on arribaren 37 minuts més tard (gairebé tres hores més d'hora que fins ara). En arribar, els responsables de l'obra es felicitaven per la gesta.

- F.** En parelles, demaneu-los que busquin les paraules concretes que permeten veure quina valoració general de la inauguració es desprèn de la crònica. Després, feu que comentin quines serien les expressions equivalents per transmetre el sentit oposat, això és, els antònims. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si cal, anoteu les solucions a la pissarra o al suport que empreu. Assegureu-vos que entenen el significat de tots els mots.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

esdeveniment revolucionari / ocasions més celebrades / gaudir / totalment innocu / obra colossal / ritme majestuós / refrigeri copiós / felicitar-se per la gesta / fita / encomiable

- G.** En parelles, adreceu-los de nou a l'activitat D i feu que es fixin en els adjectius destacats. Demaneu-los que comentin què signifiquen i feu que els flexionin en masculí, en femení, en singular i en plural. Demaneu-los que ho facin en un full, atès que és important cerciorar-nos que han escrit correctament els mots, ja que depenent del dialecte la darrera vocal es pronuncia com una a neutra i hi pot haver dubtes entre escriure *a* o *e*. En acabat, demaneu-los que busquin altres adjectius que es flexionin de la mateixa manera.

Feu una posada en comú amb el grup-classe i anoteu les solucions a la pissarra o al suport que empreu. Feu que s'adonin que hi ha adjectius invariables pel que fa al gènere i d'altres també quant al nombre. També, feu-los notar que els sufixos *-ble* sempre acaben amb *e* final.

Podeu fer fer els exercicis 22 i 23 del **Llibre d'exercicis**. També podeu fer fer els exercicis 26 i 27 del **Llibre d'exercicis** per repassar aspectes ortogràfics i altres detalls que poden generar problemes a l'hora d'escriure textos com els d'aquest punt.

SOLUCIONS

expectant, expectant, expectants, expectants

insigne, insigne, insignes, insignes

unànime, unànime, unànimes, unànimes

encomiable, encomiable, encomiables, encomiables

procliu, procliu, proclius, proclius

innocu, innòcua, innocus, innòcues

inic, iniqua, inics, iniquès

TASCA INTERMÈDIA

En parelles, demaneu-los que llegeixin els comentaris addicionals que el periodista va recollir mentre cobria la crònica. Demaneu-los que els redactin en forma de comentaris subjectius i feu que els incorporin al text de l'activitat D, això és, que indiquin en quin fragment s'hi adiuen més. Després, feu que comparin les propostes de diferents parelles i proposeu-los que decideixin quina els sembla que funciona millor. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT SOCIOCULTURAL

OBJECTIU

L'objectiu és fer conèixer altres professions lligades al món de la comunicació, així com personalitats catalanes vinculades a la difusió de la informació.

Periodisme dibuixat

- A.** En parelles, demaneu-los que mirin la il·lustració i comentin què creuen que representa i amb quina notícia, nacional o internacional, creuen que es podria relacionar. Tot seguit, feu que comentin quina perspectiva respecte a les notícies s'adopta en aquest gènere, això és, en la vinyeta. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- B.** En parelles, feu que busquin vinyetes en català o en altres llengües d'il·lustradors o dibuixants que els agradin i demaneu-los que les comparteixin amb els companys. Feu que expliquin què és el que els agrada d'aquestes obres. Podeu proposar il·lustradors catalans com ara Picanyol, Cesc, Jaume Perich, Jordi Duró, Antoni Batllori o Joma, coneguts per les seves vinyetes. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer que les projectin i les expliquin a la resta del grup-classe. Animeu-los a comentar les propostes dels companys.
- C.** En parelles, feu llegir la llista de mots corresponents a professions relacionades amb la informació i la interpretació de la realitat i feu que diguin què caracteritza cada cas i en què es diferencien les mirades que tenen sobre la realitat. Per exemple, podeu fer que comentin en quines feines ha de prevaler l'objectivitat, en quines professions té cabuda la sàtira o la ironia o quins són treballs de nova creació. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu allargar l'activitat, podeu demanar-los que proposin un o dos noms de personatges catalans vinculats a aquestes professions.
- D.** En grups de tres o quatre alumnes, feu que llegeixin els noms i se n'assignin un parell cada un. Feu que busquin a la xarxa qui són i de quina manera estan relacionats amb la difusió de la informació. També podeu demanar-los que mostrin fragments de les seves obres o de les peces que han signat. Feu que els situïn temporalment i geogràficament.

Ahora, demaneu-los que indiquin amb quins gèneres discursius relacionarien cada persona, feu que recordin els que s'han treballat al llarg de la unitat. Després, feu una posada en comú amb el grup-classe, feu que comparteixin la informació i les respostes que hagin trobat amb els altres grups. Podeu proposar-los que facin una exposició davant del grup-classe i que projectin imatges i informació que hagin trobat a la xarxa.

- E.** En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que comentin si coneixen altres professionals del món de la informació que hagin esdevingut importants. Feu que s'expliquin qui són i quines han estat les seves contribucions més rellevants. Podeu delimitar-ho a personalitats dels Països Catalans, si voleu. Si convé, els podeu ajudar i presentar noms com Cesc, Perich, Batllori o Jordi Duró. Si voleu allargar l'activitat, podeu fer que cada grup esculli una proposta de les presentades per cada integrant, que en busquin més informació i que, després, la comparteixin amb la resta del grup-classe.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, demaneu que llegeixin les frases següents i que les completin amb les vocals *o* o *u*. Després poseu l'àudio, feu que escoltin com es pronuncien i demaneu-los que les repeteixin.

Tingueu en compte i feu notar als aprenents que molts d'aquests mots poden suscitar dubtes tant en parlants del bloc oriental com de l'occidental, ja que en posició àtona i davant d'una *i* algunes *o* es tanquen en [u] en la gran majoria del domini lingüístic. Feu una posada en comú amb el grup-classe. També, si ho creieu convenient, atureu-vos i demaneu-los que es fixen en els mots que s'escriuen diferent en català i castellà, com ara *munyanya* o *bufetada*, atès que són errors comuns, fins i tot en aquest nivell d'aprenentatge.

SOLUCIONS

1. A Ponts, l'assortiment de botifarres i embotits és magnífic!
2. Quan muntis a cavall per la muntanya duu sempre una brúixola.
3. El suborn del cònsol de Romania era una bufetada a la democràcia!
4. No deixis el torró en un lloc humit si no vols que es podreixi.
5. Estava tan avorrit que va començar a escordinyar l'aixovar de la mestressa.
6. No han escrit bé el títol del llibre en el titular del diari.

2. En parelles, demaneu que llegeixin els mots següents i feu que indiquin si la erra final sona o és muda. Després, poseu l'àudio i feu que comprovin si ho han fet bé. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu demanar-los quin o quins recursos consultarien si volen saber com es pronuncien aquests mots. Per exemple, fer cerques en línia a l'EsAdir, a l'Optimot o al *Diccionari de Dubtes del Català Oral* (<http://www.llengua.info/ddcor/>). Comenteu que en valencià sí que es pronuncien totes les erres finals.

SOLUCIONS

	[r]	[Ø]
1. titular	☒	☐
2. especificador	☐	☒
3. caràcter	☒	☐
4. tinter	☐	☒
5. benestar	☐	☒
6. popular	☒	☐
7. motor	☒	☐
8. centenar	☐	☒
9. similar	☒	☐
10. femer	☐	☒

3. En parelles, feu llegir les frases següents i demaneu-los que les completin amb les vocals *a* o *e*. Després poseu l'àudio, feu escoltar com es pronuncien i demaneu-los que les repeteixin. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Si els alumnes són de l'àrea oriental, sol ser un error comú les vocals en aquests mots, atès que es pronuncien amb la vocal neutra [Ø]. Podeu fer notar que fins l'any 1995 *darrere*, *rere* i derivats s'escrivien amb *a* final.

SOLUCIONS

1. Ja ho cantava, l'insigne Raimon: «No anirem al darrer d'antics tambors.»
2. No siguis rondinaire; deixem enlaire aquest tema i ja el reprendrem.
3. D'altra banda, el pressupost supera la subvenció; és inviable!
4. Aquest iogurt és agre; va caducar fa deu dies.
5. El penjador és rere la porta de l'entrada.
6. Avui no vindré a treballar perquè tinc febre.
7. Coneixeu la faula de la llebre i la tortuga?
8. El director és belga i molt jove.
9. Pobra Maria, encara té el dubte d'escriure una **a** o una **e** quan hi ha una vocal neutra.

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES**TASCA COL·LECTIVA**

- A.** En primer lloc, feu fer dos grups. Expliqueu-los que hauran de recollir i analitzar les notícies de la setmana. Demaneu-los que triïn deu notícies per fer el butlletí horari d'una emissora de ràdio.
- B.** En segon lloc, un cop hagin decidit les notícies, feu redactar el titular i l'entradeta amb la informació essencial de cada notícia. Animeu-los a fer un titular atractiu i recordeu-los que cal recollir les dades més rellevants a l'entradeta. Podeu fer que revisin tots els aspectes comentats i treballats al llarg de la unitat.
- C.** En tercer lloc, feu que s'intercanviïn entre els grups els textos que han escrit i demaneu-los que els revisin. Feu que hi anotin comentaris per millorar la informació, la distribució i jerarquia de la informació i la redacció. Podeu fer que se centrin també en les qüestions ortotipogràfiques i de format treballades al llarg de la unitat. En acabat, feu que retornin els textos als grups que els han escrit. Quan rebin els textos, demaneu-los que en valorin els comentaris i suggeriments que hi han fet els companys i feu que en facin les modificacions pertinents.
- D.** Finalment, demaneu-los que preparin la locució i l'enregistrament de la informació per al butlletí horari. Feu que triïn la sintonia musical per a l'inici i el final del butlletí, i per separar les notícies. Animeu-los a fer algun assaig abans de fer l'enregistrament. Feu que es fixin en aspectes com l'entonació i les pauses, també. Tot seguit, feu escoltar els enregistraments de cada grup i comenteu-ne el resultat.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu-los que triïn una notícia sobre un esdeveniment actual o del passat per fer-ne una crònica.
- B.** Segon, feu que en busquin més informació per completar la notícia. Demaneu-los que pensin en informació addicional pròpia d'una crònica que podrien afegir-hi per fer com si haguessin cobert la notícia. Ho poden fer afegint adjectius, per exemple. Si cal, animeu-los a revisar la crònica que apareix a la unitat, al Punt 3.
- C.** Tercer, feu que redactin la crònica a partir de la informació que han recollit. Podeu indicar-los que cal que tingui, com a mínim, 400 paraules. Animeu-los a tenir en compte aspectes com l'organització de la informació i dels paràgrafs i la manera de presentar i alternar la informació i l'opinió. Amb un company, feu que revisin el text que han escrit cada un i que controlin els aspectes ortogràfics, ortotipogràfics i morfosintàctics, i la riquesa lèxica del text. Alhora, feu que comprovin que el registre de la crònica sigui adequat i que el text estigui ben puntuat.
- D.** Quart, un cop hagin revisat el text amb el company, feu que afegixin les esmenes que els ha suggerit el company i feu que comparteixin el text amb la resta del grup-classe. Podeu recomanar-los que acompanyin la crònica amb una imatge que il·lustri l'esdeveniment que han cobert. Poden penjar les cròniques a l'espai virtual de l'aula, per exemple.
- E.** En darrer lloc, feu llegir les cròniques dels companys i feu que comentin quins fragments acosten més el lector a la vivència de l'esdeveniment en primera persona. Podeu fer que decideixin quina és la millor crònica.

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Lletra de metge

PUNT DE PARTIDA

Mal de molts, conhort de bèsties

OBJECTIU

L'objectiu és activar els coneixements sobre el lèxic relacionat amb el camp de la salut i la manera de fer referència als aspectes relacionats amb la salut, ja sigui amb un llenguatge d'especialitat o més planer.

A. En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol del punt, *Mal de molts, conhort de bèsties*, i demaneu-los que comentin el significat d'aquesta expressió i que pensin en un context en què l'han emprat o l'emprarien. També, podeu preguntar-los si coneixen cap variació d'aquest refrany, sobretot a la darrera part de la parèmia, com ara, «conhort de boigs», «conhort de pocs», «conhort de porcs» o «consol de necis». Alhora, podeu demanar-los com diuen aquesta expressió en altres llengües que coneixen.

Després, feu que observin les imatges i relacionin les següents malalties amb una part del cos. Si cal, poden cercar a la xarxa informació d'aquestes malalties i dels òrgans afectats en cada cas. Animeu-los a escriure, al costat de cada malaltia, el nom de l'òrgan afectat. Feu una posada en comú amb el grup-classe, podeu projectar, si voleu, les imatges del llibre per assegurar-vos que ho han fet correctament. Si voleu allargar l'activitat, i com a transició amb l'activitat següent, feu que comentin si han patit mai alguna d'aquestes afliccions i demaneu-los que en comentin els símptomes. L'objectiu és veure els coneixements previs que tenen els alumnes pel que fa al lèxic de les parts del cos i a les malalties, per tant, aprofiteu per repassar el lèxic de les parts del cos i amplieu-lo, si cal.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

B. En parelles, demaneu-los que indiquin quan va ser l'última vegada que es van trobar malament i feu que en descriguin els símptomes que tenien. Estireu el fil de l'activitat i feu que diguin si van anar al CAP o a l'hospital, si els van fer cap prova, si els van receptar cap medicament o antibiòtic, etc. Feu una posada en comú amb el grup-classe. En aquesta activitat pot aparèixer lèxic que es treballarà al llarg de la unitat, si és lèxic nou o l'ortografia pot ser dubtosa, anoteu-lo a la pissarra.

C. Abans de fer fer l'activitat, demaneu als alumnes que expliquin el significat del títol de la unitat *Lletra de metge*. Després, en parelles, feu llegir les paraules de les notes del metge de capçalera, demaneu-los que les transcrivin amb la seva lletra i feu que les llegeixin en veu alta. Alhora, feu que en consultin la pronunciació correcta i el significat, poden emprar el *Diccionari enciclopèdic de medicina* (DEMCAT) (<https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/183>).

Si voleu, feu que assenyalin quins noms apareixen en plural i quins són *pluralia tantum*, això és, que només tenen la forma plural com ara *diabetis*. També podeu fer que marquin la síl·laba tònica de cada paraula. Quant a la fonètica, poden consultar l'ÉsAdir, en què hi ha anotacions interessants pel que fa a la variació del registre comunicatiu i a la pronúncia. Recordeu-los que en aquest nivell lingüístic convé emprar el registre formal, a més, el tema (la medicina) també condiciona l'ús d'aquest registre. Feu una posada en comú amb el grup-classe i feu èmfasi en la pronunciació correcta de cada mot.

Podeu fer fer els exercicis 2, 3, 4, 8 i 9 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS Cataractes, diabetis, deltoide, glutis, torticoli

D. En parelles, comenteu el fet que, segons un estudi nord-americà, la mala cal·ligrafia dels metges pot posar en risc la salut dels pacients. Demaneu-los que indiquin si han tingut mai cap confusió a causa de la mala lletra d'algú, ja sigui del metge, o d'un company que ha pres apunts, o de la mala lletra que han fet ells mateixos. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer els exercicis 5, 6 i 7 del **Llibre d'exercicis**.

PUNT 1

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a fer una anàlisi dels elements que han d'aparèixer en una infografia. Mitjançant estratègies d'escaneig d'informació, també es treballen les diferències entre *què* i *que*.

Un bon mal de cap

- A.** En parelles, expliqueu-los que sentiran unes persones que comenten els símptomes que tenen, demaneu-los que els apuntin i diguin a quina malaltia podrien fer referència. Poseu l'àudio una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu que s'adonin que el mot *febre* s'escriu amb e final, atès que hi sol haver dubtes pel que fa a l'ortografia d'aquest substantiu.

Podeu aprofitar l'activitat per treballar lèxic, per exemple, del primer malalt, podeu fer que comentin què són les temples, o del quart, què vol dir l'expressió «estar fet una coca» i si en coneixen cap d'equivalent, com ara, «estar fet un cromó».

SOLUCIONS ORIENTATIVES

1. Migranya; 2. Infecció d'orina; 3. Hipotensió arterial (tensió baixa); 4. Grip / Febre; 5. Psoriasi

- B.** Abans de llegir el text, demaneu als alumnes que diguin què saben de la migranya. Apunteu les informacions a la pissarra perquè els pot anar facilitant la comprensió del text. Després, en parelles, feu llegir el text individualment. Demaneu que formin grups i que comentin els dubtes que han tingut de lèxic i que els resolguin. Després, demaneu-los que comentin per què creuen que la migranya és una malaltia infradiagnosticada. Després, feu tornar a llegir el text i feu completar la infografia amb la informació que hi falta. Abans, però, podeu comentar la infografia com a gènere discursiu: demaneu quin és l'objectiu d'una infografia, quina informació hi ha, a qui acostuma a anar adreçada, en quins contextos la podem fer servir, etc. Després, compareu els resultats amb els d'una altra parella i comenteu quins han estat els criteris per seleccionar la informació del text i en quin context comunicatiu podríem trobar aquest tipus de text. Feu una posada en comú amb el grup-classe, podeu demanar-los què suposa per al lector la diferència en la disposició de la informació entre el text i la infografia.

Animeu-los a marcar les paraules noves o les que els hagi sobtat l'ortografia (com ara *recurrent*, que el solen escriure amb *o*). Podeu demanar que pensin sinònims de verbs com *infligir* o de substantius com *afectació*. També podeu fer notar la diferència de significat entre *el son* i *la son*. Quant a l'ortotipografia, podeu fer notar que hi ha un espai entre la xifra i el símbol del tant per cent (%), per exemple.

Podeu fer fer els exercicis 13, 14, 15 i 16 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Què és la migranya?

La migranya és una malaltia que provoca episodis recurrents de mal de cap intens amb símptomes neurològics que pot arribar a deteriorar la qualitat de vida dels que la pateixen.

FORMES DE MIGRANYA		DURADA	SÍMPTOMES	
episòdica	<15 dies / mes	hores / dies 	▶ mal de cap	
crònica	>15 dies / mes		▶ nàusees 	
amb aura		5-60 minuts 	▶ alteracions visuals ▶ entumiment	▶ dificultat en la parla ▶ debilitat muscular

SOLUCIONS

DESENCADENANTS ▶ predisposició genètica ▶ psicològics: <u>estrès, cansament, trastorns del son...</u> ▶ ambientals: canvis meteorològics, altura, llums intenses, sorolls, olors...	hormonals: menstruació, ovulació... alimentaris: conservants, làctics, cítrics, <u>dejuni, alcohol, xocolata</u>	TRACTAMENT NO FARMACOLÒGIC canvis en l'estil de vida: ▶ fer exercici físic suau i regular ▶ <u>evitar els aliments desencadenants i l'excés de cafeïna</u> ▶ gestionar l'estrès ▶ fer higiene de son ▶ minimitzar l'ús d'analgèsics FARMACOLÒGICS ▶ <u>antiinflamatoris</u> ▶ triptans
DIAGNÒSTIC ▶ <u>clínic a especialista</u>	▶ estudi d'imatge cerebral (TC / ressonància magnètica)	

ABAST DE LA MALALTIA
 Afecta 1 milió de persones a Catalunya i 5 milions a l'Estat espanyol
 1 de cada 5 són dones en edat fèrtil 1 de cada 10 són homes 1a causa de discapacitat en menors de 50 anys 7a causa de discapacitat al món segons l'OMS

C. En parelles, feu que comentin si han tingut mai migranya o si coneixen ningú que en tingui. Feu que indiquin quins símptomes tenen i què fan per intentar trobar-se millor (estar a les fosques, descansar, etc.). L'objectiu és que reutilitzin el lèxic que han vist al text i a la infografia. Finalment, feu que diguin si coincideixen amb els de la infografia. També podeu fer que comentin com incideix aquesta malaltia en el seu dia a dia tant personalment, com familiar o laboral. Feu una posada en comú amb tot el grup-classe.

D. En parelles, adreceu de nou els alumnes a l'activitat B i feu que es fixin en les paraules destacades. Demaneu-los que comentin els diferents usos de *què* i *que* en català. Podeu fer que es fixin en els diferents valors d'aquestes partícules, en els elements que els poden precedir (com les preposicions) o en les formes que els poden substituir (per exemple, els pronoms relatius com *el qual*). Alhora, animeu-los a dir si coneixen altres usos d'aquests mots. Per exemple, en les oracions de relatiu o en les oracions interrogatives indirectes. Si voleu, per fer la posada en comú, projecteu aquesta fitxa de l'Optimot (https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html?action=Principal&method=detall&input_cercar=que+qu%E8&numPagina=1&database=FITXES_PUB&idFont=11629&idHit=11629&tipusFont=Fitxes+de+l%27Optimot&numeroResultat=1&databases_avansada=&categoriesavansada=&clickLink=detall&titol=Accents+diacr%EDtics%3A+%27qu%E8%27+o+%27que%27%3F&tematica=&databaseFilterName=Fitxes%20de%20l%27Optimot¶meterField=FITXES_PUB&tipusCerca=cerca.tot&databaseFilter=FITXES_PUB).

Podeu fer fer els exercicis 10 i 11 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que busquin infografies de malalties i feu que en triïn dues. Podeu guiar-los i recomanar-los que cerquin a la web de CatSalut (<https://catsalut.gencat.cat/>), per exemple.

En acabat, demaneu-los que facin una anàlisi dels aspectes que s'hi presenten —informatius, lingüístics i gràfics— i que els comparin. Feu que es fixin també en el model de llengua emprat, això és, l'estàndard, i en el registre lingüístic. Demaneu que expliquin als altres grups quines diferències hi han notat i què cal tenir en compte per fer una bona infografia. Si voleu, per fer la posada en comú, podeu aprofitar l'explicació que hi ha al Punt de suport.

PUNT 2

L'informe mèdic

OBJECTIU

L'objectiu és ser capaç d'explicar un informe mèdic a un públic no necessàriament avesat al llenguatge especialitzat, això és, d'entendre el lèxic especialitzat i aprendre estratègies per fer més clar el text. També s'introdueixen compostos cultes i se'n treballa l'estructura.

- A.** En grups de tres o quatre alumnes, feu que indiquin quants tipus d'informe coneixen, si n'han fet mai cap i quins consells donarien a algú que no n'hagi fet cap. Si n'han redactat, podeu demanar-los que en descriguin l'objectiu, les parts que ha de tenir, etc. Si voleu, podeu fer la posada en comú a partir de la informació que hi ha al Punt de suport.
- B.** Abans de fer llegir l'informe mèdic, demaneu als alumnes si n'han hagut de llegir algun i quins problemes de comprensió han tingut o creuen que poden tenir, si no n'han llegit cap. Després, en parelles, feu llegir l'informe mèdic i demaneu-los que expliquin quins elements els han ajudat a entendre el diagnòstic i quins els n'han dificultat la comprensió. Feu que es fixin en les diverses parts i en l'ordre en què apareixen. Feu una posada en comú amb el grup-classe. No us atureu a comentar el lèxic tècnic, ja que es treballa a l'activitat següent.
- C.** En parelles, expliqueu-los que sentiran com la metgessa explica l'informe de l'activitat anterior a un infermer. Indiqueu-los que hauran de completar l'informe mèdic amb la informació que sentiran per millorar-ne la redacció, això és, per fer-ho més entenedor per a la gent no experta en la matèria. Poseu l'àudio una vegada. Si cal, poseu-lo una segona vegada.

SOLUCIONS

Si ho necessiten, deixeu-los que cerquin informació a la xarxa, l'objectiu és que es familiaritzin amb els significats dels mots nous.

Després, feu que comparin els resultats amb l'altre membre de la parella i animeu-los a buscar altres alternatives per fer més entenedor el text, com ara la disposició de la informació, els signes de puntuació, etc. Feu una posada en comú amb el grup-classe, podeu fer que es fixin en la fonètica de les paraules marcades en negreta.

Podeu fer fer els exercicis 12 i 17 del **Llibre d'exercicis**.

CatSalut
Servei Català de la Salut

Informe de salut

Dades de la persona

Nom i cognoms	Laia S.	Edat	55 anys
Adreça de contacte	Carrer de Sant Lluís, 22	Telèfon	600893322

, ha tingut més set de l'habitual,

Motiu d'ingrés

Consulta per **polidipsia i poliúria**, de setmanes d'evolució.
 Malestar general, sense febre. (orina molt freqüent...)
 Cansament i pèrdua de pes. (i tampoc)

Antecedents mèdics

Nega al·lèrgies medicamentoses i hàbits tòxics.
Hipertensió arterial, obesitat, **hipercolesterolèmia**.
 Tractament: Enlapril 10 mg, Simvastatina 30 mg. (1 comprimít al dia/diari) (cardíaca...)

Exploració física

Arterial (TA) 130/85 mmHg, freqüència (FC) 70 bpm, saturació 99 %, afebril
 Normohidratada i normocolorejada. Bon estat general.
 Auscultació cardíaca: tons rítmics sense bufs.
 Auscultació respiratòria amb murmur vesicular conservat sense sorolls sobreafegits.
 Abdomen tou i depressible sense dolor a la palpació, no es palpen masses ni megalies, peristaltisme present. (tampoc)

Proves complementàries

Anàlítica sanguínia que presenta glicèmia de 250 mg/dL i **hemoglobina** glicada alta de 7,5 %. Funció renal preservada. **Hemograma** sense alteracions.

Diagnòstic

Debut diabetis mellitus tipus II

Tractament

Metformina 850 mg, un comprimít diari. (perquè li comentin / expliquin)
 Es deriva per a control amb infermeria: dieta i mesures higienicodietètiques.
 Anàlítica a 3 mesos amb hemoglobina glicada.

- D.** En parelles, feu llegir les estratègies següents per millorar la redacció d'un informe mèdic i demaneu-los que en busquin l'exemple corresponent al text de l'activitat B. Feu llegir la bafarada d'exemple. Després, feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu projectar l'informe per tal de fer una correcció més acurada.

Podeu fer fer els exercicis 18 i 19 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** En parelles, demaneu-los que es fixin en les paraules en negreta de l'informe de l'activitat B, feu-los notar que, en molts casos, la terminologia mèdica especialitzada té origen grec i llatí. De vegades, de totes dues llengües alhora. Demaneu-los si sabrien distingir les bases gregues i les llatines d'aquests mots en negreta. Després, feu que comentin si en coneixen el significat i, si no n'és el cas, feu que el cerquin a la xarxa. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu allargar l'activitat, podeu demanar-los que pensin o busquin dos mots més per cada prefix, això és, començats amb *poli-*, *hiper-* i *hemo-*. Podeu consultar l'enllaç següent on hi ha explicacions i exercicis sobre aquest aspecte: https://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Professionals/Recursos/altres_recursos_interes/serveis_linguistics/diccionaris_terminologia/altres_recursos_terminologics/manual_terminologia_sanitaria_basica/documents/terminologia2004.pdf

Podeu fer fer l'exercici 20 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS polidípsia, poliúria, hipertensió, hipercolesterolèmia, hemoglobina, hemograma

poli (grec) - 'molt', 'nombrós', 'freqüent'; dipsia (grec) - 'set'; uria (grec) - 'orina'; hiper (grec) - 'damunt de'; colesterolèmia (grec) - 'colesterol en sang'; tensió (llatí) - 'acció de tensar'; hemo (grec) - 'sang'; globina (grec) - 'cèl·lula sanguínia'; grama (grec) - 'descripció gràfica'

- F.** En parelles, feu llegir les definicions de tipus de diabetis i feu que marquin la definició que correspon a la diabetis mellitus de tipus II que ha estat diagnosticada a l'informe de l'activitat B. Feu que comentin què els ha ajudat a trobar-la, com ara l'edat de la pacient i els símptomes. De nou, feu que s'adonin que són definicions extretes del *Diccionari enciclopèdic de medicina*, una font de referència per al lèxic especialitzat del camp de la medicina. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS

- ☐ Diabetis associada amb una hemocromatosi.
- ☐ Alteració del metabolisme dels hidrats de carboni que es desenvolupa durant la gestació.
- ☒ Hiperglucèmia que es produeix per la combinació de resistència a l'acció de la insulina i alteració de la seva secreció. És més freqüent després dels 40 anys.
- ☐ Malaltia hereditària rara deguda a l'existència d'una resistència a l'acció de l'hormona antidiurètica al túbul renal.

Font: *Diccionari enciclopèdic de medicina* (<http://www.medic.cat/>)

- G.** En parelles, feu que es fixin en el compost *higienicodietètiques*, que apareix a l'informe de l'activitat B. Demaneu-los que diguin les paraules que el componen i feu que es fixin en els canvis que apareixen quan s'uneixen les dues paraules. Després, feu que formin paraules compostes dels següents mots i comentin amb el company com s'escriuen els compostos cultes. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu-los notar que el primer element dels compostos cultes acaba en *o* (tot i que alguna vegada també en *i*, com en *denti-*) i sempre s'escriuen sense guionet. Alhora, feu que es fixin en el compost *ludicorecreatiu* i feu-los adonar que la consonant erra (com també passa amb la essa) no es dobla encara que fonèticament sigui una erra vibrant. També podeu fer que es fixin en l'accentuació, ja que només es manté l'accent del segon element. Pel que fa a la fonètica, en el bloc oriental la *o* final del primer element es neutralitza.

Podeu fer fer els exercicis 21, 22 i 23 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS físiquimic; públicoprivat; ludicorecreatiu; higienicosanitari; socioeconòmic

TASCA INTERMÈDIA

Expliqueu-los que hauran d'enregistrar un àudio per a un amic en què li expliquin amb les seves paraules l'informe mèdic de l'activitat B. Això és, recordeu-los que hauran de tenir en compte el tipus de vocabulari emprat i el registre. Feu que el redactin i, després, demaneu-los que l'enregistrin. En acabat, en parelles, feu que escoltin l'àudio del company i els comparin. Podeu fer que decideixin quin és el més esclaridor per a algú que no està familiaritzat amb el llenguatge tècnic mèdic.

PUNT 3

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a escriure i dissenyar l'apartat d'una infografia a partir de la informació d'un text, mentre activen estratègies de comprensió lectora. Alhora, s'introdueixen els canvis en l'ús de les formes verbals que cal dur a terme per redactar una infografia. També es treballa l'ús d'alguns connectors.

La calor, rai!

A. En parelles, feu llegir el títol d'aquest punt i que en comentin el significat, això és, feu que es fixin en el significat de la partícula *rai*. Després, feu llegir el títol del text de l'activitat B i feu que diguin si tots dos transmeten el mateix missatge. Feu una posada en comú amb el grup-classe i feu-los adonar que no transmeten el mateix missatge. Si voleu, comenteu que *rai* és un mot intensificador i que és difícilment traduïble a altres llengües. Repteu-los, si voleu, a trobar-ne una traducció acurada en les altres llengües que coneixen.

B. En parelles, feu llegir el text i feu que escriguin un títol per a cada apartat que ajudi el lector a saber la informació que hi trobarà. Després compareu-los amb els títols dels companys i justifiqueu-ne la tria. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Si voleu, podeu fer notar aspectes normatius com ara el canvi de preposició davant d'infinitiu en el cas de *consisteix a experimentar*, que el verb *afectar* no regeix preposició (*afecta sobretot les persones*). Pel que fa a la semàntica, podeu fer comentar la diferència de significat entre *el senyal* i *la senyal* o *mal de cap* i *maldecap*, per exemple.

Podeu fer fer els exercicis 26 i 27 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Què és? / Definició

Síntomes

Consells / Prevenció

Advertència / Recordatori

C. En parelles, feu llegir els consells següents extrets d'una infografia i feu que marquin quins reflecteixen la informació de l'activitat B. Després, demaneu-los que corregeixin el contingut dels casos en què sigui necessari i feu que adequin tots els consells al registre corresponent a una infografia d'una campanya de prevenció. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer que comentin per què cal adaptar el registre en aquest cas, això és, perquè es pretén informar tota la població i l'objectiu és que el missatge sigui entès per tothom.

SOLUCIONS

CAMPANYA DE PREVENCIÓ

☒ **1 Beveu** molta aigua per no patir una debilitació de les funcions cardíques i pulmonars.

☐ **2 Deixeu de** tapar-vos tant i poseu-vos uns pantalons ben curts.

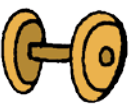
☒ **3**

Amb la calorada que ens està caient a sobre **mireu de** no beure gaire cervesa perquè encara tindrem un ensurt.

☐ **4**

Quan hi hagi una onada de calor, **proveu de** fer esport al gimnàs per mantenir-vos actius.

☒ **5**

Feu àpats frugals.

POSSIBLES ORIENTATIVES

1. Beveu força aigua per mantenir-vos hidratats.
2. Protegiu-vos del sol: tapeu-vos el cap i porteu roba còmoda i fresca.
3. Beveu alcohol amb seny i moderadament. / Eviteu l'alcohol.
4. Eviteu l'esport durant les hores centrals del dia.
5. Feu àpats senzills.

- D.** En parelles, feu que es fixin en les estructures en negreta de l'activitat B per donar consells i demaneu-los que les comparin amb les de l'activitat C. En acabat, feu que comentin com s'interpel·la el destinatari amb l'ús d'aquestes estructures en cada text. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu-los notar que hi ha estructures d'instruccions que no funcionen en el text formal de l'activitat B, com ara *urgeix*, *mira de*, *deixa de*, *aniria bé o ves*. De la mateixa manera, evidencieu que algunes d'altres són al límit, com és el cas d'*aniria bé*.

Alhora, si voleu estirar el fil de l'activitat, feu que es fixin en la forma *beveu*, a l'activitat C, i demaneu-los que diguin aquesta oració en negatiu, això és, «no ... tanta aigua». L'objectiu és que s'adonin que en les frases negatives usem el subjuntiu, això és, la forma velar *begueu*. De totes maneres, aquest aspecte gramatical es reprèn a la unitat 8.

Podeu fer fer l'exercici 24 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** En parelles, feu escriure els connectors destacats del text de l'activitat B al costat de la funció corresponent. Si voleu, abans de fer la posada en comú conjuntament, podeu fer que comparin les solucions amb una altra parella. Després, comenteu amb el grup-classe les respostes. Si voleu allargar l'activitat, podeu fer que anotin un o dos connectors més per a cada funció (els poden buscar a la xarxa).

És un bon moment per recordar la importància no només d'emprar connectors en els textos i en els discursos, sinó també d'usar-los correctament. Sovint, fins i tot en aquests nivells lingüístics, es confonen els usos d'alguns connectors, com ara *doncs*, que equival a *per tant*, això és, indica conseqüència i no pas causa.

SOLUCIONS

Condicció:	si (no), si, tret que, en cas de
Conseqüència:	en conseqüència, així doncs, de manera que
Concessió:	encara que
Acotació d'un tema:	segons, pel que fa a
Reformulació:	és a dir
Exemplificació:	com ara
Oposició:	tanmateix

- F.** En parelles, demaneu-los que formin locucions o connectors a partir de les paraules següents i feu que les relacionin amb un dels connectors destacats del text de l'activitat B que tingui el mateix significat. Després, demaneu-los que busquin més sinònims per a cada connector. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu aprofitar l'activitat i recordar els usos diferents de *si no* i *sinó* o recordar-los que la forma **arrel de* no és correcta, sinó que cal emprar la locució *arran de*. També és una bona oportunitat, si ho creieu convenient, per indicar que les estructures **en quant a*, **pel contrari*, **d'aquí que* o **en relació a* són incorrectes.

Podeu fer fer els exercicis 25 i 28 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS tret que / a menys que; si no / sempre que; si / en cas de / posat que; a conseqüència de / arran de; tanmateix / al contrari; com / tal com; pel que fa a / quant a; segons / d'acord amb

Sinònims: a menys que / llevat que; sempre que / si; posat que / en cas que / donat que; arran de / degut a; al contrari / en canvi / per contra; tal com / de la manera com / així com; quant a / a propòsit de / amb referència a; d'acord amb / conforme

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, feu que busquin informació sobre la manera com cal actuar en cas d'un cop de calor. Amb la informació recollida, demaneu-los que escriguin els consells que inclouen en una infografia per prevenir els cops de calor, com en l'activitat C. Animeu-los a pensar en un disseny atractiu que pugui fer entendre que són consells. Feu que pensin en les estructures que convé emprar, tal com s'ha treballat en l'activitat D. Per revisar-la, podeu fer que consultin les indicacions del Punt de suport per tal que s'assegurin que totes hi apareixen. En acabat, feu que comparin la seva proposta amb les de la resta dels companys. Com a posada en comú, podeu projectar algunes infografies i comentar-les amb el grup-classe.

PUNT SOCIOCULTURAL

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes coneguin detalls sobre les principals pandèmies i epidèmies que han afectat l'ésser humà al llarg de la història.

Pandèmies i epidèmies

- A.** En parelles, demaneu als alumnes que comentin la diferència entre una pandèmia i una epidèmia. Si cal, feu que en busquin informació a la xarxa o que consultin un diccionari. Podeu demanar-los que busquin l'origen de les paraules que componen els mots pandèmia i epidèmia. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu demanar-los que expliquin si n'han viscut cap i com la recorden.
- B.** En parelles, feu que observin la línia del temps i demaneu-los que llegeixin la informació sobre la primera pandèmia. Després, feu que comentin si en coneixien l'origen i per què creuen que es considera la primera pandèmia de la història, això és, perquè en tenim constància. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- C.** En grups de tres o quatre alumnes, feu que es reparteixin la resta de pandèmies, demaneu-los que en busquin informació i feu que n'escriguin un text explicatiu breu com el de l'exemple. Després, feu que els comparteixin amb els altres grups, podeu projectar-los o compartir-los a l'espai virtual de l'aula. Feu una posada en comú conjuntament.
- D.** En parelles, indiqueu que algunes paraules de l'àmbit de la medicina es fan servir per fer referència a fenòmens socials i culturals. Demaneu-los que comentin en quins contextos no mèdics podries fer servir els següents mots. Feu llegir la bafarada com a exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

plaga (de comentaris a les xarxes, etc.); injecció (de moral); paràlisi (social / educativa); febre (pels còmics, per la música urbana, etc.); pesta (les drogues són una pesta, aquest nen és la pesta); cervell (és un cervell); artèria (viària); pulmó (de la ciutat)

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, feu llegir les paraules següents i demaneu-los que en marquin la síl·laba tònica i, si cal, que les accentuin. Després, feu escoltar com es pronuncien i demaneu-los que es fixin en la síl·laba tònica. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Després, torneu a posar l'àudio i demaneu-los que les repeteixin.

SOLUCIONS

1. medul·la	6. èczema	11. quàdriceps
2. apnea	7. pneumònia	12. timpà
3. pleuresia	8. cefalea	13. leucòcit
4. diòptria	9. acne	14. període
5. libido	10. tortícol·li	

2. En parelles, expliqueu-los que sentiran les frases següents i demaneu-los que les completin amb el mot que hi falta. Poseu l'àudio una vegada. En acabat, feu que en revisin l'accentuació. Després, amb el company, feu que comprovin si les han escrit de la mateixa manera. Feu una posada en comú amb el grup-classe i atureu-vos, si cal, allà on hi hagi diferències entre significat, com ara en *maldecap* i *mal de cap*.

SOLUCIONS

1. Aquest fill nostre només ens dona *maldecaps* i disgustos!
2. El doctor m'ha receptat *antiinflamatoris* per al mal de genoll.
3. De petit, ens vacunaven a tots de la *rubèola*.
4. El van ingressar amb un quadre de *poliúria* i *febre*.
5. Tinc *mal de cap* i mal de coll; espero que no sigui la grip!

3. En parelles, feu llegir les frases i demaneu-los que les completin amb les lletres que hi falten. Després, feu que s'hi fixin i comentin què tenen en comú, això és, que moltes acaben amb la vocal *i*. En acabat, demaneu-los que pensin com es diuen en les altres llengües que coneixen i feu que en tracin similituds o diferències. Feu que es fixin, per exemple, en la síl·laba tònica. Després, expliqueu-los que les sentiran i demaneu-los que comprovin si ho han fet bé. Poseu l'àudio una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe i atureu-vos, si cal, allà on hi hagi diferències entre les llengües properes al català. Podeu comentar la diferència de significat entre *medicina* i *medecina*.

SOLUCIONS

1. La metgessa és tunisiana i va estudiar medicina a Tunís.
2. La infermera del CAP m'ha comunicat que tinc diabetis gestacional.
3. Amb la malaltia, el declivi psicològic és indíctible.
4. Els jocs en línia a l'ordinador poden generar addiccions.
5. Els dies que hi ha eclipsi els contenidors s'omplen de seguida.
6. L'el·lipsi del subjecte impedeix als enginyers entendre qui té arterioesclerosi.

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** En primer lloc, en grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que triïn una malaltia minoritària per fer-ne una píndola divulgativa per a una secció d'un programa de ràdio no especialitzat. Assegureu-vos que escullen malalties diferents. Després, feu que busquin informació sobre la malaltia, els símptomes principals i els tractaments disponibles per als afectats. També poden indicar si hi ha més incidència en algun sector de la població (d'edat, per exemple). Podeu recomanar els alumnes que consultin aquesta eina interactiva del diari Ara (<https://interactius.ara.cat/els-farmacs-a-traves-de-la-historia>) sobre la descoberta dels medicaments més rellevants al llarg de la història.
- B.** En segon lloc, feu que planifiquin els apartats que volen incloure a la píndola, poden prendre com a exemple els diversos textos i informes que s'han treballat al llarg de la unitat. En acabat, feu fer un esquema amb la informació que han trobat sobre la malaltia i després demaneu-los que, entre tots, escriguin el guió. Poden emprar eines col·laboratives com Google Docs o Framapad. Feu que tinguin en compte el registre oral de la ràdio, això és, que és un text per ser llegit en veu alta. Alhora, recordeu-los el tipus de lèxic que cal emprar, tenint en compte els destinataris del missatge. Per a això, feu que incloguin els aclariments oportuns per a un públic generalista. També, animeu-los a emprar connectors per tal de cohesionar el discurs. Una vegada hagin acabat de redactar el text, demaneu-los que el revisin atentament. En els mots que tenen una fonètica que desconeixen, podeu fer que anotin entre parèntesis la pronúncia normativa, tal com fan els professionals dels mitjans de comunicació.
- C.** En tercer lloc, feu enregistrar la secció de ràdio. Ho poden fer amb les aplicacions del telèfon mòbil o de l'ordinador. Recordeu-los que cal llegir el text de manera pausada, controlant el ritme i amb especial cura en la pronunciació del vocabulari mèdic. Alhora, feu que tinguin en compte l'entonació i les pauses, ja que ajuden a la comprensió del text.
- D.** En darrer lloc, feu escoltar les seccions dels companys. Podeu fer que les comparteixin a l'aula virtual. Demaneu-los que les valorin i comentin si coneixien les malalties, si la informació ha sigut prou rellevant, si hi ha hagut termes específics que no hagin entès, etc.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu als alumnes que triïn una de les malalties que han aparegut a la unitat per fer-ne una infografia divulgativa. Demaneu-los que en busquin més informació, tenint en compte les principals parts (definició, símptomes, tractament, recomanacions, etc.).
- B.** Segon, feu-los fer un esquema amb els aspectes que hi volen incloure i demaneu-los que pensin en la distribució gràfica de la infografia (definició, símptomes, recomanacions, etc.).
- C.** Tercer, demaneu-los que dissenyin i redactin la infografia. Poden emprar recursos com Canva, per exemple. Animeu-los a incloure recursos gràfics com imatges per il·lustrar la informació.
- D.** En darrer lloc, demaneu-los que comparteixin la proposta amb els companys a l'aula virtual del grup-classe. Finalment, feu llegir les infografies dels companys i demaneu-los que les valorin. Podeu projectar-les a l'aula i comentar-les conjuntament.

**Fem
balanç**

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. Demaneu als alumnes que triïn el resultat d'una de les dues tasques i que l'avaluin. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Estira-i-arrossa

PUNT DE PARTIDA

Silenci administratiu

OBJECTIU

L'objectiu és introduir el tema de la unitat (l'expressió de les opinions positives i negatives en situacions comunicatives quotidianes relacionades amb experiències que han tingut amb serveis, i que impliquen la producció de gèneres textuais diferents: queixa, reclamació, article d'opinió) i familiaritzar-se amb lèxic i expressions que es poden emprar en aquestes situacions.

- A.** En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol de la unitat, *Estira-i-arrossa*, i demaneu-los que proposin dues situacions en què emprarien aquest mot. Després, demaneu-los si coneixen el sentit del terme *silenci administratiu* (títol de l'apartat). Podeu trobar la definició tècnica del terme al Cercaterm: <https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/fitxa/NDMyMjcxNQ%3D%3D> i comenteu quin creuen que serà el contingut de la unitat.

Alhora, feu que es fixin en l'estructura del títol de la unitat, *Estira-i-arrossa*, i en l'ús dels dos guionets en aquest compost. Podeu demanar-los que pensin en tres mots que també tinguin dos guionets, com ara *déu-n'hi-do*, compostos repetitius com *txa-txa-txa* o *anti-nord-americà*, en què el prefix va davant d'una paraula que ja porta guionet. Si trobeu que cal revisar l'ús del guionet, podeu adreçar-los a la pàgina 188 del Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**.

Tot seguit, feu que observin la imatge i comentin quins estats d'ànims representen les cares. Si voleu, podeu proposar-los que pensin en dos o tres adjectius per cada estat, perquè practiquin la sinonímia. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

- B.** En parelles, feu llegir les situacions del quadre i demaneu-los que les valorin amb les emoticones de la imatge segons l'última experiència que hagin tingut. Demaneu-los que comentin cada situació amb el company. Feu una posada en comú amb el grup-classe i feu que determinin si hi ha consens en cap experiència.

Si voleu, per allargar l'activitat, podeu fer referència de nou al títol del punt, «Silenci administratiu», i preguntar-los si mai han formalitzat cap queixa en algun servei, com ara a l'aeroport, amb alguna companyia aèria o en algun bar o restaurant. Si és així, feu que ho comentin amb el company i demaneu-los que indiquin si han rebut alguna resposta per part de l'empresa o de l'administració.

- C.** En parelles, feu unir les paraules de les dues columnes i feu que classifiquin les expressions resultants segons si són positives o negatives. Assegureu-vos que n'entenen els significats i els matisos. Després, demaneu-los que les utilitzin per explicar una experiència relacionada amb les situacions de l'activitat anterior. Feu llegir la bafarada com a exemple. També podeu preguntar-los si les empenen quotidianament i si creuen que convé emprar-les en un registre formal. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

1 haver begut	7 m'afaitaràs
2 fer	3 ben servit
3 quedar	8 el número
4 aixecar	4 la camisa
5 més content que	5 un gínjol
6 trobar-se com el peix	6 a l'aigua
7 demà	9 un pam de nas
8 prendre	1 oli
9 quedar-se amb	2 el pes

Positives: quedar ben servit, més content que un gínjol, trobar-se com el peix a l'aigua

Negatives: beure oli, quedar ben servit, aixecar la camisa, demà m'afaitaràs, prendre el número, quedar-se amb un pam de nas

PUNT 1

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a redactar una queixa formal a partir de la recollida de dades, en el marc d'una conversa informal, sobre un esdeveniment en què s'ha patit algun tipus de discriminació, tracte injust, etc. També es treballa la diferència entre cada u i cadascú i el gènere dels topònims.

Tot té un preu

- A.** Com a escalfament, en parelles, feu llegir el títol, *Tot té un preu*, i demaneu-los que comentin si hi estan d'acord. Després, feu llegir el text i demaneu als alumnes si la fotografia és representativa del text. Aproveiteu per demanar-los que diguin el tema de què tractarà el punt i feu que subratllin les paraules relacionades amb el tema. En acabat, demaneu-los que n'escriguin altres que s'hi relacionin. Aproveiteu el text per treballar aspectes com l'ús d'eufemismes al voltant de la mort, com ara l'ús del verb *traspassar*, que apareix al text. També podeu proposar-los que pensin algun altre eufemisme per indicar que algú ha mort (com ara *desaparèixer*). A la vegada, demaneu-los si hi ha cap disfemisme (el contrari d'eufemisme) per assenyalar la mort d'algú, com ara *dinyar(-la)* o *estirar la pota*. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Alhora, si voleu allargar l'activitat i continuar amb el debat, podeu animar-los a comentar si estan d'acord amb la darrera frase del text, la que assegura que venir al món és de franc. Per exemple, podeu fer que comentin les diferències que hi ha en aquest aspecte en diversos països en què la cobertura sanitària no és universal ni pública.

Podeu fer fer l'exercici 2 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES *decés, difunt, assegurança, enterrament, incineració, funeral, morir-se, traspassar, cementiris, panteó, làpida, nínxols, cendres...*

- B.** En parelles, feu que es reparteixin els textos: un escolta la conversa telefònica i l'altre llegeix la conversa de WhatsApp. Podeu penjar l'arxiu sonor a l'espai virtual de l'aula perquè l'escoltin individualment. Demaneu-los que n'anotin les idees principals i, després, feu que expliquin de què tracta al company. S'adonaran que en ambdós la filla d'un difunt explica els problemes que ha tingut amb la funerària. Ara bé, la diferència rau en el registre comunicatiu i en el tipus de vocabulari emprat. En l'àudio el registre és informal, però menys col·loquial, i ho sabem perquè no hi abunden tantes expressions ni col·loquialismes. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu notar el registre informal dels dos textos perquè l'objectiu d'aquest punt és ensenyar als alumnes a elaborar un text formal amb la informació d'aquests dos textos informals.

En aquest sentit, aprofiteu l'activitat per treballar les expressions de l'àudio, com ara *ensarronar* o *prendre el pèl* i, també, les del text com *estic que trino*, *ja hi pots pujar de peus*, *què diantre*, *m'hi jugo el que vulguis* o *tocar el crostó*. En aquest mateix sentit, també podeu demanar-los que pensin un sinònim per al mot *desgavell*, com ara *caos*, *desordre*, *desori* o *embull*. De nou, destaqueu la importància de la riquesa lèxica en aquest nivell lingüístic, atès que és un aspecte que es valora en els exàmens oficials del C2.

- C.** En parelles, adreceu-los de nou a l'activitat anterior i feu que es fixin en les paraules destacades en groc. Demaneu-los que completin els quadres que acompanyen l'enunciat. Tot seguit, animeu-los a afegir-hi més exemples. També, feu que comentin com funciona en alguna de les altres llengües que coneixen. Per fer la posada en comú amb el grup-classe, podeu adreçar-los als apunts del Resum gramatical, a la pàgina 201 del **Llibre de l'alumne**.

En resum, la tria d'una forma o l'altra depèn del fet que el topònim dugui o no un article. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer els exercicis 3, 4 i 5 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

topònim sense article

mig / tot

Olot, Catalunya

topònim femení singular amb article

mitja

Bisbal, Barceloneta, Garrotxa

tot / tota

la Bisbal, la Barceloneta, la Garrotxa

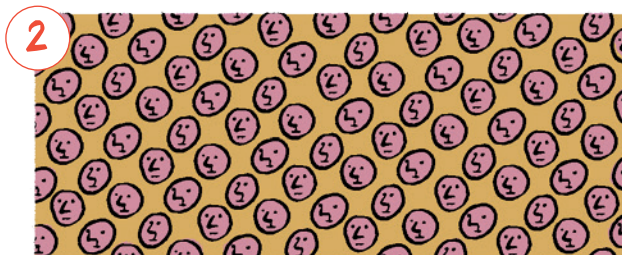
- D. En parelles, feu que es fixin en les paraules en negreta del text de l'activitat B, demaneu-los que en completin el quadre i feu que el relacionin amb la imatge corresponent. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu notar que *cadascun* normalment va seguit de la preposició *de*. Assegureu-vos que han entès la diferència entre aquests quantificadors, atès que el seu ús erroni és una badada bastant comuna en aquest nivell educatiu. Si creieu que cal, podeu projectar la fitxa de l'Optimot: https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html?action=Principal&method=detall&input_cercar=cadascun&numPagina=1&database=FITXES_PUB&idFont=12180&idHit=12180&tipusFont=-Fitxes+de+l%27Optimot&numeroResultat=3&databases_avansada=&categories_avansada=&clickLink=detall&titol=%27cadascun%27+o+%27cada+un%27%3F+%2F+%27cadasc%FA%27+i+%27cada+u%27+%2F+Nova+gram%Eotica&tematica=&tipusCerca=cerca.tot i comentar-la conjuntament o remetre els alumnes al Resum gramatical, a la pàgina 184 del **Llibre de l'alumne**.

Podeu fer fer els exercicis 6 i 7 del **Llibre d'exercicis**.

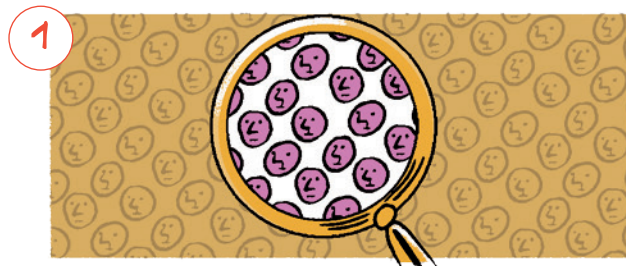
SOLUCIONS

1 *cadascun* / cada un
cadascuna / *cada una*

2 *cadascú* / cada u

Tota persona sense limitació.

Tota persona o tota cosa de les que formen part d'un grup delimitat.

- E. En parelles, feu llegir la queixa que la Joana ha redactat per la Martina. Demaneu-los que hi identifiquin les idees de l'activitat B i que indiquin com s'han estructurat. Alhora, feu que es fixin també en l'estructura de la queixa, com ara en els mots escrits en majúscula o en les frases començades per la partícula *que*, prototípiques en aquest format. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Demaneu als alumnes si han escrit mai una queixa i quins problemes han tingut. Feu-los conscients que per escriure un text cal planificar i ordenar les idees, adequar-nos al registre, etc. i que molt sovint la dificultat no rau en la llengua en què fem la queixa sinó en com ordenem les idees i estructuram el text i també en la pràctica i la tria del lèxic pertinent.

Podeu fer fer els exercicis 8, 9 i 10 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS a) Idees (per ordre d'aparició)

1. No li han presentat tot el catàleg de prestacions complet ni tampoc han desglossat les despeses
2. Despesa extra per taüt especial
3. Contractació d'una coral a la vetlla a la lletra petita
4. Mal tracte del personal

b) Estructura: identificació personal, sol·licitud, queixa, motius, destinació

- F. En parelles, feu que marquin quines característiques mostra la queixa de l'activitat anterior i demaneu-los que les contrastin amb les dels textos informals de l'activitat B. Aproveiteu-ho per introduir algun dels trets del llenguatge administratiu, com ara els que s'han comentat ja a l'activitat anterior, l'inici de les oracions amb *que*. Comenteu també que convé evitar l'ús d'oracions subordinades i enreversades, ja que compliquen la comprensió del missatge. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 12 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

TIPUS DE TEXT: expositiu. Al text de l'activitat B es combina el tipus de text conversacional i el narratiu.

ÀMBIT D'ÚS: administratiu. Al text de l'activitat l'àmbit d'ús és familiar.

REGISTRE: formal. Al text de l'activitat B s'utilitza un registre (molt) informal.

TRACTAMENT: en la queixa formal no s'utilitza cap de les formes del quadre; es fa servir un tractament impersonal (*que es tingui per presentada*). Al text de l'activitat B es fa servir el tractament de tu.

TASCA INTERMÈDIA

Expliqueu-los que un amic seu que ha tingut problemes amb una empresa d'assegurances de vida els demana que escriguin una queixa en nom seu. Expliqueu-los que sentiran un missatge seu i feu que prenguin apunts de la informació que els dona. Poseu l'àudio una vegada. Després, demaneu-los que escriguin la queixa formal seguint el model de l'activitat E. Podeu fer la tasca en parelles.

Una queixa pot ser un dels gèneres que se'ls demana que redactin en els exàmens oficials d'aquest nivell lingüístic. Si voleu, abans de demanar que revisin el text, podeu fer que consultin el document següent: <https://www.upc.edu/slt/ca/recursos-redaccio/models-documents/carta/errors> en què es llisten els errors més freqüents a les cartes. Demaneu-los que revisin el text i, si voleu, podeu demanar que se l'intercanviïn amb una altra parella perquè el llegeixin i hi facin comentaris per millorar-lo. Feu una posada en comú amb el grup-classe i, si voleu, podeu projectar alguna de les queixes i comentar-la conjuntament.

PUNT 2

Qui no plora no mama

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a escriure i a entendre una reclamació formal, mentre s'activen estratègies de comprensió lectora.

- A.** En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol, *Qui no plora no mama*, i feu que comentin què vol dir i en quin context es pot utilitzar aquesta expressió. Després, feu que llegeixin el nom dels textos següents i comentin amb un company quins impliquen una reparació de danys. Assegureu-vos que entenen la diferència entre la queixa i la reclamació i feu èmfasi en la sol·licitud de reparació. Si cal, poden cercar informació a la xarxa. Convé que entenguin la idiosincràsia i l'objectiu de cada text, atès que en els exàmens oficials se'ls pot demanar que en redactin un. Si voleu, podeu fer la posada en comú amb els apunts del Punt de suport.

Podeu fer l'exercici 13 del **Llibre d'exercicis**.

- B.** En parelles, expliqueu-los que sentiran un àudio i demaneu-los que prenguin notes per explicar el cas seguint els punts següents. Poseu l'àudio una vegada. Després, feu que comentin quin gènere (dels de la llista de l'activitat anterior) demana en Pere a l'Eva que escrigui. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Si voleu estirar el fil de l'activitat, podeu fer que es fixin en l'estructura dels pronoms febles, com ara en *d'ls-hi* o *els hi posaré una reclamació* i *els hi demanaré tots els informes d'aquesta revisió*. Feu que s'adonin que es tracta de combinacions pròpies del registre informal i que convé evitar en situacions comunicatives més formals. Podeu demanar-los que indiquin com serien aquestes combinacions en un registre formal, ho poden fer a partir dels quadres del Resum gramatical, a la pàgina 199 del **Llibre de l'alumne**. Assegureu-vos que ho entenen, atès que ho hauran de practicar al **Llibre d'exercicis**. Alhora, també podeu fer que es fixin en l'ús de la partícula negativa *pas* o en el significat de les expressions *n'hi ha per llogar-hi cadires* o *explicar amb tots els ets i uts*. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer els exercicis 17 i 18 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Demana que redacti un full de reclamacions.

1. Objectiu de la reclamació: sol·licitud de no pagament de la quantitat reclamada

2. Identificació:

–dia de l'accident
–descripció de l'accident i del cotxe
–identificació personal

3. Explicació dels fets

–avui he rebut una factura perquè aquests desperfectes no estan assegurats i els he de pagar jo

4. Exposició de les queixes:

–el contracte no cita l'excepció dels vidres → li han dit que és a les condicions generals de la pàgina web
–revisió posterior sense supervisió amb uns recàrrecs

5. Argumentació:

–clàusules abusives
–tinc dret a un contracte just
–llenguatge clar i comprensible
–ambigüitat i falta d'informació

6. Sol·licitud reparació:

–reclamació formal
–matriu de desperfectes
–revisió desglossada de l'especialista privat
–clàusula no vinculant

- C.** En parelles, feu llegir la reclamació que ha redactat l'advocada. Després, feu que es fixin en la funció dels paràgrafs de la carta de reclamació i demaneu-los que completin el quadre tenint en compte quin efecte tindria el fet que faltés cada un d'aquests paràgrafs. Feu-los adonar de la importància de detallar minuciosament i justificar cada idea que es transmet. L'objectiu és fer adonar els alumnes que cada apartat conté una informació necessària per aconseguir amb èxit el propòsit comunicatiu. Si voleu, podeu aprofitar aquest text per treballar la varietat de connectors, podeu demanar-los que els localitzin i comentin quina funció fan a l'hora de cohesionar les queixes i els arguments de l'autor. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer l'exercici 11 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

- APARTAT 1** (Dades del destinatari i del remitent)
No sabríem qui escriu la carta ni a qui va dirigida.
- APARTAT 2** (Objectiu) No es contextualitzaria la reclamació i, per tant, l'explicació perdria coherència i força argumentativa.
- APARTAT 3** (Identificació)
No sabríem qui escriu la carta ni de quin cas concret es tracta.
- APARTAT 4** (Explicació dels fets)
Desconeixeríem els fets pels quals es redacta la reclamació.
- APARTAT 5** (Exposició de la queixa 1) Desconeixeríem la causa de la primera queixa.
- APARTAT 6** (Exposició de la queixa 2)
Desconeixeríem la causa de la segona queixa.
- APARTAT 7** (Argumentació) No sabríem com s'ha bastit l'argumentació de les queixes amb la reclamació.
- APARTAT 8** (Sol·licitut de reparació) No obtindríem res pel dany causat.
- APARTAT 9** (Comiat) Hi hauria un problema de formalitat i de cortesia.
No aconseguiríem posar el destinatari en situació perquè ens contestés.
- APARTAT 10** (Annex) Ens faltaria la documentació adjunta que prova gràficament el que s'ha comentat en els apartats anteriors.

- D.** En parelles, feu tornar a llegir les parts destacades en groc de la reclamació de l'activitat anterior i demaneu-los que indiquin en quins casos es podrien substituir per un gerundi, en quins casos no i per què. Per fer la posada en comú, podeu comprovar les respostes al Resum gramatical, a la pàgina 202 del **Llibre de l'alumne**. Aproveiteu aquesta activitat per recordar l'ús dels gerundis, això és, que el gerundi només expressa simultaneïtat i no pas posterioritat, i doneu alguns exemples d'ús incorrecte del gerundi.

Podeu fer fer els exercicis 19, 20 i 21 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Les expressions destacades es podrien substituir per un gerundi en els casos següents: mentre circulava (circulant), després d'estudiar (havent estudiat), atesa (atenent).

La resta de casos no es podrien substituir per un gerundi perquè representen valors que no indiquen simultaneïtat o anterioritat.

- E.** En parelles, feu que es fixin en els substantius en negreta de la reclamació de l'activitat C i demaneu-los que en busquin el verb corresponent. Després, feu que cerquin al diccionari els verbs que han escrit i comprovin si són correctes. Si voleu allargar l'activitat, podeu demanar-los els infinitius de les formes *aterratge* (*aterrar*), *atemoriment* (*atemorir*) o *inserció* (*inserir*). Feu una posada en comú amb el grup-classe i comenteu les formes que els generen dubtes.

Podeu fer fer els exercicis 14, 15 i 16 del **Llibre d'exercicis**.

També podeu fer fer l'exercici 27 del **Llibre d'exercicis** com a activitat complementària als continguts del Punt 1 i del Punt 2 d'aquesta unitat.

SOLUCIONS

decepció - decebre

col·lisió - col·lidir

garantia - garantir

reflex - reflectir

valor - valorar

finança - finançar

TASCA INTERMÈDIA

En parelles, feu que s'expliquin si alguna vegada han hagut de fer una queixa o una reclamació. Demaneu-los que en donin els detalls, això és, què va passar o si van obtenir cap resposta. Feu que ho expliquin al company seguint l'estructura de la reclamació de l'activitat C. Animeu-los, també, a emprar connectors.

Podeu fer que planifiquin la intervenció, això és, prenent apunts i estructurant el discurs. Recordeu-los que donin tota la informació necessària perquè el receptor no tingui buits d'informació. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT 3

Entre el frec a frec i la picabaralla

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumne siguin capaços de preparar arguments i contraarguments sobre un tema concret. Es pretén activar estratègies d'escaneig d'informació a partir d'un text, així com estratègies de precisió lèxica i de deducció de l'ús de l'article davant d'infiniutius.

- A.** En parelles, feu que comentin el significat del títol, *Entre el frec a frec i la picabaralla*, i indiquin la diferència entre un frec a frec i una picabaralla. A continuació, feu fer dos grups, expliqueu-los que un grup ha de llegir el text A, i l'altre, el B. Demaneu-los que detectin quin és el tema, la tesi i els arguments del text que han llegit. Assegureu-vos que entenen la diferència entre què és el tema (allò de què es parla) i què és la tesi (la idea que es defensa o proposa). Demaneu-los que indiquin a què creuen que es dedica la persona que signa cada text. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer els exercicis 22 i 23 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Text A

Tema: El futur i la funció dels edificis emblemàtics d'una ciutat en el marc de la globalització.

Tesi: Cal potenciar les inversions locals i estrangeres i aprofitar-les per reformar els edificis per aconseguir que les ciutats progressin i no s'estanquin en el passat.

Arguments: No hi ha relleu generacional i per tant cal prioritzar l'obertura del mercat i els negocis més viables. Cal posar els edificis històrics al servei de les necessitats de progrés i modernitat de la ciutat.

El consumidor busca referents comercials coneguts i la seguretat dels establiments comercials.

Text B

Tema: El futur i la funció dels edificis emblemàtics d'una ciutat en el marc de la globalització.

Tesi: Cal oferir mesures de protecció municipal dels establiments emblemàtics i blindar-los davant de l'especulació del mercat.

Arguments:

Es tracta d'edificis amb un paper clau per a la convivència de la societat.

Els edificis històrics contribueixen a definir la identitat única de les ciutats on es troben.

- B.** Feu fer parelles amb una persona de cada grup, és a dir, parelles formades per un alumne que ha llegit el text A i un alumne que ha llegit el text B, i demaneu-los que se'ls expliquin. Feu que comparin el tema, la tesi i els arguments. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- C.** En parelles, feu tornar a llegir els paràgrafs destacats de tots dos textos i demaneu-los que comentin com s'estructura l'argumentació dels paràgrafs destacats, feu que es fixin en els diferents colors per fer-ho. Feu-los adonar que idees molt semblants són part de l'argument propi en un cas i del contraargument en l'altre, i viceversa. Feu que comentin, també, la funció de les estructures lingüístiques en negreta. Si voleu, podeu fer llegir en veu alta aquests paràgrafs, feu-los notar la importància de l'entonació en aquests casos. Feu una posada en comú amb la resta del grup-classe.

SOLUCIONS

Anticipació als contraarguments.

Presentar l'argument propi.

Les estructures lingüístiques marcades en negreta són usades per introduir la gestió dels contraarguments.

- D. En parelles, feu que comentin amb quina intenció creuen que un autor inclou al text opinions no coincidents amb la seva, tal com fa l'autor de l'activitat anterior. Demaneu-los que busquin un altre cas d'ús d'aquesta estratègia al text A. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu adreçar-los, si cal, als apunts del Punt de suport i feu-los notar que aquestes estructures serveixen, alhora, per cohesionar el text i que solen encapçalar un paràgraf nou.

SOLUCIONS

Aquestes estratègies serveixen per reforçar la tesi.

Exemple d'anticipació al contraargument: Contràriament a la creença popular i gairebé mística sobre la immortalitat dels oficis tradicionals, com ara l'elaboració de terrissa i ceràmica o el treball de la fusta, aquests negocis no tenen relleu generacional o els seus titulars voluntàriament han decidit tancar o vendre.

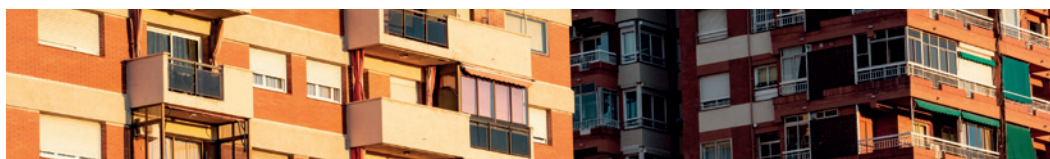
- E. En parelles, feu llegir els comentaris i demaneu-los que els relacionin amb un dels dos textos de l'activitat A segons el punt de vista amb el qual coincideixen. Feu que comentin expressions com *que el llegir no ens faci perdre l'escriure* o *ser paper mullat*. També podeu demanar que pensin en un sinònim de *lícit* o d'*ínfim*. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer l'exercici 24 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Ciutats i gentrificació

| Publicat: 13:22

- B** 1 Soc comerciant i entenc bé l'opinió de la senyora Cardona. És evident que si **llogues** un local al centre històric d'una ciutat tindràs més beneficis que si en **llogues** un en barris perifèrics. Però, epl!, el model que proposa implica que els beneficis d'uns són la ruïna dels altres. A més de destruir el teixit comercial de tota la vida, es desproveeix de serveis una bona part dels veïns. Els beneficis a qualsevol preu no han de ser la nostra prioritat. Que **el llegir** no ens faci perdre **l'escriure**!
- B** 2 **Defensar** que els ingressos que ens arriben des de l'estranger són positius és lícit, perquè injecten capital a molts sectors. Però, a peu de carrer, l'impacte d'aquestes inversions és ínfim. Als que vivim i patim la ciutat cada dia sempre ens toca **el rebre**. Ningú no **pensa** en els efectes adversos de les adquisicions estrangeres. Bé, algun grup polític sí que hi **pensa**, però, a l'hora de la veritat, tot és paper mullat.
- A** 3 Mal m'està **el dir**-ho jo, que soc la quarta generació d'un negoci en un edifici emblemàtic, fins i tot catalogat per l'Ajuntament. Però algú sap què significa **tenir** obert un establiment d'aquestes característiques avui? Tot són maldecaps. Per exemple, des de l'Ajuntament van dir que ens **restaurarien** la façana en dos mesos, però en realitat van trigar dos anys a **restaurar**-la.

- F.** En parelles, adreceu-los a l'activitat anterior i feu que es fixin en les frases en què hi ha el mateix verb (en negreta) que es repeteix i demaneu-los que les tornin a escriure evitant la repetició. Podeu guiar-los i indicar-los que poden emprar sinònims o ometre'n el verb. Per conèixer les opcions que tenim quan volem expressar més d'un cop el contingut d'un predicat, els podeu remetre al punt sobre «oracions amb predicats repetits», a la pàgina 189 del Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**. Feu que comentin quines estratègies han fet servir. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 25 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

1. Sinònim: És evident que si llogues un local al centre històric d'una ciutat tindràs més beneficis que si n'arrendes un en barris perifèrics.
Omissió: És evident que si llogues un local al centre històric d'una ciutat tindràs més beneficis que un en barris perifèrics.
 2. Sinònim: Ningú no pensa en els efectes adversos de les inversions estrangeres. Bé, algun grup polític sí que hi rumia.
Omissió: Ningú no pensa en els efectes adversos de les inversions estrangeres. Bé, algun grup polític, sí.
 3. Sinònim: Per exemple, em van dir que renovarien la façana de seguida, però en realitat van trigar dos anys a reformar-la.
Omissió: Per exemple, em van dir que renovarien la façana de seguida, però en realitat van trigar dos anys.
- G.** En parelles, feu que es fixin en els infinitius destacats dels textos de l'activitat E. Demaneu-los que comentin quan poden anar precedits d'article. Feu que en comprovin les hipòtesis al Resum gramatical, a la pàgina 204 del **Llibre de l'alumne**. Assegureu-vos que n'entenen els diversos usos. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- Podeu aprofitar aquesta activitat per comentar l'ús incorrecte de l'infinitiu per introduir una frase, com ara en aquesta oració: *Finalment, *destacar que l'abusiu preu dels lloguers és insostenible*. En aquests casos, convé emprar una construcció en què l'infinitiu no està sol, com ara «cal destacar» o «voldria destacar», per exemple.
- Podeu fer fer l'exercici 26 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que pensin un tema polèmic i demaneu-los que escriguin un paràgraf en què, per reforçar la seva tesi, utilitzin alguna estratègia per avançar-se a un possible contraargument. Després, feu que s'intercanviïn el text amb els altres grups i demaneu-los que comentin quines estratègies són les més reeixides.

PUNT SOCIOCULTURAL

Posar pau

OBJECTIU

L'objectiu és donar a conèixer institucions històriques dels Països Catalans que tenen la funció de resoldre conflictes de manera pacífica, a través de la mediació, mentre s'empren estratègies de comprensió lectora.

- A.** En grups de tres alumnes, feu que cadascun llegeixi un dels tres textos sobre institucions catalanes. Després, feu que s'expliquin el text i comentin quines característiques tenen en comú les tres institucions. Podeu demanar-los si en coneixien cap, per exemple. També podeu aprofitar els textos per practicar aspectes lingüístics com ara demanar un sinònim del verb *vetllar*, al segon text, o del substantiu *retribució*, al tercer apunt. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIÓ

Són institucions que s'encarreguen de solucionar conflictes i mediar entre les parts.

- B.** En parelles, feu llegir els fragments del quadre i demaneu-los que diguin quina de les institucions de l'activitat A podria ajudar a resoldre cada cas. Si voleu estirar el fil d'aquests textos, podeu fer que comentin si es poden emprar indistintament les formes *duu* o *du* del verb *dur* o feu que diguin l'infinitiu de la forma verbal *ha heretat*. Feu una posada en comú amb el grup-classe. També podeu demanar si mai han hagut de recórrer a alguna d'aquestes institucions per resoldre un conflicte.

SOLUCIONS

2 En Robert té dificultats motrius i al centre urbà de la seva ciutat s'han reduït les places reservades per als titulars de targetes d'aparcament per a persones amb mobilitat reduïda. D'altra banda, sovint es troba amb les places ocupades per persones sense distintiu i la ciutat no duu cap control d'aquests casos.

1 L'empresa Focobert considera que l'empresa Fidel ha plagiat el seu producte estrella, un robot de cuina. L'original, anomenat Termemig, va ser el primer a sortir al mercat i té les funcions de tallar, barrejar, coure, fregir i cuinar al vapor. El nou producte de Fidel, el robot Cuinetes, és força similar, però l'empresa sosté que no és més que un robot de cuina com qualsevol altre i no es pot patentar aquesta idea.

3 Dos veïns de cases en filera s'han barallat perquè un d'ells ha plantat un arbre a la terrassa i això afecta la visibilitat de l'altre quan surt al pati. S'han deixat de parlar i han trencat una relació d'amistat de molts anys.

1 La Mireia ha heretat una part de l'empresa familiar i en comparteix l'administració amb el seu germà. Ella creu que és un bon moment per fer alguna inversió arriscada i rendibilitzar el petit negoci, i ha venut una part de les seves accions a la borsa. Ell, en canvi, creu que és un error, que comparteixen la responsabilitat i que l'hauria d'haver informat perquè el benefici no es pot garantir.

- C.** En parelles, feu llegir el text sobre el Tribunal de les Aigües o Tribunal de la Vega i demaneu-los que en busquin més informació, per exemple, sobre la història, sobre l'organització o sobre els seus membres. Alhora, pregunteu-los si saben la diferència entre els mots *rec* i *reg*, això és, *rec* és un canal de regatge, mentre que *reg* fa referència a l'acció del regatge. A més, podeu fer comentar la diferència entre *séquia* i *sequera*, per exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- D.** En grups de tres o quatre alumnes, penseu en altres casos on és necessària una mediació, per exemple en conflictes escolars o laborals. Si cal, podeu donar-los altres idees d'àmbits de mediació, com ara l'internacional, l'intercultural o el veïnal. Feu que comentin com s'acostumen a resoldre aquests conflictes. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, expliqueu-los que sentiran les paraules de l'activitat i demaneu-los que marquin amb una creu si senten el so sord [s] o el so sonor [z] en la consonant que no hi és. Poseu l'àudio una vegada. Feu notar als alumnes que hi ha tres paraules en què apareix dues vegades el so i que, per tant, hauran de dibuixar uns quadrets complementaris. Després, demaneu-los que completin les paraules amb les lletres **ss**, **s**, **ç** o **c**. En acabat, feu que comparin els resultats amb els del company i demaneu-los que llegeixin els mots en veu alta. Assegureu-vos que ho fan correctament. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS

	[s]	[z]
1. discu SS ió	☒	☐
2. al Ç a	☒	☐
3. improvi S ar	☐	☒
4. eli S ió	☐	☒
5. de C ebre	☒	☐
6. pre C isament	☒	☐
6. preci S ament	☐	☒
7. de S glossament	☒	☐
7. desglo SS ament	☐	☒
8. mati S ar	☐	☒
9. corro S ible	☐	☒
10. di SS uasió	☒	☐
10. dissua S ió	☐	☒

2. En parelles, demaneu als alumnes que escoltin les frases i que les repeteixin en veu alta. Passeu per l'aula per assegurar-vos que la pronúncia dels sons [s] i [z] és correcta. Si hi ha cap mot que suscita dubtes, comenteu-ho conjuntament.
3. En parelles, feu llegir en veu alta les frases següents i demaneu-los que diguin quin so té la consonant marcada en cada cas. Tot seguit, feu que comparin els resultats amb els del company. Després, expliqueu-los que sentiran l'àudio i feu que comprovin si ho han fet correctament. Poseu l'àudio una vegada. En acabat, demaneu-los que comentin de què depèn la sonoritat, si cal, feu que es fixin en el context en què es troba cada mot. Feu una posada en comú amb el grup-classe, aprofiteu-ho per comentar els fenòmens d'ensordiment i de sonorització.

Podeu fer fer els exercicis 28, 29, 30 i 31 del **Llibre d'exercicis** per repassar els sons [s] i [z] i la grafia corresponent.

SOLUCIONS

	[z]	[s]	Ø
1. He instal·lat el gas s natural a casa.	☒	☐	☐
2. Si us plau, ma s tega bé el menjar!	☐	☒	☐
3. Aque s t noi ha presentat una reclamació.	☐	☐	☒
4. Les dones i el s dies és una obra en vers de Gabriel Ferrater.	☒	☐	☐
5. Aque s t any no he pogut llegir gaire.	☒	☐	☐
6. El s tens, aquests apunts?	☐	☒	☐
7. Et seré sincer: ho faig d' e sma!	☒	☐	☐
8. Com hem dit mé s amunt, hi ha divergències sobre aquest tema.	☒	☐	☐
9. És aque s t, el que volíem comprar!	☐	☐	☒

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** En primer lloc, demaneu als alumnes que triïn un tema de què s'ha tractat a la unitat o qualsevol altre que els pugui interessar, com per exemple regular la possibilitat que les administracions públiques bloquegin els usuaris particulars a les xarxes socials, o la necessitat de regular els preus del lloguer ja sigui per als habitatges de lloguer o de lloguer turístic.
- B.** En segon lloc, feu fer dos grups i demaneu-los que decideixin quin punt de vista diferent defensaran. Si voleu, podeu designar un alumne que sigui el mediador del debat o també ho podeu ser vosaltres com a docents. Alhora, penseu si voleu canviar la distribució de l'aula de manera que els dos grups seguïn cara a cara durant el debat. Si voleu, també, podeu delimitar el temps de cada intervenció, per exemple, dos minuts per torn.
Expliqueu-los que cada grup ha de preparar una bateria d'arguments per defensar el seu punt de vista i contraarguments per rebatre les idees de l'altre grup. Demaneu-los que busquin a la xarxa exemples i dades per reforçar el seu punt de vista.
- C.** En tercer lloc, demaneu-los que planifiquin la manera com exposaran els arguments i animeu-los a fer un assaig. Després, demaneu-los que comencin a debatre. Abans, expliqueu el funcionament del debat, el primer grup exposarà la tesi i un argument, i tot seguit donarà la paraula a l'altre grup, que presentarà la seva tesi i rebatrà el primer argument. D'aquesta manera, continuaran la discussió alternant arguments i contraarguments.
- D.** En quart lloc, demaneu-los que enregistrin la interacció, ja sigui en format audiovisual o només en àudio. Un cop hagin acabat, feu mirar i analitzar les intervencions i com s'han articulat els arguments i contraarguments. Finalment, demaneu-los que en facin una valoració.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu als alumnes que pensin en una queixa col·lectiva que vulguin encapçalar. Podeu proposar-los temes com ara el descontentament per la filtració massiva de dades personals a causa d'un error informàtic o el dret a l'oblit a internet, això és, poder esborrar la teva informació que apareix a la xarxa.
- B.** Segon, demaneu-los que escriguin la queixa que volen encapçalar —amb l'objectiu que altres persones s'hi adhereixin— per presentar-la a l'empresa responsable i rebre algun tipus d'indemnització o reparació. Animeu-los a revisar tot el que s'ha après a la unitat quant a com escriure una queixa tant pel que fa a la forma com al contingut. També, recordeu-los que cal seguir el format típic d'una queixa, amb les fórmules corresponents.
- C.** Tercer, demaneu-los que intercanviïn el text amb un company. Feu llegir els textos dels companys i animeu-los a revisar-los tenint en compte l'organització de la informació, el registre, la riquesa lèxica, els aspectes ortogràfics i morfosintàctics i la puntuació. Demaneu-los que els facin suggeriments perquè les propostes siguin més sòlides i convincents.
- D.** Finalment, demaneu-los que retornin els textos dels companys i hi introdueixin els canvis suggerits. Després, feu que comparteixin el text amb la resta de companys; poden emprar les eines de l'aula virtual. En acabat, feu que llegeixin totes les queixes i diguin a quines queixes donarien suport.

Fem
balanç

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

PUNT DE PARTIDA

Paraules en escena

OBJECTIU

L'objectiu és familiaritzar-se amb el lèxic del camp semàntic dels espectacles, això és, del teatre, del circ, de l'òpera i dels titelles.

- A.** En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol de la unitat, *Alcem el teló!*, i demaneu-los un sinònim del verb *alçar*, com ara *apujar*. L'objectiu és treballar la diferència semàntica entre *pujar/apujar* i *baixar/abaixar*, és a dir, que els alumnes entenguin que en els segons casos el significat és 'fer que sigui més alt/baix, fer pujar/baixar a un nivell inferior' i és transitiu i, per tant, també porta complement directe.

Després, feu-los llegir les paraules del núvol i assegureu-vos que n'entenen el significat. Demaneu-los que comentin quines no són paraules catalanes i amb quines altres llengües les identifiquen. Si cerquen aquests mot al DIEC o al DNV pot passar que els trobin sense cap etiqueta; que a l'entrada hi hagi, entre claudàtors, de quina llengua n'és préstec o, simplement, que no aparegui el mot al diccionari. Per tant, aquesta activitat és una bona oportunitat per comentar l'abast dels manlleus en la llengua catalana. Comenteu que l'organisme encarregat de la normalització dels neologismes en català és el TERMCAT (<https://www.termcat.cat/ca>). En el cas dels mots que no apareguin al diccionari, com ara *backstage*, podeu demanar-los que busquin al TERMCAT quin en seria l'equivalent al català.

En acabat, feu que triïn la paraula que els agrada més i proposeu-los que escriguin un títol per a la fotografia que la inclogui. Podeu obrir el debat sobre si cal emprar manlleus quan ja hi ha un equivalent en català, per exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

- B.** En parelles, demaneu-los que classifiquin les paraules de l'activitat anterior segons l'àmbit en què es facin servir. Després, proposeu-los que escriguin tres paraules més en cada casella. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si desconeixen el significat dels mots proposats pels companys, feu que els expliquin el significat. Si voleu, també podeu demanar-los si hi ha substantius que es fan servir en més d'un àmbit.

Podeu fer fer l'exercici 2 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Teatre: amateur, attrezzo, backstage, bambolina, bravo, claca, faràndula, fregolisme

Circ: acròbata, backstage, bambolina, cabriola, carpa, claca, clown, funambulisme, bravo

Òpera: attrezzo, backstage, bambolina, bis, bravo, claca, llotja, bravo

Titelles: backstage, bambolina, claca, putxinel·li, bravo

- C.** En parelles, demaneu-los que observin la fotografia i la descriguin. Feu que comentin si és un espectacle que els agradaria veure i per què. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Aproveiteu-ho per fer que comentin els seus gustos culturals, quin tipus de cultura consumeixen i amb quina assiduitat, per exemple.

PUNT 1

Per escrit

OBJECTIU

L'objectiu és desenvolupar estratègies per dur a terme i valorar síntesis d'informacions i aprendre a redactar un correu electrònic formal per comentar les esmenes d'una acta de reunió. Alhora, es treballa l'estructura de l'acta d'una reunió, així com la duplicació dels pronoms i expressions amb pronoms.

A. En parelles, feu que comentin en quins contextos cal fer una acta i qui la redacta. Tot seguit, demaneu-los si n'han fet mai cap i si saben per a què serveix. També podeu demanar-los si han assistit mai a cap reunió en què algú prengué apunts per redactar l'acta, com ara una reunió de la comunitat de veïns o una reunió laboral. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS

B. En parelles, feu llegir els paràgrafs de l'acta i demaneu-los que els relacionin amb l'apartat corresponent. Després, expliqueu-los que sentiran l'àudio de la reunió i demaneu-los que detectin les quatre informacions que apareixen a l'acta i que no reflecteixen el que es va dir a la reunió. Poseu l'àudio una vegada. Feu notar que és un àudio llarg, ja que dura 15 minuts. També, podeu demanar-los que es fixin en el dialecte que empen els integrants de la reunió, que és el mallorquí. Ho sabem, entre d'altres trets, perquè utilitzen els articles salats (*ses*), la desinença de la primera persona del singular dels verbs de la primera conjugació del present d'indicatiu és buida, això és, diu *inform*, o formes verbals com *tengut*. També podeu aprofitar l'acta i el correu electrònic per revisar la diferència entre *com* i *com a*, que treballaran al **Llibre d'exercicis**.

Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu demanar-los que comparteixin amb els companys les tècniques que han emprat per detectar els errors en un àudio tan llarg.

Podeu fer fer els exercicis 3, 7, 8 i 9 del **Llibre d'exercicis**.

ACTA DE REUNIÓ DE LA COMISSIÓ CIRCAIRE

Data: 5 d'octubre de 2023
 Hora d'inici: 10:00
 Hora final: 11:30
 Lloc: Auditori d'Alcúdia (sala de reunions)

Persones assistents:

Margalida Alenyar, regidora de Promoció cultural, presidenta
 Clara Pasqual, tècnica de Cultura de l'Ajuntament, secretària
 Xavier Torrens, associació cultural Norai, vocal primer
 Ferran Ventaiol, programador de l'Auditori, vocal tercer

Persones absents:

Bel Adrover, tècnica de Cultura de l'Ajuntament, vocal segona (ha excusat l'absència)

Ordre del dia:

1. Aprovació, si escau, de l'acta anterior
2. Propostes dels espectacles a l'Auditori
3. Pressupost
4. Aprovació del programa Circaire
5. Torn obert de paraules

Desenvolupament de la sessió:

Aprovació de l'acta anterior	2	Pressupost	1
Propostes dels espectacles a l'Auditori	4	Aprovació del programa Circaire	6
		Torn obert de paraules	5

Acords: 7

Valoració de la reunió: 3

La presidenta aixeca la sessió, de la qual, com a secretària, estenc aquesta acta.
 La secretària

Vist i plau
 La presidenta

1. Aprovació de l'acta anterior

Es llegeixen les actes de **les dues sessions** anteriors de la comissió i s'aproven per unanimitat sense esmenes.

2. Propostes dels espectacles a l'Auditori

[...] Els membres de la Comissió Circaire reben un dossier amb les propostes del comitè seleccionador que els lliura la regidoria de Cultura **el mateix dia de la reunió**.

3. Pressupost

La regidora informa que aquest punt de l'ordre del dia està resolt ja que, amb la informació que se li ha fet arribar des de la Unitat de Gestió Econòmica de l'Ajuntament, **una de les tres propostes d'espectacle del comitè de selecció no s'ajustava a la partida** i per aquest motiu ja s'ha descartat aquesta proposta en concret.

Acords

[...] 3. S'acorda que el programa oficial de l'edició del festival Circaire **queda pendent de ser aprovat** fins que no s'hagi firmat el contracte amb l'empresa que dissenyarà el cartell.

- C. En parelles, expliqueu-los que tornaran a sentir l'àudio de la reunió i feu que anotin els arguments que s'esmenten en relació amb les decisions sobre els aspectes del quadre. Poseu l'àudio una vegada. Després, feu que el comparin amb els del company i demaneu-los que els redactin, tal com apareix en l'activitat B. Passeu per l'aula per resoldre dubtes. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu demanar-los que comentin quines estratègies han seguit per redactar els arguments.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Són els fragment de l'àudio en què apareixen les idees per defensar les posicions sobre els diferents temes.

Tria de l'espectacle:

- Comptar amb aquesta actuació en l'edició del Circaire d'enguany consolida la trajectòria del festival. Vaig veure l'espectacle a Barcelona i el pallasso hi fa una actuació brillant. I ja té una edat! Però Tortell Poltrona és el gran referent del món del circ. La proposta escènica és un homenatge als personatges que varen fer riure els nostres avantpassats i està inspirada en els grans pallassos d'inicis i mitjans del segle xx que ens han deixat un llegat que perdura. Recuperar aquest tipus de circ pot ser molt interessant.
- Jo he estat revisant els programes del Circaire dels dos darrers anys i en dissabte sempre hi ha hagut programat teatre o dansa a l'Auditori. Segons el meu parer, consider que fer un canvi i programar jazz a l'Auditori dins el marc del festival Circaire d'enguany és una molt bona proposta i pot estirar un altre tipus de públic que no ha vingut mai a visitar aquest festival.
- El pianista menorquí, juntament amb dos músics més a la percussió i al violoncel, fan una actuació brillant amb l'obra *Letter to Milos*. És un tribut al free jazz, al blues, a la música circense i al groove.

Canvi de l'horari dels espectacles:

- I, com que és un espectacle per a tots els públics, s'hauria de posar en un horari adequat pensant també en els més petits. Jo ho programaria a les 20:30, és bona hora.
- Tampoc vull que m'hàgiu de donar la raó per fer-me content. No sé si m'he explicat bé, però el meu argument de fer la funció més prest és perquè l'espectacle és per a tots els públics. Estic conforme, idò, que sigui a les 20:00 com diu la regidora. En aquesta hora hi assistiran més infants que si és a les 22:00.

Tria del dissenyador del programa:

- Es donarà a fer a uns joves dissenyadors del Raiguer que varen presentar el millor pressupost i, seguint el criteri de l'Ajuntament, així apostam per donar l'oportunitat a joves talents, aquesta era la millor opció a les nostres necessitats.

- D. En parelles, feu llegir els missatges entre en Xavier i en Ferran i demaneu-los que comprovin si als quatre errors que han detectat a l'acta a l'activitat B hi ha els dos errors que han detectat en Xavier i en Ferran. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Aproveu l'activitat per treballar la variació lingüística, demaneu-los que busquin en la conversa tres trets o variants típics del mallorquí, això és, el mot *vera* i les formes verbals *envii* i *tenc*.

SOLUCIONS

Són dos dels errors que s'han detectat a l'activitat B; concretament: on hi diu: «es llegeixen les actes de les dues sessions anteriors», hi ha de dir: «es llegeix l'acta de la sessió anterior», i on hi posa que els membres de la comissió Circaire reben un dossier amb les propostes, hi ha de posar que els membres ja l'han rebut per correu electrònic.

- E. En parelles, adreceu-los de nou a l'activitat anterior i feu que es fixin en els pronoms destacats. Demaneu-los que els relacionin amb l'explicació corresponent a la pàgina 200 del Resum gramatical, al **Llibre de l'alumne**, per saber quan podem duplicar els pronoms i quan no. Feu una posada en comú amb el grup-classe i feu èmfasi en la importància de la distinció del registre comunicatiu. Demaneu-los que comentin cas per cas, per assegurar-vos que ho han entès.

Podeu fer fer l'exercici 4 del **Llibre d'exercicis**.

- F.** En parelles, d'acord amb les respostes de l'activitat B, feu que comentin quines altres dues esmenes caldrà fer a l'acta i demaneu-los que les redactin. Poden prendre com a mostra els missatges de l'activitat D. Demaneu-los que utilitzin les estructures treballades en l'activitat anterior, això és, els pronoms amb les duplicacions pertinents. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- G.** En parelles, demaneu-los que es fixin en les preposicions en negreta de l'activitat D i feu que tradueixin l'estructura on apareixen en alguna altra llengua de les que coneixen. Feu que comentin si canvia la preposició. Si creieu que és necessari, podeu recomanar-los que consultin les pàgines 193 i 194 del Resum gramatical, al **Llibre de l'alumne**, en què es detallen els usos de les preposicions *a*, *en* i *de*. Si cal, comenteu els casos que més els sorprenen. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer els exercicis 5, 6, 10, 11 i 12 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

En parelles, demaneu-los que escriguin un correu electrònic a la secretària de la comissió de l'activitat B i feu que comentin les quatre esmenes de l'acta de reunió. Podeu especificar que l'extensió és entre 150 i 200 paraules. Recordeu-los que cal emprar un registre formal, així com seguir el format que ha de tenir un correu electrònic. Podeu fer que llegeixin les estratègies que es donen al Punt de suport per redactar un correu formal. Si voleu, feu que el redactin en una eina de processador de textos a l'ordinador. Després, feu que comparin el correu electrònic amb el d'una altra parella. Animeu-los a revisar el correu tenint en compte el que es comenta al Punt de suport i a proposar esmenes de millora als companys.

PUNT 2

La formalitat
vol bona lletra

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a redactar un missatge en una situació comunicativa formal i utilitzar un llenguatge precís i no ampul·lós. Es treballen estratègies per crear i revisar textos, així com l'ús de les preposicions en expressions temporals.

- A.** En parelles, feu llegir els textos següents i demaneu-los que diguin en quins contextos els podem trobar i quina finalitat tenen. Després, feu que comentin si han fet mai algun text adreçat a l'administració i quins dubtes i dificultats han tingut a l'hora d'escriure'l. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer que es fixin en el format dels correus, això és, tant en les fórmules de salutació i comiat com en l'organització dels paràgrafs i dels temes, que pot variar segons el tipus de text. També podeu demanar-los quin tipus de text són: una instància, una invitació i un correu electrònic formal.

- B.** En parelles, feu que es fixin en les parts destacades dels textos de l'activitat B i demaneu-los que les relacionin amb els aspectes d'estil del quadre. Després, amb un company, modifiqueu les parts destacades per millorar-ne la redacció i compareu el resultat amb el d'altres companys.

Podeu fer fer els exercicis 13 i 14 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Mots imprecisos: tots els requisits (totes les coses)

Significat específic erroni: he emplenat/omplert (he complimentat); depenent (dependent)

Poca concisió: com a (pel fet de ser la); la invita/la convida (li fa arribar aquesta invitació per); cancel·lar (procedir a la cancel·lació de); els document (els meus papers)

Repeticions innecessàries: ø (que va tenir lloc); ø (en aquesta sol·licitud); Us n'informarem al més aviat possible (Pròximament, els n'informarem en tenir més informació, al més aviat possible.)

Possessius innecessaris: els documents (els meus papers); la invitació (la seva invitació); l'assistència (la seva assistència)

Concordança de règim: La convocatòria d'enguany **es basa en** la que va publicar aquest ajuntament l'any passat, **però no hi coincideix**. (es basa en, però no coincideix exactament amb)

- C.** En parelles, demaneu-los que es fixin en els pronoms *li* i *la* en negreta del segon text de l'activitat anterior i demaneu-los que diguin quina funció fan. Si voleu, podeu demanar que indiquin quins són els antecedents. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Alhora, aprofiteu-ho per comentar les combinacions de pronoms, si voleu, amb el suport del quadre de la pàgina 199, al Resum gramatical, al **Llibre de l'alumne**. Poseu atenció en la diferència entre *l'hi* i *li*. Si ho creieu convenient, podeu assenyalar la diferència de combinacions en valencià.

Podeu fer fer els exercicis 15, 16 i 17 del **Llibre d'exercicis**.

- D.** En parelles, feu llegir el missatge electrònic següent i demaneu-los que diguin a quin dels textos anteriors dona resposta. Podeu aprofitar el correu electrònic per comentar aspectes relacionats amb la cohesió, com ara l'ús de connectors i la disposició dels paràgrafs o també d'adequació, això és, podeu debatre si la fórmula de comiat, *afectuosament*, els sembla adequada en aquesta situació comunicativa.

Podeu fer fer l'exercici 18 del **Llibre d'exercicis**, per recordar la importància de l'adequació i coherència del tractament personal triat en l'elaboració de textos formals.

SOLUCIONS

Dona resposta a la instància, al primer text.

- E.** En parelles, demaneu-los que es fixin en les expressions temporals destacades al text anterior i feu que marquin amb una creu les caselles adequades, segons si l'article va precedit de preposició o no. Tot seguit, feu escriure el número de cada cas a l'exemple corresponent del text. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Assegureu-vos que n'entenen les diferències; si voleu, podeu demanar-los com funcionen aquestes expressions temporals en les altres llengües que coneixen, per tal de traçar-hi connexions.

Podeu fer fer els exercicis 19, 20, 21, 22, 23 i 24 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

S'utilitza

PREPOSICIÓ ARTICLE

☐	☒	1. quan els dies de la setmana van acompanyats d'una data concreta.
☐	☒	2. per expressar un dia concret d'un esdeveniment.
☐	☒	3. quan es fa referència a un any concret.
☐	☒	4. en les datacions incompletes dels textos administratius.
☒	☒	5. quan es fa referència a la part del dia, llevat de <i>mitjanit</i> .
☒	☒	6. per fer referència a les estacions quan són genèriques.
☐	☒	7. per fer referència a les estacions quan són específiques.

Senyor,

Ens plau comunicar-vos que, **el dia 16 de febrer** (2) **al migdia** (5), va entrar a registre el vostre document referent a la Convocatòria de subvencions per donar suport a la creació dels sectors de les arts escèniques, la música i les arts visuals. **El 2018** (4) es va crear aquest suport econòmic per fomentar la cultura i els artistes de les Terres de Ponent.

D'una banda, us fem saber que també vam rebre correctament la documentació adjunta. D'altra banda, va a càrrec vostre signar el formulari d'accés mitjançant la signatura digital. Tingueu en compte que la setmana que ve es publicarà la relació provisional d'admesos en aquesta convocatòria i les llistes definitives es publicaran **el dijous 12 d'abril** (1).

Per acabar, ens plau anunciar-vos que a **l'estiu** (6), **el 25 de juliol** (2), tindrà lloc el concert inaugural del 50è Festival de Música d'Estiu: un festival creat **l'estiu dels setanta** (7), concretament **l'any 1972** (3), i que enguany comptarà amb els tres artistes que es beneficiaren de la Convocatòria de subvencions del 2019.

Afectuosament,

Sònia Bertran Roca

SERVEI DE CULTURA / Ajuntament de Lleida

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que redactin un missatge com a resposta al correu electrònic d'invitació per confirmar o no l'assistència a l'espectacle de dansa. Recordeu-los que cal emprar un registre formal. Podeu marcar-ne l'extensió, com ara unes 150 paraules. De nou, animeu-los a consultar les estratègies per redactar un correu formal que hi ha al Punt de suport. Feu servir una eina de processador de textos col·laborativa per tal que tot el grup participi activament en la redacció. Després, feu que comparin el text amb un company o companys d'un altre grup i animeu-los a fer propostes per tal de millorar-lo.

PUNT 3

Alegria, que és festa major!

OBJECTIU

L'objectiu és descobrir el gènere de les salutacions o comiats institucionals, és a dir, textos relacionats amb la celebració d'esdeveniments que requereixen l'ús d'un llenguatge formal, però amb un to proper i empàtic. També es treballen l'organització d'aquests textos i la manera de vehicular determinades posicions o aproximacions als temes presentats, els participis irregulars i els gentilicis.

- A.** En parelles, feu llegir les salutacions institucionals i feu que comentin en quin context poden trobar aquest tipus de textos. En acabat, feu que suposin quin és el fet que devia passar a l'octubre a totes dues poblacions. Si voleu, podeu fer notar, per exemple, el fet que el mot *amalgama* és femení o demanar-los que indiquin l'infinitiu de la forma *malmès*. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 25 del **Llibre d'exercicis**.
- B.** En parelles, feu tornar a llegir les salutacions de l'activitat anterior i demaneu-los que marquin quin esquema correspon a cada text. Alhora, demaneu-los que expliquin el perquè de la seva tria (podeu demanar-los que esmentin expressions lingüístiques que permeten expressar cada una de les idees dels esquemes). Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu demanar-los que marquin cada part en els textos.

SOLUCIONS

1 ESQUEMA 1

- salutació de reconeixement
- motiu de la situació
- contingut de les activitats
- felicitació

ESQUEMA 2

- benvinguda d'agraïment
- esdeveniments futurs
- festes i activitats
- comiat

2 ESQUEMA 3

- salutació i context de la situació
- fites aconseguides
- fites per assolir
- comiat

ESQUEMA 4

- salutació i felicitació
- resum dels fets ocorreguts
- requeriment de col·laboració
- comiat

- C.** En parelles, feu que comentin quin to adopta l'emissor en cada text en relació amb el públic a qui s'adreça i els fets als quals fa referència. Si voleu, podeu demanar-los que ho justifiquin amb exemples concrets de cada text. També podeu fer comentar què es pretén emprant aquest to, això és, crear complicitat i reduir distància entre l'emissor i el receptor. Finalment, feu una posada en comú amb el grup-classe.
- D.** En parelles, feu que es fixin en els gentilicis en negreta dels textos de l'activitat A i demaneu-los que diguin el topònim al qual corresponen. En acabat, demaneu-los que pensin topònims els gentilicis dels quals els facin dubtar. Feu que els proposin a la resta de grup-classe per veure si saben resoldre'ls conjuntament. Finalment, feu una posada en comú amb el grup-classe i demaneu-los que comprovin els resultats al diccionari. Podeu fer fer els exercicis 26 i 27 del **Llibre d'exercicis**.
- E.** En parelles, adreceu-los de nou a l'activitat A i feu que es fixin en els participis destacats. Després, feu que en busquin l'infinitiu. En acabat, demaneu-los si poden fer una classificació dels participis, segons les terminacions. Podeu demanar-los que busquin altres exemples segons la classificació que

han fet. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu que es fixin, per exemple, en el fet que la erra de la síl·laba *pren-* de l'infinitiu *emprendre* és muda, així com ho sol ser en tots els seus derivats.

Podeu fer fer l'exercici 28 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Empès – emprendre

Ocorregut – ocórrer

Inclòs – incloure

Previst – preveure

Escrit – escriure

Estret – estrènyer

Sigut – ser

Sofert – sofrir

Viscut – viure

Atès – atendre

Patit – patir

Transmès – transmetre

Complert – complir

Romàs – romandre

Pertangut – pertànyer

Calgut – caldre

- F.** En parelles, a partir de la informació de l'últim fragment del text 2 de l'activitat A, demaneu-los que comentin què creuen que dirà l'alcaldeessa en la salutació del programa de festes de l'any vinent. Com a guia, feu llegir la bafarada. Si voleu, podeu demanar-los que ho redactin, també. Animeu-los a mantenir els verbs del darrer paràgraf del text 2 de l'activitat A, ja que així practicaràn la morfologia d'alguns participis irregulars com els que hauran treballat en l'activitat anterior.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que busquin exemples de salutacions institucionals. Feu que n'analitzin l'estructura, la redacció i el to. Poden ser exemples escrits o audiovisuals. Tot seguit, feu que comentin quins altres aspectes discursius i estilístics funcionen millor i quins es podrien millorar. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu projectar algun dels discursos escollits i comentar-los conjuntament.

PUNT SOCIOCULTURAL

Comença l'espectacle!

OBJECTIU L'objectiu és que els alumnes coneguin diverses festes tradicional dels Països Catalans, a partir de fragments de cançons de grups catalans.

- A.** En parelles, demaneu-los que llegeixin els fragments de les cançons i feu que els relacionin amb la festa popular dels Països Catalans a la qual podrien correspondre. Feu notar que hi ha una festa que es repeteix dues vegades. Feu que justifiquin la seva elecció. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu proposar-los que busquin més informació sobre alguna de les celebracions, com ara de la Patum. Poden cercar informació sobre el lloc on se celebra, cada quan ho festegen o sobre els personatges típics d'aquesta celebració. També podeu fer que indiquin on se celebren aquestes festes, si és que no se celebren arreu, quan o si mai hi han assistit. Alhora, podeu aprofitar aquesta activitat per treballar aspectes musicals sobre els grups de música que canten aquestes cançons.

SOLUCIONS

- 7 CORRELLENGUA
- 3 DIADA CASTELLERA
- 2 FESTA MAJOR
- 1 LA PATUM
- 4 LES FALLES
- 5 6 SANT JOAN

- B.** En parelles, feu que parlin sobre si coneixen alguna festa d'altres llocs del món que s'assembli a alguna d'aquestes celebracions. Si cal, feu que en busquin els detalls a la xarxa. Demaneu-los si hi han assistit mai, si se celebren pel mateix motiu, si amaguen un rerefons religiós, etc. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- C.** En parelles, demaneu-los si coneixen cap cançó o poema que faci referència a alguna festa popular. Feu que els comparteixin amb els companys sense dir-ne el nom. Podeu fer projectar el poema o fer escoltar la cançó i, després, demanar a la resta del grup-classe que mirin d'encertar a quina festa fa referència o de quina cançó o poema es tracta. Si voleu, com a pista, poden dir-ne el nom de l'autor, per exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- D.** En parelles, feu que comentin si hi ha alguna festa popular amb la qual se sentin identificats especialment i feu que n'expliquin el motiu (origen, participació, territori, època de l'any, etc.). A més, feu que detallin les activitats que s'hi fan. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

- En parelles, demaneu-los que llegeixin les frases següents i feu que marquin, en cada oració, la lletra que sigui muda (és a dir, que no es pronuncii). Després, poseu l'àudio i demaneu-los que comprovin si ho han fet bé. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Recordeu que hi ha varietats del català en què aquests sons sí que es pronuncien. Podeu demanar-los quina eina o eines emprarien per saber la pronúncia d'un mot concret, ja que al llarg del manual se n'han presentat diverses, com ara l'ÉsA-dir, l'Optimot o la Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans, tots amb accés en línia, si mai tenen cap dubte sobre la pronúncia d'un mot.

SOLUCIONS

- La colla, els diumenges, fa un tomb**b** pel camp.
- Aquest estiu vull rep**r**endre la lectura dels clàssics catalans.
- Sempre cal defensar**r** la presum**p**ció d'innocència de l'acusat.
- Hi ha vint**t** gegants al carrer**r** Major.
- Per Sant**t** Joan mengem coca, i per Sant Antoni, botifarrons.
- Els comentaris de la Roser**r** atemp**p**ten contra la meva persona.
- Ves amb comp**p**te que han dit que farà mal temp**p**s.
- Si beus aigua de la font**t** et posaràs malalt**t**.

- En parelles, feu llegir aquests mots i demaneu-los que anotin, quan calgui, la lletra que hi falta. Després, poseu l'àudio i demaneu-los que comprovin si ho han fet bé. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu fer que indiquin per què aquests mots poden suscitar algun dubte pel que fa a la seva pronúncia.

SOLUCIONS

- rep**r**endre
- ina**u**gurarem
- pres**s**umpta
- auto**e**scola
- sub**b**stància
- premis**s**a
- sos**s**pesar
- fusió
- cirur**r**gia

- En parelles, feu llegir en veu alta les paraules següents i demaneu-los que indiquin com es pronuncien les consonants destacades. Després, poseu l'àudio, demaneu-los que les escoltin i feu que comprovin si ho han fet bé. En acabat, feu que comentin de què depèn el so d'aquestes lletres. Podeu ajudar-los i indicar-los que cal fixar-se en els sons que hi ha al voltant del so destacat. Si voleu allargar l'activitat, podeu comentar que en un mateix mot podem trobar una fonètica diferent segons el mot que el segueixi, com ara en mig.

SOLUCIONS

	[t]	[p]	[tʃ]	[dʒ]	[s]	[z]
1. ad s criure	☒	☐	☐	☐	☐	☐
2. en s diu	☐	☐	☐	☐	☐	☒
3. sandvit x exquisit	☐	☐	☐	☒	☐	☐
4. es m enes	☐	☐	☐	☐	☐	☒
5. assis t ència	☐	☐	☐	☐	☒	☐
6. mig g	☐	☐	☒	☐	☐	☐
7. en s parla	☐	☐	☐	☐	☒	☐
8. ab s ents	☐	☒	☐	☐	☐	☐
9. preten s entendre	☐	☐	☐	☐	☐	☒
10. empat x	☐	☐	☒	☐	☐	☐

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** Primer, en grups de tres o quatre alumnes, proposeu-los que triïn un tema per elaborar la salutació institucional del programa de festes. Podeu indicar-los que l'extensió ha de ser d'unes 200 o 250 paraules, per exemple. Feu-los fer una pluja d'idees i demaneu-los que les organitzin en un esquema que seguiran per donar la informació que hi ha d'aparèixer. Si cal, poden buscar exemples a la xarxa.
- B.** Segon, demaneu-los que decideixin el to que volen donar a la salutació i feu que la redactin conjuntament emprant Google Docs o Framapad, per exemple. Recordeu-los que cal tenir present la disposició i la presentació de les idees, els paràgrafs i les fórmules de salutació i de comiat. Un cop l'hagin redactat, demaneu-los que comprovin que hi hagi tots els punts que volien tractar i que les idees estiguin ben enllaçades en cada paràgraf (salutació, motivacions, contingut del programa, felicitació, etc.). També, feu que revisin si el lèxic és adequat a la situació comunicativa.
- C.** Finalment, abans de compartir la salutació amb els companys, feu fer una revisió dels aspectes formals (ortografia, puntuació, cohesió, sintaxi, etc.). Feu llegir els textos dels companys i demaneu-los que en comentin l'estructura, els recursos lingüístics que hi apareixen i quina intenció tenen. Si voleu, podeu fer-los llegir en veu alta davant del grup-classe i comentar-ho conjuntament.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** En primer lloc, expliqueu-los que imaginin que estan organitzant les activitats d'un festival o d'una Festa Major i han de completar la programació amb un espectacle. Demaneu-los que pensin en un grup o un artista que els agradaria que hi participés.
- B.** En segon lloc, feu que escriguin un missatge electrònic al mànager del grup o de l'artista per explicar-li el context de l'acte que estan organitzant, fer-li la proposta i demanar-li la disponibilitat i els honoraris. Recordeu-los que han de tenir en compte les estratègies de formalitat. Alhora, feu que tinguin present que l'objectiu del text pensa que el text és sol·licitar l'actuació, així com convèncer de l'interès de l'esdeveniment.
- C.** En tercer lloc, amb un company, feu que s'intercanviïn els missatges i que revisin si hi ha tota la informació necessària, que està ben organitzada i que el text està ben puntuat. També, demaneu-los que comprovin que el tractament i la riquesa lèxica siguin adequats al registre; i feu que revisin els aspectes ortogràfics i morfosintàctics. Feu que incorporin els suggeriments proposats pel company.
- D.** Finalment, un cop hagin incorporat els suggeriments, demaneu-los que enviïn el missatge a un altre company de classe, que farà de mànager de l'artista convidat. Feu que li enviïn el missatge i feu que el company que l'hagi rebut li contesti.

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Atura't, malfactor

PUNT DE PARTIDA

Sang i fetge

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes comencin a familiaritzar-se amb el lèxic del camp semàntic del món policial i criminal.

A. En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol de la unitat, *Atura't, malfactor*, i demaneu-los que facin suposicions sobre els temes de què tractaran a la unitat. Després, demaneu-los que relacionin els mots de les dues columnes i feu que comentin si les expressions resultants fan referència al camp policíac, al delinqüencial o a tots dos. Feu una posada en comú amb tot el grup-classe. Si voleu, podeu demanar-los si coneixen altres expressions relacionades amb aquests camps semàntics, com ara, testimoni protegit o presó preventiva.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

B. En parelles, demaneu-los que observin l'escena de la il·lustració i feu que la descriguin. Mentrestant, demaneu-los que anotin el lèxic del camp policial que han fet servir i demaneu-los que el comparteixin amb el d'una altra parella. Feu una posada en comú amb el grup-classe i, si creieu que hi ha cap mot que pugui generar dubtes, anoteu-lo a la pissarra i comenteu-ne el significat.

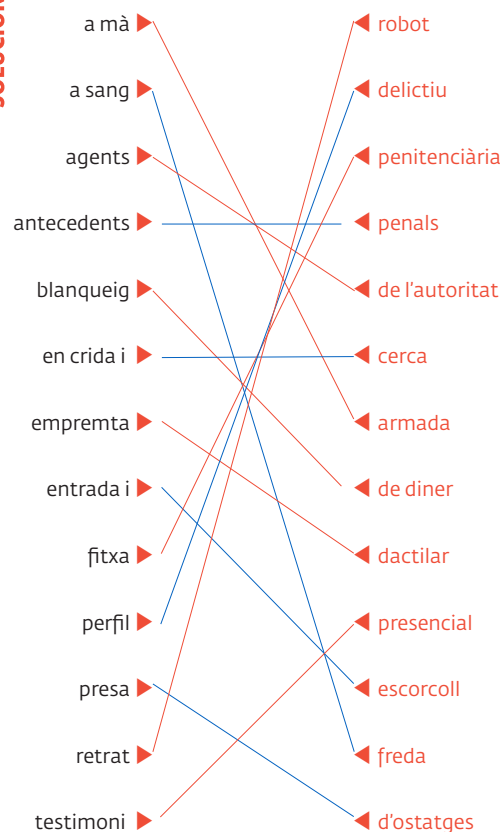
Si voleu, com que al llarg de la unitat es treballarà lèxic relacionat amb el camp semàntic del crim, podeu presentar als alumnes el Diccionari de terminologia policial català-castellà-anglès, que el poden descarregar gratuïtament en línia (https://llibreria.diba.cat/cat/llibre/diccionari-de-terminologia-policial-catala-castella-angles_60902).

Podeu fer fer els exercicis 2 i 3 del **Llibre d'exercicis**.

C. En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que facin hipòtesis de què devia haver passat en l'escena de la il·lustració abans que arribessin els investigadors i què passarà a posteriori. Demaneu-los que emprin el lèxic que han anat aprenent en les activitats anteriors. Després, feu que contrastin les seves hipòtesis amb les dels altres grups. Podeu demanar que es fixin en les estructures per fer hipòtesis i els temps usats, i escriure a la pissarra les estructures que poden utilitzar.

Si voleu allargar l'activitat, podeu preguntar-los si els agrada consumir productes al voltant del món criminal. Podeu demanar-los que us diguin el títol de novel·les o programes que tractin sobre aquesta temàtica, ja siguin crims reals o ficticis. Per exemple, quant a literatura, podeu presentar-los la col·lecció policíaca i de novel·la negra Crims.cat (<https://crims.cat/llibres>), el programa radiofònic *Crims* de Catalunya Ràdio o els programes televisius *L'hora fosca*, d'À Punt, i *Crims*, de TV3.

SOLUCIONS

PUNT 1

Tor, la muntanya maleïda

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a fer hipòtesis amb les estructures lingüístiques adequades i correctes, i aprendre a diferenciar el matís de significat que introdueixen temps verbals i perífrasis diferents respecte de la certesa sobre uns fets. A partir d'estratègies d'escaneig d'informació de textos escrits es treballa lèxic i argot específic del món criminal.

- A.** En parelles, feu llegir el títol d'aquest punt, *Tor, la muntanya maleïda*, i els titulars i citacions següents, i demaneu-los que facin hipòtesis sobre què creuen que va passar a la muntanya de Tor i per què s'ha convertit en un episodi fosc que atrau l'atenció i l'interès de moltes persones. També, podeu demanar-los si coneixen res sobre aquest episodi. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Com a transició a l'activitat següent, i per tal d'entendre millor la història, podeu demanar-los que situïn en un mapa on és la muntanya de Tor, on s'evidencia també el caràcter fronterer amb Andorra i els possibles interessos que això pot suscitar.
- B.** En parelles, feu llegir els fragments següents i demaneu-los que els ordenin cronològicament per descobrir el misteri de la muntanya de Tor. Podeu demanar-los que marquin els mots dels quals no coneixen exactament el significat. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Aproveiteu-ho per assegurar-vos que entenen els significats de paraules com farga o plet. També, feu que comparteixin amb els companys quines estratègies han emprat per determinar l'ordre del text. Si voleu, podeu recomanar-los el programa *30 minuts*, de TV3, «*Tor: la muntanya maleïda*»: https://www.youtube.com/watch?v=G_wiOyD7FPw i el podcast *Tor, tretze cases i tres morts*, de Catalunya ràdio: <https://www.ccma.cat/catràdio/tor/>

SOLUCIONS

5 Els anys vuitanta discorregueren entre plets, embargaments i **admonicions** a les faccions en pugna. El febrer de 1995, però, el jutjat de Tremp emetia una sentència que, només uns mesos més tard, marcaria la fi dels dies d'un dels personatges del relat: Josep Montané, Sansa, fou declarat propietari únic. El jutge considerà que era l'únic dels tretze copropietaris que complia les condicions dels estatuts del contracte de copropietat redactat el 1896. Mesos més tard, Sansa fou trobat sense vida, amb signes clars de violència. Una parella de la Seu d'Urgell que havien treballat per a Sansa foren acusats per un testimoni de càrrec i, declarats **reus** d'homicidi, passaren catorze mesos a la presó. Un any més tard es presentaren al·legacions a la sentència per falta de credibilitat i incongruències del testimoni, i el **càrrec** imputat a la parella caigué. Paral·lelament, el 1997, l'Audiència Provincial anul·là la sentència de propietat única i decretà que la propietat pertanyia a tots els veïns, com deia el contracte inicial de copropietat de la muntanya.

4 Jordi Riba Segalàs, el Palanca, reuní la resta de copropietaris de Tor i constituïren una junta paral·lela, que decidí arrendar la fusta de la muntanya a uns llenyataires de Vic que dos anys després, en una **batussa** entre els dos grups de copropietaris, foren assassinats.

1 La història de Tor va arrencar el març de 1800, quan un pagès d'Àreu, al Pirineu lleidatà, fou autoritzat a cercar mineral de ferro a les zones properes al poble. La seva intenció era fer servir el ferro per alimentar una farga, i emprar les aigües del riu Noguera de Tor per obtenir la força motriu per fer funcionar la dita farga. L'èxit de l'empresa de l'home fou el detonant d'un polvorí d'enfrontaments, incloent-hi la mort de tres persones —la darrera de les quals encara no s'ha esclarit.

7 La tercera dècada dels 2000 començà amb la mort del Palanca, de l'agent immobiliari i del testimoni de càrrec. Avui dia, l'autoria del crim segueix sent una incògnita encara pendent de resoldre i els propietaris segueixen sense posar-se d'acord. La muntanya maleïda els condemna a **pledejar** i a viure enfrontats, en una història tacada de sang, odi i enveja. Com una telenovel·la, però massa real.

6 El mateix any van arribar noves proves per al cas de la muntanya maleïda de la mà de les investigacions periodístiques de Carles Porta per al programa *30 minuts* de TV3. Es reobrí el sumari per l'assassinat de Sansa i el judici es resolgué amb una sentència que sorprengué tothom: la muntanya de Tor era propietat dels hereus de les tretze famílies originals que havien fundat la societat de copropietaris l'any 1896.

3 Després d'anys de disputes i **avalots** entre els copropietaris, el 1965 un dels membres d'una de les famílies amb més renom del poble, els Palanca, sol·licità al jutge que parcel·lés la muntanya en tretze parts, de manera que cada propietari es fes responsable legal subsidiari de la seva part. El 1976 dos membres de la societat de copropietaris —Cerdà i Sansa— signaren al marge dels altres un contracte d'arrendament de la muntanya amb un agent immobiliari. Tenien la intenció d'urbanitzar la muntanya per construir-hi el complex turístic d'hivern més gran dels Pirineus.

2 Per limitar la propietat i l'explotació dels recursos naturals de la muntanya, el 1896 es creà una societat de propietaris; per formar-ne part, calia viure a Tor tot l'any. Molts dels propietaris tenien interessos especials en aquesta propietat no només pels recursos naturals, sinó per la ubicació estratègica i les facilitats per al contraban.

- C. En parelles, feu llegir les frases i demaneu-los que busquin el fragment del text de l'activitat anterior en què es fa referència a aquesta informació i demaneu-los que escullin la forma o formes verbals adequades o recomanables en cada cas.

Després, proposeu-los revisar la seva tria a partir de la informació del Resum gramatical, a la pàgina 202 del **Llibre de l'alumne** i feu que comprovin que les formes que han triat són correctes. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Assegureu-vos que han entès quan cal emprar els diversos temps verbals.

Podeu allargar aquesta activitat i fer rellegir cada frase i comentar conjuntament, segons la frase, l'ús agramatical del condicional per indicar probabilitat; l'ús del condicional com a futur de passat; l'ús agramatical del condicional per a l'expressió de la certesa; l'ús incorrecte del condicional de distanciament; l'ús del condicional com a futur de passat o el condicional de distanciament.

Podeu fer fer els exercicis 4, 5 i 6 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

- 1 Els episodis macabres de Tor **serien / són / semblen** el fulletó català més cèlebre dels darrers anys.
- 2 L'inici del segle XIX **seria / devia ser** el moment d'inici del serial de Tor.
- 3 Per les dades que es van recollir en aquell moment, tot apuntava que Sansa **hauria mort / podria haver mort** a mans de més d'una persona.
- 4 La justícia va emetre un dictamen que, tres mesos després, **seria / era / va ser** una sentència de mort per a un dels implicats en el conflicte.
- 5 Poc després d'un episodi judicial controvertit, **assassinarien / van assassinar / assassinaven** a sang freda un dels implicats en la trifulga.
- 6 Una resolució recent indica que els propietaris de la muntanya **serien / són** els descendents dels fundadors de la societat.

- D. En parelles, demaneu-los que es fixin en les paraules destacades als textos de l'activitat B i pregunten-los si n'entenen el significat. Si no, feu que les cerquin al diccionari. Després, demaneu-los que busquin un context en què les puguin utilitzar i feu que les tradueixin a una llengua que coneixin.

Podeu fer fer els exercicis 8, 9, 10 del **Llibre d'exercicis**.

- E. En parelles, expliqueu-los que sentiran els àudios de diferents persones i demaneu-los que marquin amb una creu els números dels testimonis i opinions que es poden relacionar amb la història de la muntanya de Tor. Poseu l'àudio una vegada. Després, feu que comentin amb la parella la seva tria. Aproveiteu l'àudio per comentar el tipus de registre que s'empra (informal). Podeu demanar-los quins elements denoten que s'usa un registre informal i podeu fer que en diguin algun exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Com a transició amb l'activitat següent, podeu fer comentar el significat de mots com *pinxos*, *cangueli*, en aquest context, o bé podeu demanar-los si coneixen cap geosinònim del verb *fotre*, com ara *cardar* o *fúmer*.

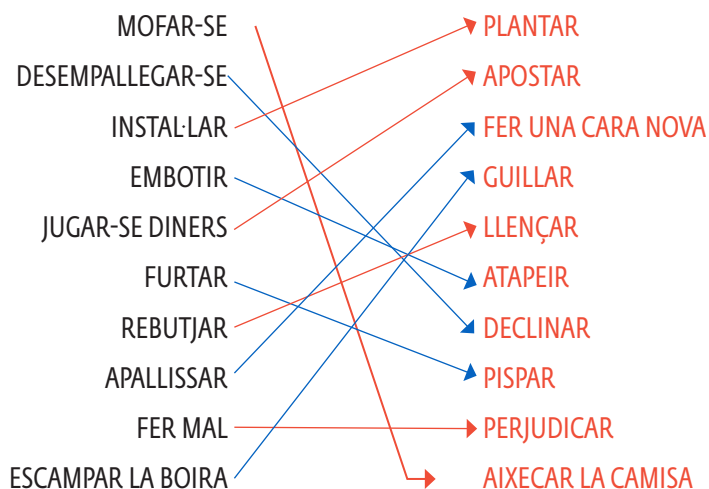
SOLUCIONS

- 1 ☒ 2 ☐ 3 ☒ 4 ☒ 5 ☐

- F. En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que relacionin cada paraula de la columna de l'esquerra amb el sinònim corresponent de la columna de la dreta i feu que comentin a quin registre corresponen. Després, expliqueu-los que tornaran a sentir l'àudio i demaneu-los que relacionin els vuit usos del verb *fotre* que hi apareixen amb una de les parelles. Feu-los notar que en cada fragment de l'àudio el verb *fotre* apareix dues vegades. Torneu a posar l'àudio. En aquest mateix sentit, seria convenient que cada fragment el féssiu escoltar dues vegades. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu demanar-los, per exemple, un altre sinònim de l'expressió escampar la boira, com ara tocar el dos. També podeu remetre els alumnes a les transcripcions, a la pàgina 207 (<https://www.pamsa.cat/a-punt-curs-de-catala-llibre-de-lalumne-6-9788491912804/>).

Podeu fer fer els exercicis 7, 11, 12 i 13 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

SOLUCIONS COMPRESIÓ ORAL

1. apallissar, fer una cara nova / escampar la boira, guillar
2. fer mal, perjudicar / mofar-se, aixecar la camisa
3. instal·lar, plantar / jugar-se diners, apostar
4. rebutjar, llençar / furta, pispar
5. desempallegar-se, declinar / embotir, atapeir

- G.** En parelles, feu llegir els mots col·loquials següents i assegureu-vos que n'entenen el significat. Si desconeixen algun significat, el poden cercar al diccionari; feu-los notar que en algunes entrades hi ha l'etiqueta *popular* i que hi ha altres mots com forrat o pipa que no apareixen al DIEC. Podeu generar un debat i parlar de per què no són al diccionari normatiu aquests mots de l'argot criminal. Després, demaneu-los que es fixin en la il·lustració i diguin de quina manera es podrien relacionar aquestes paraules amb algun personatge, situació o aspecte que s'hi representa. Feu llegir la bafarada d'exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que observin de nou la il·lustració i que facin hipòtesis sobre què va passar mentre adopten el paper dels qui eren presents a l'escena, això és, dels testimonis. Per fer-ho, demaneu-los que utilitzin les paraules de l'activitat anterior i feu que les adequïn al registre necessari. Si voleu, per exemple, podeu demanar-los que facin veure que fan una declaració del que han vist a la policia i, per tant, caldria emprar un registre més formal. Animeu-los a utilitzar les estructures treballades a l'activitat C pel que fa a l'expressió de la probabilitat i la formulació d'hipòtesis. Podeu demanar-los, també, que prenguin diversos papers per crear històries diferents segons el personatge que interpretin. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT 2

Roda de reconeixement

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a fer descripcions físiques amb un grau de detall i precisió avançats. Es faran servir adjectius per descriure el físic de les persones. A partir d'estratègies d'escaneig d'informació en dos textos (un escrit i l'altre oral), es pretén que els alumnes aprenguin a fer servir, també, verbs de dicció amb matisos diferents pel que fa al tipus d'informació presentada, a la manera de presentar-la, al grau de certesa sobre els fets, etc. i a discernir entre els pronoms de complement directe i complement indirecte.

- A.** En parelles, com a escalfament, feu que llegeixin el títol del punt, *Roda de reconeixement*, i feu que comentin si mai n'han presenciat cap, per exemple. Després, demaneu-los que preparin una definició de *retrat robot*. Tot seguit, feu que escoltin l'entrevista següent, i demaneu-los que completin la definició que han elaborat i sintetitzin la informació sobre les característiques i funcions del retrat robot. Poseu l'àudio una vegada. Quant a l'entrevista, podeu aprofitar l'àudio per comentar el significat de mots com *fefaents*, per exemple. En acabat, feu que comparin el seu text amb el d'una altra parella. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

A l'hora de fer la posada en comú, assegureu-vos que en la definició apareix que els retrats robot no són documents probatoris, que per poder fer un retrat robot cal que els testimonis hagin tingut contacte directe amb el sospitós; que és imprescindible que el testimoni doni detalls de (com a mínim) tres dels quatre segments principals del rostre; que l'entrevista precedent al retrat robot pot permetre esbrinar els fets precedents al crim. També cal comentar que és important fer l'entrevista per crear el retrat robot tan aviat com sigui possible per evitar l'oblit dels detalls importants, que amb el pas del temps es van esvaïnt de la ment dels testimonis, o que els retrats robot fets amb ordinador no són sempre més fefaents que els fets a mà alçada.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Un retrat robot conforma una reconstrucció plàstica de la fesomia d'una persona de la qual no es disposa d'imatges fefaents i sempre es realitza a través d'algú que hi ha tingut contacte.

- B.** En parelles, demaneu-los que relacionin les frases de la primera columna, extretes de l'àudio de l'activitat anterior, amb les de la segona. Podeu demanar-los que es guiïn, també, pel verb que s'empra en cada oració. Tot seguit, demaneu-los que indiquin quin és l'antecedent al qual correspon cada informació de les frases de la segona columna, això és, quin element substitueix cada pronom. Alhora, com a truc, comenteu-los que en el complement directe, si va precedit d'un article definit, aquest reapareix en la substitució pronominal. Després, feu que seleccionin quin dels retrats robot següents representa la descripció que han sentit. Feu una posada en comú amb el grup-classe i assegureu-vos que dominen tant la substitució com la combinació pronominal.

Si cal, recordeu-los que en anteriors unitats ja han consultat el quadre amb la combinació de pronoms que hi ha al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 199. Podeu demanar-los si les combinacions segueixen el patró del registre formal o de l'informal.

SOLUCIONS

1 du els cabells tenyits de ros

2 té el nas aguilenc

3 els ulls són ametllats i bellugadissos

4 du bigoti

5 du la cabellera curta i escabellada

6 té les galtes xuclades

7 du ulleres

2 a. l'hi té

4, 7 b. en du

5 c. la hi du

6 d. les hi té

1 e. els hi du

3 f. ho són

És la tercera fotografia.

- C.** En parelles, demaneu-los que comparin les frases següents i diguin què diferencia 1 i 2 pel que fa al tipus d'antecedent que reprenen els pronoms. Si els cal una guia, demaneu-los que es fixin en el número de pronoms i en el tipus de complement que pot substituir cada pronom, per exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, per tal d'assegurar-vos que ho han entès, podeu demanar-los que proposin frases en què apareguin uns antecedents inventats.

Podeu fer fer els exercicis 14 i 15 del **Llibre d'exercicis**.

- D.** En parelles, feu que triïn un retrat robot de l'activitat B i demaneu-los que responguin les preguntes que els faci una altra parella tot fent ús dels pronoms febles. Feu llegir les bafarades com a exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe, podeu fer-la demanant al grup-classe que facin preguntes a un company i que, entre tots, encertin quin retrat robot és. Si voleu allargar l'activitat, es pot suggerir de jugar al joc del Qui és qui amb el joc de taula o amb una selecció de fotos, per exemple, d'una sèrie, d'una fotografia en colla o d'un grup de música.

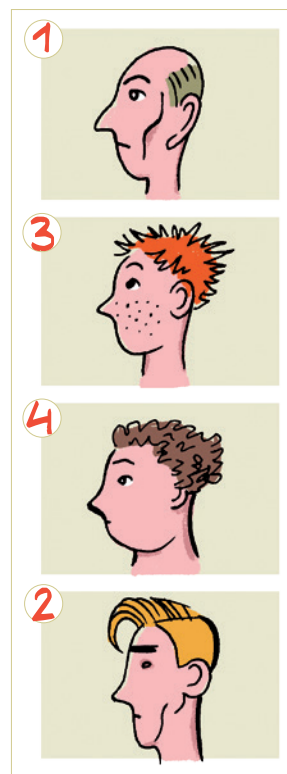
- E.** En parelles, demaneu-los que llegeixin les declaracions policials següents i feu que subratllin quins adjectius es fan servir per descriure qualitats físiques. Després, demaneu-los que identifiquin quins dibuixos es corresponen amb cadascuna de les parts que es descriuen. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu demanar-los si hi ha cap adjectiu que no emprin usualment o si n'hi ha cap del qual desconeguin el significat. També, si voleu allargar l'activitat podeu demanar-los que proposin sinònims de verbs com *reunir-se*, *descriure* o *insistir*.

Podeu fer fer l'exercici 16 del **Llibre d'exercicis**.

- F.** En parelles, expliqueu-los que sentiran els fragments següents amb les segones declaracions que ofereixen els testimonis de l'activitat anterior. Demaneu-los que identifiquin quins adjectius utilitzen per descriure els sospitosos. També, feu que indiquin quins són sinònims dels que han assenyalat a l'activitat anterior i quins tenen un significat diferent. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Aproveiteu l'activitat per comentar el canvi de registre entre les versions dels testimonis o víctimes i les declaracions policials escrites per un policia.

SOLUCIONS

SOLUCIONS

Testimoni 1. espigada-alta com un Sant Pau; escardalenques-seques; esbullats-despentinats; pigades-plenes de pigues; contradicció *canuts*.

Testimoni 2. Baix-tap de bassa; clenxa-ratl·la; escanyolit-nyicris; celles gruixudes-poblades. Contradiccions: cames *sancalloses*.

Testimoni 3. xuclada-magra; esprimatxat-escardalenc; deixat-descurat; coix-ranquejant; Contradicció: bona tofa-cabells esclarissats.

Testimoni 4. boteruda-rabassuda; curta de cames-camacurta; galtes grosses-galtuda; cabells despentinats-embullats. Contradicció: braços escanyolits-musculosos.

Podeu fer fer l'exercici 17 del **Llibre d'exercicis**.

- G.** En parelles, demaneu-los que es fixin en els verbs destacats dels textos de l'activitat D i assegureu-vos que n'entenen el significat. Després, feu que els relacionin amb els verbs que hi ha al núvol de paraules, al costat de l'enunciat de l'activitat, segons si tenen un significat similar. Aviseu-los que, en algun cas, hi ha més d'una solució possible. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Recordeu-los que sempre poden consultar el diccionari de sinònims per tal d'enriquir els seus textos i els seus discursos. Podeu fer fer els exercicis 18 i 19 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Confirmar: assegurar, ratificar

Afirmar: asseverar, declarar, sostenir, reportar

Reconèixer: admetre, subscriure

Excusar-se: al·legar

Qüestionar: posar en dubte

Introduir un matís: matisar

Perfilar: matisar

Posar en qüestió: posar en dubte

- H.** En parelles, feu que comparin els textos de l'activitat E i les transcripcions dels fragments de l'activitat F (a la pàgina 208 de les transcripcions: <https://www.pamsa.cat/wp-content/uploads/01806-A-Punt-6-Transcripcions.pdf>), i demaneu-los que detectin quina informació es manté i quins detalls canvien o s'afegeixen. A més, demaneu-los que utilitzin els verbs que han treballat a l'activitat anterior, com en la bafarada d'exemple. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

TASCA INTERMÈDIA

En parelles, demaneu-los que escriguin la descripció física d'una persona utilitzant les expressions que han vist en aquest punt. Podeu demanar-los que emprin pronoms febles i adjectius que han aparegut al llarg de la unitat. També podeu indicar-los que la descripció tingui unes 75 paraules. Després, feu que la llegeixin al company, i demaneu que l'altre membre de la parella en faci el retrat robot. Un cop hagin acabat, feu que intercanviïn els rols. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

PUNT 3

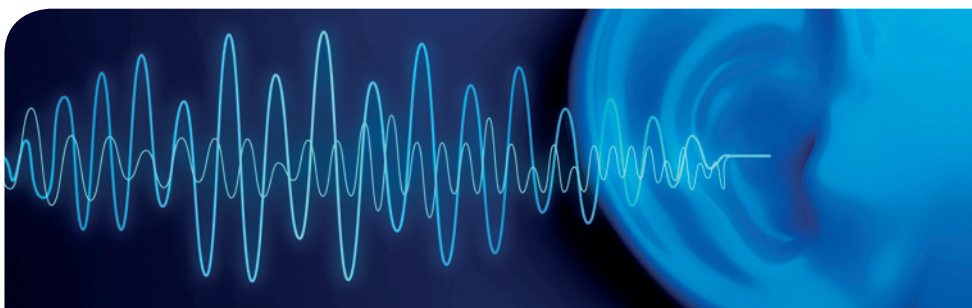
Seguint el rastre

OBJECTIU

L'objectiu és fer que els alumnes aprenguin a detectar la informació rellevant de textos orals i escrits i a detectar aspectes sobre els quals es poden plantejar preguntes per requerir més informació, clarificacions, etc. Alhora, s'activen estratègies d'escaneig d'informació per treballar expressions que serveixen per estructurar un discurs. El tema del punt és la lingüística forense, una disciplina que posa de manifest l'interès de l'atenció focalitzada als aspectes lingüístics per tal de resoldre crims, detectar plagis, etc.

- A.** En parelles, demaneu-los que comentin què pensen que fa un lingüista forense. Tot seguit, feu que llegeixin el text següent sobre la lingüística forense i demaneu-los que contrastin les diverses hipòtesis. Després, demaneu-los que escriguin el número del retall sobre les tasques d'un lingüista forense que hi ha a la part dreta al fragment corresponent del text introductori. Aproveiteu el text i treballeu aspectes lingüístics com ara el significat de verbs com *extorquir* (podeu demanar-los que en diguin el nom corresponent); *cassar* o un sinònim de *pipellejar*. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu recomanar els alumnes que escoltin l'episodi «La lingüística forense: com atrapar algú per la llengua» del programa *El suplement* de Catalunya Ràdio (<https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/el-suplement/la-linguistica-forense-com-atrapar-algu-per-la-llengua/audio/1095442/>).

SOLUCIONS

La lingüística forense és una disciplina dins de la lingüística aplicada que s'encarrega d'analitzar les relacions de la llengua amb l'àmbit judicial.

Una de les àrees que desperten més curiositat respecte d'aquesta disciplina és l'àrea del llenguatge probatori, que considera l'ús de les dades fonològiques, morfològiques, sintàctiques i terminològiques com a elements que poden ajudar en: la identificació de veu; la creació de perfils lingüístics de textos orals o escrits; l'anàlisi de la imitació en la producció de textos amb finalitats criminals; ② la determinació o atribució d'autoria de textos escrits; ① la detecció de còpia d'idees i plagis lingüístic; ④ la veracitat documental de proves aportades en processos jurídics; els litigis de marques registrades o patents; i, finalment, un conjunt de temes que tenen a veure amb la mediació lingüística forense, com ara la consideració de ③ l'ambigüitat i l'alteració de textos judicials, oficials o de l'àmbit privat.

- B.** En parelles, demaneu-los que llegeixin les combinacions lèxiques subratllades dels textos anteriors (no les destacades en groc) i feu que les expliquin amb les seves paraules. Després, per tal d'assegurar-vos que les han entès, feu que les tradueixin en alguna de les llengües que coneixen. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Assegureu-vos que el lèxic especialitzat és entès i traduït correctament.

Podeu fer fer els exercicis 22 i 23 del **Llibre d'exercicis**.

- C.** En parelles, demaneu-los que llegeixin les frases següents i feu que subratllin els complements directes de cada frase. Tot seguit, demaneu-los que comentin com s'introdueix en català i en altres llengües que coneixen. Després, feu llegir les frases destacades en groc dels textos de l'activitat A i, amb

l'ajuda de les anotacions que hi ha a les pàgines 185 i 186 del Resum gramatical, al **Llibre de l'alumne**, feu que comentin per què en aquests casos el complement directe es pot introduir amb la preposició *a*. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Assegureu-vos que saben detectar el complement directe i que poden discernir entre quan cal posar-hi preposició i quan no és necessari fer-ho.

Podeu fer fer els exercicis 20 i 21 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

La policia va acusar **l'autor** de duplicar un treball original.

Volien acomiadar **un dels treballadors**.

Contracten **els pèrits** per dilucidar el sentit de les oracions.

Els muntadors s'obliden de fer pipellejar **els parlants**.

- D.** En parelles, adreceu-los a la frase en cursiva del text número 3 de l'activitat A i demaneu-los que diguin quines proves lingüístiques podria aportar el pèrit per justificar que la sentència judicial no era clara. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Feu-los adonar que el verb *compensar* requereix un subjecte i un complement directe (Algú compensa econòmicament una altra persona); com que els dos complements apareixen en posició postverbal, no sabem quin dels dos constituents és el subjecte i quin és el complement directe (la frase en ordre subjecte-verb-objecte directe tant podria ser *El tribunal resol que la part demandant (subjecte) compensarà econòmicament la part demandada (complement directe)*, com *El tribunal resol que la part demandada (subjecte) compensarà econòmicament la part demandant (complement directe)*. Per això, es pot considerar que la sentència no era clara, això és, no queda clar qui ha de compensar econòmicament a qui. Per resoldre-ho, podríem emprar la preposició *a* davant d'un dels dos sintagmes per tal de desambiguar la situació i, per tant, fer que la sentència fos més transparent de cara a qui la llegeix: *El tribunal resol que compensarà econòmicament la part demandada a la part demandant*.

Si voleu allargar l'activitat, podeu recordar el cas sobre el judici del referèndum d'independència de Catalunya l'1 d'octubre de 2017, en què la professora de Filologia Catalana, la doctora Gemma Rigau, fa de pèrit lingüístic davant del tribunal espanyol sobre l'ús de la perífrasi d'obligació en català. Podeu fer llegir aquesta notícia de l'Institut d'Estudis Catalans: https://www.iec.cat/activitats/butlleti/detall.asp?id_noticies=2536&numero=237

- E.** En parelles, expliqueu-los que sentiran l'àudio d'una conferència de premsa i demaneu-los que prenguin notes per fer un resum fidedigne dels fets que s'hi exposen. Poseu l'àudio una vegada. Després, feu que comparin les notes amb les d'un company i demaneu-los que intentin determinar, també, quin dialecte parla la persona en crida i cerca. Si cal, torneu a posar l'àudio i demaneu-los que vagin anotant els trets lingüístics de la persona que està en crida i cerca. Si voleu, podeu fer-los notar que l'estructura *crida i cerca* és sinònima de *cerca i captura*, per bé que aquesta darrera no està recollida al DIEC, però apareix a l'EsAdir (<https://esadir.cat/entrades/fitxa/node/cercaicaptura>) i en altres fonts lexicogràfiques.

Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podem dir que la persona detinguda injustament utilitza la parla de Girona, mentre que la persona en crida i cerca és valenciana. Entre altres evidències, destaquen que el parlant de les gravacions no dubitades fa servir mots com *el fred*, *rosella*; *fer comboi* i *iquets*. Pel que fa a la morfologia, diu *la meua mare*, i quant a la morfologia verbal, empra formes com *jo carregue*, *descarregue* o *porte*, amb unes marques de primera persona del singular del present d'indicatiu amb *-e* final. Finalment, sobre la fonètica, la persona no identificada diu vehicle amb un so labiodental [v] i pronuncia la erra final en mots com *flor*.

- F.** En parelles, feu llegir les notes del quadre, preses per un dels assistents a la conferència de premsa, i assegureu-vos que les entenen correctament. Feu que marquin quines són completament fidels amb el contingut del que s'hi ha explicat. Més concretament, demaneu-los que justifiquin el perquè de les respostes. Si cal, podeu tornar a posar l'àudio. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

SOLUCIONS

1. Fidel	4. No fidel; no és un cas que comporti perill social.
2. Fidel	5. No fidel; l'acusat està molest i vol emprendre accions legals.
3. Fidel	6. Fidel

- G.** En parelles, feu tornar a llegir les frases de l'activitat F i feu que comentin quin significat tenen els mots destacats en groc quan van introduïts per expressions com les que hi ha en negreta. Demaneu-los que indiquin què tenen en comú tots aquests contextos (en tots hi apareixen mots negatius utilitzats en un sentit no negatiu o existencial). Després, feu que busquin als quatre primers paràgrafs del text de les transcripcions de l'àudio de l'activitat anterior (a la pàgina 208 (<https://www.pamsa.cat/a-punt-curs-de-catala-llibre-de-lalumne-6-9788491912804/>)) dos contextos més en què aquests mots adquireixin un significat semblant (es tracta d'una frase interrogativa (*Falta ningú?*) i una frase condicional (*Els recordem que, **si tenen cap pregunta**, la podran formular al final de la meva compareixença.*). En acabat, per tal d'assegurar-vos que ho han entès, demaneu-los que diguin com funcionen aquests casos en les altres llengües que coneixen. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer fer els exercicis 24 i 25 del **Llibre d'exercicis**.

- H.** En parelles, expliqueu-los que sentiran el torn de preguntes de la conferència de premsa i demaneu-los que anotin les expressions que es fan servir per a les funcions de la llista de sota de l'enunciat de l'activitat. Assegureu-vos, abans, que entenen el significat de les funcions. Poseu l'àudio una vegada. Després, podeu fer que comparin les solucions amb les d'un company i demaneu-los que en pensin algunes més per a cada cas. Si cal, podeu deixar que consulten les transcripcions, a la pàgina 209 (<https://www.pamsa.cat/a-punt-curs-de-catala-llibre-de-lalumne-6-9788491912804/>). Feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer l'exercici 29 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

Per rebutjar o evitar un tema: ens estariem desviant del tema, no ve a tomb entrar en polèmiques absurdes, a nosaltres no ens correspon comentar les opinions de tercers.

Per introduir subtemes i matisos: Aprofito aquesta pregunta per obrir un parèntesi, per entrar una mica en detall sobre el que he comentat.

Per tornar a una informació anterior: Deixin-me recordar, com hem dit abans.

Per desmentir una informació: Li demano, si us plau, que no posi en boca meva coses que jo no he dit; cal tenir en compte que els fets no van ocórrer així com vostè els exposa.

Per tancar el discurs: arribats en aquest punt, ho deixem aquí.

TASCA INTERMÈDIA

Feu que facin dos grups i demaneu-los que preparin algunes preguntes incisives més sobre el cas i la investigació de què s'ha tractat en les activitats E, F, G i H. Després, feu que s'intercanviïn les preguntes i les contestin de manera diplomàtica com si fossin la intendent. Feu que tinguin en compte, a l'hora de preparar les respostes, el registre que cal emprar. Animeu-los, també, a emprar el lèxic i les estructures treballades tant al llarg d'aquest punt com en els punts anteriors de la unitat. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu decidir si voleu que redactin les respostes o si, per contra, preferiu que les preparin per dir-les oralment.

PUNT SOCIOCULTURAL

Una història, dues versions

OBJECTIU

L'objectiu és fer conèixer els fenòmens del bandolerisme, el contraban i l'estraperlo, mentre activen estratègies de comprensió lectora.

SOLUCIONS

BANDOLERISME 2

ESTRAPERLO 1

CONTRABAN 3

- A.** En parelles, demaneu-los que llegeixin els textos i feu que relacionin els tres fenòmens amb la il·lustració i el nom corresponents. Si voleu allargar l'activitat, podeu estirar el fil i fer que llegeixin aquest article d'*El Temps* titulat «Muntanyes de contrabandistes» (<https://www.elperiodic.cat/article/3193/muntanyes-de-contrabandistes>). També podeu aprofitar els textos i demanar el significat de mots com *dirimir* o *preguntar* per un sinònim d'*enllaçar*. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- B.** En grups de tres o quatre alumnes, feu que es divideixin els noms següents i que en busquin informació. Si voleu, podeu demanar-los que en preparin una presentació per fer-la davant del grup-classe per tal de compartir la informació amb els altres grups. En acabat, feu que determinin què tenen en comú tots aquests personatges. Feu una posada en comú amb el grup-classe.
- C.** En parelles, demaneu-los que busquin la cançó *El bandoler* de Lluís Llach i feu que l'escoltin i prenguin notes per després plantejar hipòtesis sobre qui devia ser Joan Serra, quan va viure i què li va passar. Després, feu que comparin les respostes amb el company. Demaneu-los que les verifiquin buscant-ne informació a la xarxa. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, per a la posada en comú, podeu fer llegir l'article «La veritable història d'*El bandoler* de Lluís Llach» de la revista musical *Enderrock* (<https://www.enderrock.cat/noticia/22676/veritable-historia-bandoler-lluís-llach>).
- D.** En parelles, demaneu-los que busquin les cançons *Torna, torna, Serrallonga* del grup Esquirols, i *Serrallonga* de Lildami i Oques Grasses, i feu que les escoltin. Després, demaneu-los que comentin quines visions i idees sobre el personatge creuen que han passat a l'imaginari col·lectiu. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si els interessa la història d'aquest bandoler, els podeu recomanar la lectura de l'article «Vida i mort de Serrallonga» a la revista *Sàpiens* (https://www.sapiens.cat/temes/personatges/qui-era-serrallonga_17330_102.html).
- E.** En parelles, feu que busquin informació de personatges semblants als que han descobert en aquest punt i feu que expliquin com han arrelat en l'imaginari col·lectiu. Per exemple, poden buscar informació sobre *La Pastora*, que és coneguda com el maqui del Maestrat (<https://www.elperiodic.cat/article/12397/entrevista-la-pastora-maquis>), o Panxampla, un bandoler de les Terres de l'Ebre (<https://catalunyasud.net/2021/10/27/lo-panxampla/>). Feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu fer que preparin una exposició oral amb material sobre cada personatge. Feu que comentin, per exemple, si les històries d'aquests personatges estan envoltades d'un caire llegendari.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

- En parelles, feu llegir les paraules següents i demaneu-los que les completin amb la consonant que hi falta. Després, expliqueu-los que sentiran l'àudio i demaneu-los que comprovin si ho han fet bé. Poseu l'àudio una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Demaneu-los si han tingut cap dificultat a l'hora d'anotar la lletra que falta i feu que comentin si hi ha lletres que no sonen com el seu so habitual, ja que en molts de mots es produeix una assimilació de la lletra que falta amb el so següent. Podeu demanar-los que les llegeixin en veu alta.

SOLUCIONS

1. a d monicions	5. co m moure	8. in f lar
2. e m bargament	6. a b stinència	9. a d scripcions
3. co n versió	7. su b scriure	10. e m patitzar
4. è m fasi		

Podeu fer fer els exercicis 26, 27 i 28 del **Llibre d'exercicis**.

- En parelles, feu llegir aquestes frases i demaneu-los que completin els mots amb les lletres que hi falten. Després, feu escoltar l'àudio i demaneu-los que comprovin si ho han fet bé. Poseu l'àudio una vegada. Tot seguit, feu una posada en comú amb el grup-classe. Atureu-vos a comentar els mots en què han tingut dificultat a l'hora d'escollir quina lletra falta. Podeu fer que reflexionin l'origen d'aquesta confusió, per exemple. Si creuen que sovint s'equivoquen en l'ortografia d'aquests mots, animeu-los a crear una llista amb els seus errors comuns.

SOLUCIONS

- La caval**ca**da dels Reis d'Orient començarà da**v**ant de l'**e**sglésia.
- L'eclips**i** es podrà veure des del nor**d** del país a mitjanit.
- El sou **v**ariarà segons l'antigu**i**tat del treb**a**llador.
- L'**e**spoli de l'art clàssic és una constant del segle xx.
- Segons la tres**o**rrera, el ro**m**anent és de 5.700 euros.
- La seva id**i**osincràsia és el seu sentit de l'humor.
- Les platges mallorquines s'han despertat cob**e**rtes de medus**e**s.
- La con**f**ra**r**ia de pescadors de les Cases demana poder cap**t**urar rap**s**.
- La corrupció és una **x**acra en la societat del benestar.
- Els bess**o**ns van néixer per cesà**r**ia a l'Hospital del Mar.

3. En parelles, feu llegir les sèries següents i feu que diguin si la vocal tònica es pronuncia oberta o tancada. En acabat, feu que comentin quina paraula és la intrusa de cada sèrie. Després, demaneu-los que escoltin l'àudio i comprovin si ho han fet bé. Poseu l'àudio una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Si voleu, podeu fer comentar si hi pot haver diferències dialectals en el timbre de la vocal tònica. Recordeu, alhora, que en català occidental la vocal *e* manté el so [e] en posició àtona. Podeu demanar-los que les llegeixin en veu alta.

SOLUCIONS

	[ɛ]	[e]
1. empremta	☐	☒
herba	☐	☒
tendre	☒	☐
2. novel·la	☒	☐
accent	☐	☒
esquerra	☒	☐
3. escardalenc	☒	☐
escletxa	☐	☒
cendra	☒	☐
4. calent	☐	☒
divendres	☒	☐
resta	☐	☒
5. fetge	☐	☒
segell	☐	☒
terra	☒	☐

4. En parelles, feu llegir les sèries següents i demaneu-los que diguin si la vocal tònica es pronuncia oberta o tancada. Tot seguit, feu que comentin quina paraula és la intrusa de cada sèrie. Després, demaneu-los que escoltin l'àudio i comprovin si ho han fet bé. Poseu l'àudio una vegada. Feu una posada en comú amb el grup-classe. Recordeu, alhora, que en català occidental la vocal *o* manté el seu so [o] en posició àtona. Podeu demanar-los que les llegeixin en veu alta.

SOLUCIONS

	[ɔ]	[o]
1. nosa	☒	☐
roda	☒	☐
dotze	☐	☒
2. compte	☐	☒
grogà	☒	☐
xoc	☒	☐
3. xarop	☒	☐
trastorn	☐	☒
difondre	☐	☒
4. transport	☒	☐
torn	☐	☒
poble	☒	☐
5. fort	☒	☐
rossa	☐	☒
roba	☒	☐

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** En primer lloc, feu que imaginin que recentment s'ha produït un episodi policial o judicial que ha aixecat polseguera i interès mediàtic i que requereix que alguna autoritat informi la població sobre els esdeveniments ocorreguts. Per tant, hauran de fer una conferència de premsa. Amb tot el grup-classe, demaneu que decideixin de quin episodi es tracta i feu que concretin els detalls generals de què ha passat i qui hi està implicat.
- B.** En segon lloc, feu que facin dos grups i demaneu-los que decideixin quin grup prepararà una compareixença per informar sobre els fets davant de la resta per presentar l'episodi i quin grup sentirà la conferència de premsa i, després, farà preguntes.
- C.** En tercer lloc, feu que els qui parlaran en primer lloc triïn les idees més rellevants per presentar de manera clara els esdeveniments. Demaneu-los que determinin, també, quin és el missatge central que volen transmetre amb la seva compareixença i demaneu-los que incloguin les descripcions necessàries per tal que la informació transmesa sigui detallada i completa. Feu que tinguin en compte, també, les preguntes que els poden fer les persones que sentiran la seva intervenció i quina resposta els podrien donar. Recordeu-los que tinguin present les estructures i temps verbals que utilitzaran en funció de si els fets que expliquen són hipotètics o contrastats, animeu-los a emprar les estructures i les estratègies treballades al llarg de la unitat. Feu-los memòria que al Punt de suport hi ha indicacions sobre com preparar una conferència de premsa.
Alhora, per al grup que farà les preguntes, demaneu-los que pensin quina informació addicional volen obtenir i de quina manera la poden sol·licitar. També, demaneu-los que planifiquin bé quin to volen adoptar i quins recursos lingüístics poden usar.
- D.** En darrer lloc, demaneu-los que escriguin el text de la compareixença o les preguntes, en funció del grup que els hagi tocat. Passeu per l'aula per respondre dubtes. Després, feu que escenifiquin la conferència de premsa. Si voleu, podeu fer que l'enregistrin per tal que, en acabat, puguin visionar-la i comentar quins aspectes, tant de la compareixença inicial com de les preguntes, han funcionat i quins es podrien millorar i com.
En la revisió de la compareixença, demaneu als dos equips que siguin crítics tant en les seves intervencions com en les de l'altre equip. Podeu fer que es fixin en aspectes no verbals, com la velocitat a l'hora de parlar, el to de veu emprat, la gesticulació, etc. També, si voleu, podeu fer que es fixin en quins aspectes normatius i estilístics cal millorar, així com en trets típics de l'oratòria. Feu una posada en comú amb el grup-classe.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu-los que imaginin que una revista sobre llengua que inclou una secció sobre episodis quotidians en què la llengua ha tingut un paper rellevant els ha escrit perquè, com a experts en lingüística forense, expliquin un cas en què la feina d'un lingüista forense va ser clau per resoldre un misteri o crim.
- B.** Segon, feu que busquin informació a la xarxa sobre un cas que els sembli interessant i feu que expliquin què va passar i com es va poder resoldre el misteri o incògnita. Recordeu-los

que cal que descriguin adequadament quines proves es van recollir i quines dades van aportar. Alhora, feu que s'assegurin que els temps verbals que utilitzin deixin clar el grau de certesa sobre els fets ocorreguts i la validesa de les proves. Després, feu que revisin que el vocabulari utilitzat sigui precís i denoti un domini del lèxic especialitzat que han vist a la unitat. Podeu recordar-los tots els recursos presentats al llarg de la unitat. També, feu que rellegeixin el text i revisin si s'ha presentat la informació d'una manera clara i ordenada.

- C.** Tercer, demaneu-los que comparteixin el text amb els companys, podeu fer-los compartir els textos a través de l'espai virtual de l'aula. Feu que llegeixin les produccions dels companys i demaneu-los que relacionin cada text amb una de les branques de la lingüística forense que han vist al Punt 3 de la unitat. Feu una posada en comú amb tot el grup-classe. Podeu aprofitar els textos per revisar i comentar tant aspectes estilístics com lingüístics treballats al llarg del curs.

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Llums, càmera i acció

PUNT DE PARTIDA

Títols de crèdit

OBJECTIU

L'objectiu és activar els coneixements sobre el lèxic relacionat amb el món cinematogràfic i fer que l'aprenent provi d'explicar l'argument d'una pel·lícula, curtmetratge, documental o sèrie.

- A.** Abans de començar l'activitat A, demaneu als alumnes que llegeixin el títol de la unitat i el títol del punt i que diguin de quin tema pot tractar la unitat. Tot seguit demaneu-los que llegeixin les tasques de la unitat i que comentin si són tasques que han fet en algun moment de la seva vida i quines dificultats lingüístiques poden tenir.

Després, en parelles, demaneu als alumnes que mirin els cartells de les pel·lícules catalanes i que intentin deduir-ne el gènere. Abans, però, feu llegir els diferents tipus de gèneres que hi ha a l'activitat i assegureu-vos que n'entenen el significat. Podeu demanar que diguin altres gèneres. Feu una posada en comú i comenteu quins elements els han ajudat a decidir el gènere de la pel·lícula. Comenteu si han vist cap pel·lícula de les de les imatges o si en coneixen el director o actors.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

- B.** En parelles, demaneu-los que llegeixin les professions relacionades amb el camp cinematogràfic i digueu-los que expliquin en què consisteix la feina de cadascuna. Podeu dir-los que poden utilitzar el diccionari. Passeu per l'aula i ajudeu-los si tenen dubtes lingüístics. En acabat, feu una posada en comú.

Podeu fer fer l'exercici 2 del **Llibre d'exercicis**.

- C.** Abans d'escoltar el pòdcast, demaneu als alumnes que expliquin què són els títols de crèdit. Escriviu a la pissarra el lèxic que apareix relacionat amb els títols de crèdit perquè els facilitarà la comprensió. Després, digueu-los que sentiran el pòdcast que parla sobre els títols de crèdit i demaneu-los que agafin apunts perquè hauran d'explicar-ne el contingut amb les seves paraules. Feu escoltar l'àudio i, si ho creieu oportú, aneu aturant-lo perquè els alumnes puguin agafar notes. Després, demaneu als alumnes que, en parelles, expliquin el contingut del pòdcast a partir de les notes que han agafat. Quan hagin acabat, demaneu al grup quina informació coneixien i quina els ha sorprès. Si voleu, podeu tornar a escoltar el pòdcast i demaneu als alumnes que escriguin les professions relacionades amb el camp cinematogràfic que hi apareixen per completar la llista de l'activitat B.

Podeu fer fer l'exercici 3 del **Llibre d'exercicis**. Després demaneu-los si recorden els títols de crèdit d'alguna pel·lícula i digueu-los que l'expliquin. Mireu que facin servir el lèxic que ha aparegut a l'àudio i als exercicis del **Llibre d'exercicis** per treballar la precisió lèxica.

- D.** Demaneu als alumnes que, en grups, es recomanin la darrera pel·lícula, curtmetratge, documental o sèrie que hagin vist i que n'expliquin l'argument i els aspectes que en destacarien. L'objectiu és que els alumnes expliquin l'argument d'una obra manera intuïtiva. Per tant, passeu pels grups i anoteu els dubtes, les imprecisions, etc. que sentiu a l'hora d'explicar l'argument o destacar els aspectes d'una obra. Podeu fer una posada en comú de les vostres notes i demanar als alumnes amb quines dificultats s'han trobat quan han volgut estructurar l'argument de l'obra. És una forma per avançar les estratègies discursives que treballaran a la unitat.

Si voleu, en aquest punt podeu posar la cançó del grup valencià Aspencat que es titula *Llums, càmera i acció* (<https://www.youtube.com/watch?v=omj2e5nq3zA>) i demanar als alumnes que escriguin les paraules del món cinematogràfic que apareixen a la cançó. També podeu demanar-los quin creuen que és el tema de la cançó i per què creuen que els autors han escollit aquest títol en concret.

Si voleu allargar el punt, també podeu fer escoltar l'àudio «Esborrades de la història del cine per ser dones» del programa de ràdio *Les dones i els dies* <https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/les-dones-i-els-dies/esborrades-de-la-historia-del-cine-per-ser-dones/audio/1111577/>. Demaneu als alumnes si coneixen directores i actrius de cinema en català i si creuen que tenen menys pes que els homes.

PUNT 1

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a fer una descripció d'una seqüència cinematogràfica a partir d'una obra literària. Es reprenen els usos locatius dels verbs *ser*, *haver-hi* i *estar*, i els usos atributius de *ser* i *estar*. A més, es presenten adjectius per descriure el caràcter i el físic dels personatges d'una obra.

Presa falsa!

- A.** Abans de fer l'activitat A, demaneu als alumnes en quin context podem sentir l'expressió *Presa falsa!* i feu-los fixar en les imatges del punt. Feu una posada en comú i expliqueu-los que en aquest punt veuran com fer la descripció d'una seqüència cinematogràfica a partir d'una obra literària. Podeu demanar-los que pensin quines dificultats creuen que es poden trobar quan han de passar un text literari a un de cinematogràfic. Feu una pluja d'idees. Després expliqueu que en aquest punt es parlarà de la pel·lícula *Pa negre* i demaneu si l'han vist. Si voleu podeu posar en context l'obra literària d'Emili Teixidor i la versió cinematogràfica d'Agustí Villaronga.

Expliqueu que sentiran una entrevista a una productora de cinema i que agafin apunts per contestar les preguntes de l'enunciat: per què és tan important l'escena de què parlen i quina va ser la dificultat quan es va rodar, i amb quina finalitat es va triar com a primera escena de la pel·lícula. Feu que ho comentin amb un company abans de fer una posada en comú.

Demaneu als alumnes si saben quina varietat del català parla l'entrevistador i quina la productora. Podeu comentar alguns trets de cada varietat.

- B.** Demaneu als alumnes que facin dos grups. Un grup llegeix el fragment literari de *Pa negre* i l'altre grup el fragment de *Retrat d'un assassí d'ocells*. Totes dues, obres d'Emili Teixidor, i en les quals es basa la pel·lícula d'Agustí Villaronga. Un cop cada grup ha llegit el fragment literari corresponent i després d'assegurar-vos que han entès tot el lèxic, demaneu-los que comentin quins aspectes dels textos literaris queden reflectits en els textos de la seqüència cinematogràfica que tenen al costat i quins altres s'hi afegeixen. Passeu per cada grup i ajudeu-los si tenen dubtes lingüístics.

Després feu parelles amb un component de cada grup i demaneu-los que expliquin els aspectes del text literari reflectits al text de la seqüència cinematogràfica i les modificacions. Feu una posada en comú.

Demaneu als alumnes que tornin a llegir els textos (els literaris i les seqüències cinematogràfiques) i que marquin totes les paraules que no coneixien. Demaneu que les expliquin a la classe. Després, demaneu-los que en grups busquin paraules al text de les categories següents: paraules que facin referència a colors o a tonalitats; paraules amb sufix *-or* / *-enc* / *-am* / *-assa* / *-ada*; i paraules o combinacions lèxiques específiques per descriure una seqüència. Feu una posada en comú i expliqueu els significat dels sufixos. Després, per continuar el treball de lèxic, podeu fer fer els exercicis 4, 5, 6, 7, 8 i 9 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Paraules que facin referència a colors o a tonalitats: paisatge emboirat i blavenc, un munt de terra roja, les dentasses blanques com magnòlies, toll de sang negra, roba de colors foscos i freds en diferents tonalitats: gris cendra, marró fosc.

Paraules amb sufix: *-or* (fortor, bonior); *-enc* (blavenc); *-am* (budellam, moscam); *-assa* (dentasses); *-ada* (estimada).

Paraules o combinacions lèxiques específiques per descriure una seqüència: pla seqüència amb acció continuada, enregistrament amb dues càmeres, pla detall, angle contrapicat i pla general, no hi ha moviments de càmera, canvi sobtat a pla mitjà amb angle frontal, primer pla, escena sense banda sonora, il·luminació natural, canvi d'escena, moviment panoràmic horitzontal, so ambient, es fa un joc de llums i ombres, angle picat i pla mitjà, enquadrament de les cares, escena sense doblatge i final de la seqüència.

- C.** Demaneu als alumnes que es fixin en les formes en negreta dels verbs *ser* i *haver-hi* en els textos de l'activitat B i feu que comentin quan es fan servir per expressar la localització. Podeu remetre els alumnes a les explicacions del Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 202. Assegureu-vos que els alumnes entenen els usos de *ser* i *estar* en casos en què introduïm localitzacions figurades o abstractes, en els sintagmes preposicionals amb un cert grau de lexicalització i quan el sintagma preposicional expressa un estat o situació causat per un canvi o procés, perquè són usos que encara no s'havien treballat explícitament. Feu una posada en comú amb tot el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 10 del **Llibre d'exercicis**.
- D.** En parelles, adreceu de nou els alumnes als textos de l'activitat B i feu que es fixin en les parts destacades. Demaneu-los que comentin si poden utilitzar *ser* al lloc de *estar* i a la inversa i si canvia el significat. Deixeu que ho comentin amb altres parelles. Remeteu-los al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 202. Feu una posada en comú amb tot el grup-classe. Podeu fer fer l'exercici 11 del **Llibre d'exercicis** perquè us servirà per repassar els usos dels verbs *ser*, *estar* i *haver-hi*.
- E.** Demaneu als alumnes que, en parelles, imaginin l'escena prèvia a la caiguda del carro. Demaneu-los que la dibuixin i que la descriguin com si fos un guió cinematogràfic. Digueu-los que agafin els textos de l'activitat B i els dibuixos com a models. Podeu remetre'ls al Punt de suport perquè vegin les característiques d'una seqüència. Digueu-los que utilitzin els recursos lingüístics que han vist en aquest punt.
- F.** Digueu als alumnes que sentiran la segona part de l'entrevista a la productora en què parlarà del personatge principal de *Pa negre*, l'Andreu. Abans, però, demaneu-los que llegeixin els adjectius i assegureu-vos que n'entenen el significat. Feu escoltar l'entrevista i demaneu als alumnes que marquin els adjectius que descriuen el caràcter i el físic de l'Andreu. Demaneu-los que apuntin les paraules o expressions que apareixen a l'entrevista que els ha ajudat a triar els adjectius corresponents. Feu que comentin els resultats amb un company i recordeu-los que tenen la bafarada com a model oral. Feu una posada en comú amb tota la classe. Si voleu, podeu adreçar els alumnes a les transcripcions de l'entrevista, a les pàgines 211-213 (<https://www.pamsa.cat/wp-content/uploads/01806-A-Punt-6-Transcripcions.pdf>), per assegurar-vos que han entès el lèxic nou i per comentar les varietats dialectals. Podeu fer fer els exercicis 12, 13, 14, 15 i 16 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

murri, esquerp, franc, esprimatxat, tenaç, expressiu, audaç, feiner, entenimentat, escardalenc.

paraules i expressions de l'àudio: seriós i llest i que tengués facilitat per mostrar diferents emocions; viu com una centella i ho agafava tot a la primera; un nin de poques paraules, però quan s'enfada no té pèls a la llengua; sembla un tros de pa; és molt bon nin; caràcter fort; capacitat d'observació, que fa que sigui un gran treballador; prims com un fideu, eren esquistats.

TASCA INTERMÈDIA

Recordeu als alumnes que al final de l'entrevista de l'activitat F es demanava als oients que enviessin un missatge d'àudio per explicar una escena cinematogràfica impactant. En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que pensin una escena cinematogràfica impactant i que la descriguin. Adreceu-los als textos del punt com a models. Demaneu-los que enregistren un missatge d'àudio amb la descripció i que l'enviïn als companys amb la imatge de l'escena. Recordeu-los que facin ús dels recursos i de les estructures lingüístiques treballades en aquest punt. Un cop l'hagin rebuda tots els alumnes, poseu en comú si la descripció correspon a allò que es veu a la imatge i quina és la més impactant. Si voleu allargar aquest punt, podeu animar els alumnes a llegir el llibre i veure la pel·lícula *Pa Negre*. Aproveïteu l'explotació didàctica de la pel·lícula que trobareu a l'enllaç següent: <https://www.filmoteca.cat/web/sites/default/files/2020-04/Filmoteca%20per%20a%20les%20escoles.%20Pa%20negre.pdf>

PUNT 2

Del llibre a la pantalla

OBJECTIU

L'objectiu és donar estratègies i recursos per fer un guió d'un fragment d'una obra literària. Per fer-ne l'adaptació es treballa l'adequació del registre i es presenta l'ús d'aspectes ortotipogràfics (guions llargs, comes, parèntesis, cursives i dos punts). També es reprèn el canvi i la caiguda de preposicions que regeixen alguns verbs. Quant a l'aspecte sociocultural, es presenta la novel·la *Les veus del Pamano* de Jaume Cabré.

- A.** Abans de començar l'activitat A, demaneu als alumnes si han vist pel·lícules basades en obres literàries i què els n'ha semblat l'adaptació. Podeu fer fer l'exercici 17 del **Llibre d'exercicis** perquè els alumnes vegin comentaris amb valoracions positives i/o negatives sobre adaptacions d'obres literàries i puguin fer-los servir de model. Feu una pluja d'idees.

Després demaneu que, en grups, llegeixin el resum de l'argument de *Les veus del Pamano* i que comentin si els agradaria llegir la novel·la. Si l'han llegida o n'han vist l'adaptació audiovisual demaneu-los que diguin si els va agradar. Demaneu als alumnes que diguin com són els personatges de la novel·la o com se'ls imaginin a partir de la descripció que se'n fa al resum. Feu una posada en comú. També podeu aprofitar per parlar de l'autor, Jaume Cabré, i de la seva obra literària.

- B.** Demaneu als alumnes que, en parelles, llegeixin el fragment de la novel·la *Les veus del Pamano* i que amb les seves paraules resumeixin l'escena i descriguin els personatges que hi surten. L'objectiu és que entenguin bé què passa a l'escena i quin és el paper de cada un dels personatges en els fets que s'hi representen, perquè després hauran de comparar-la amb l'adaptació audiovisual que se n'ha fet. Assegureu-vos que entenen el lèxic i ajudeu-los si tenen dubtes a l'hora de fer-ne el resum. En acabat, feu una posada en comú i aclariu dubtes.

- C.** En parelles, expliqueu-los que llegiran el guió de l'adaptació audiovisual corresponent al fragment de la novel·la de l'activitat anterior. Demaneu-los que llegeixin el guió i que comentin els canvis que hi ha hagut pel que fa a la diferència de les intervencions dels personatges, la disposició i l'ortotipografia dels torns de paraules, i la informació addicional per descriure l'escena. L'objectiu és que s'adonin que els fragments narratius de la novel·la han esdevinguts diàlegs i, per tant, s'ha fet un ús important de la disposició i de l'ortotipografia dels torns de paraula; i també que les descripcions es donen en acotacions. Assegureu-vos que entenen què vol dir ortotipografia i acotacions. Podeu fer-los notar que els elements que han vist al guió també els poden trobar en altres gèneres discursius com ara a les obres de teatre.

Podeu fer llegir en veu alta el text per treballar l'entonació i la fonètica, i també per entendre les acotacions, la situació, etc. Podeu fer-ho en grups i demanar-los que s'enregistrin. Després podeu fer escoltar les intervencions de cada grup i comentar-les.

- D.** En parelles, demaneu que comentin quan s'utilitzen els aspectes convencionals del quadre, és a dir, els guions llargs, les comes, els parèntesis, les cursives i els dos punts. Feu una pluja d'idees per avançar continguts i per esbrinar què saben i què no saben els alumnes sobre l'ús d'aquests elements. Recordeu-los que han vist alguns usos de les comes, les cursives i els dos punts a la unitat 2.

Després, en parelles, feu llegir les funcions que hi ha al quadre i demaneu-los que facin hipòtesis sobre a quin aspecte convencional fan referència. En acabat, demaneu-los que marquin la funció dels aspectes convencionals (i verifiquin les seves hipòtesis) segons els exemples que trobin als textos de les activitats B i C. Feu una posada en comú i aclariu dubtes i expliqueu que en alguns casos es poden fer servir dos elements per a la mateixa funció, però han de mantenir el mateix criteri en un text. Remeteu els alumnes al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 193 i a les pàgines 200 i 201.

Podeu fer fer els exercicis 19, 20, 21, 22, 23 i 24 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

	GUIONS LLARGS	COMES	PARÈNTESIS	CURSIVES	DOS PUNTS
Obren la intervenció de qui parla.	☒	☐	☐	☐	☐
Delimiten les acotacions dramaturgiques, per als actors, etc.	☐	☐	☒	☐	☐
Introdueixen un incís que té una relació directa amb el discurs.	☐	☒	☒	☐	☐
Introdueixen un incís que no té tanta relació amb el discurs.	☒	☐	☐	☐	☐
Remarquen els vocatius.	☐	☒	☐	☐	☐
Indiquen l'elisió d'un verb.	☐	☒	☐	☐	☐
Marquen paraules mal escrites expressament o no catalanes.	☐	☐	☐	☒	☐
Introdueixen causa, demostració, exemples, enumeracions, etc.	☐	☐	☐	☐	☒

E. En parelles, demaneu-los que es fixin en les estructures destacades dels textos de les activitats B (estructures destacades en groc) i C (estructures destacades en blanc) i assegureu-vos que les entenen. Després demaneu-los que comentin quines solucions han trobat a l'adaptació audiovisual i per què creuen que s'ha resolt d'aquesta manera. Feu una posada en comú. L'objectiu és que els alumnes s'adonin que algunes descripcions al text literari esdeven diàlegs o acotacions. També es treballa el registre col·loquial de les expressions destacades. Per tant, podeu demanar-los que pensin expressions sinònimes i feu fer l'exercici 18 del **Llibre d'exercicis**.

F. En parelles, feu que es fixin en les estructures en negreta dels textos de les activitats B i C i demaneu-los que comentin quina preposició regeixen els verbs, els canvis de preposició davant del sintagma que precedeixen i l'elisió de la preposició davant de la conjunció *que*. És un tema gramatical que els alumnes haurien de saber perquè s'ha treballat a l'A punt 5, però val la pena reprendre'l i ampliar-lo. Podeu remetre els alumnes al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 197, i feu una posada en comú amb el grup-classe.

Podeu fer fer els exercicis 25 i 26 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

Expliqueu als alumnes que hauran d'escriure un guió per a una adaptació cinematogràfica a partir d'un fragment d'una novel·la. Demaneu-los que triïn una novel·la que hagin llegit o que agafin un altre fragment de *Les veus del Pamano* i que, en grups, n'escriguin el guió. L'objectiu és que utilitzin els continguts del punt, per tant, podeu remetre els alumnes al Punt de suport en què es donen estratègies per escriure un guió. Un cop hagin escrit el guió, demaneu-los que expliquin als altres grups quins criteris han seguit pel que fa al lèxic, aspectes formals, registre, etc.

Si escullen un fragment de *Les veus del Pamano* podeu comparar el resultat dels grups amb la versió audiovisual que trobareu a l'enllaç següent: <https://www.ccma.cat/tv3/lesveusdelpamano/>

Si voleu allargar el punt podeu donar la transcripció de la taula rodona en què s'explica punt per punt el procés de transformació de la novel·la original *Les veus del Pamano* en una minisèrie televisiva. A la taula rodona hi participen els responsables de cada fase del procés, des del llibre fins a l'emissió: Jaume Cabré, l'escriptor de la novel·la; Albert Sagalés, productor de Diagonal TV; Xesc Barceló i Eduard Cortés, guionistes; Lluís M. Güell, realitzador, i Elisa Plaza en representació de Televisió de Catalunya, que va produir i emetre la minisèrie. L'enllaç de les transcripcions és el següent: https://www.upf.edu/web/opa/experiencies/-/asset_publisher/eROFoyBkpQ27/content/id/9577435/maximized#.Y3prTezP2rc

També podeu fer llegir l'article «Isil i *Les veus del Pamano*: el rodatge que va enterrar per sempre els cables elèctrics», de l'Ara, en què s'explica la localització del rodatge de *Les veus del Pamano*. https://www.ara.cat/estiu/isil-veus-pamano-rodatge-enterrar-semple-cables-electrics_1_4453593.html

PUNT 3

Una bona crítica

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a escriure una ressenya: es presenten les parts que té una ressenya, la informació que s'hi pot incloure i l'estructura de cada paràgraf segons la intenció que es vulgui donar i el registre. També es treballen les oracions clivellades i es reprèn l'apòstrof i la contracció, però en casos específics.

A. En parelles, feu que comentin si acostumen a llegir les ressenyes per triar una pel·lícula. Assegureu-vos que entenen què és una ressenya. Demaneu-los que diguin quins altres criteris segueixen i si han tingut alguna mala experiència després de seguir algun dels criteris. Feu una posada en comú. Podeu aprofitar per escriure a la pissarra la informació sobre la qual es basen els alumnes per triar una pel·lícula i avançar lèxic que trobaran en aquest punt. Podeu adaptar-vos als gustos dels aprenents i en lloc de parlar de pel·lícules podeu parlar de sèries, curtsmetratges, etc.

B. Demaneu als alumnes si els agraden els curtsmetratges i que diguin algun títol que recordin. Feu una pluja d'idees. Després, demaneu-los que es fixin en el cartell del curtsmetratge de *Suc de síndria* i facin hipòtesis sobre la temàtica o l'argument. Apunteu a la pissarra les diferents opcions. En acabat, demaneu als alumnes que, en parelles, llegeixin la ressenya del curtsmetratge *Suc de síndria* i assegureu-vos que n'han entès el lèxic. Demaneu-los que contrastin les hipòtesis que havien fet sobre la temàtica i l'argument, i que comentin si el títol i la fotografia del cartell són prou suggeridors i que ho justifiquin. Feu una posada en comú.

En acabat, digueu-los que llegeixin les explicacions que hi ha a sota de l'enunciat de l'activitat B i que col·loquin el número a la rodona de l'apartat corresponent a l'esquema, és a dir, a la columna que hi ha a la dreta de la ressenya, a la pàgina 111 del **Llibre de l'alumne**, on hi diu: encapçalament, introducció, resum, comentari crític i conclusió. Expliqueu que aquest és l'esquema de les parts que ha de tenir una ressenya i que cada part correspon al paràgraf o informació que hi ha al text de la ressenya de l'esquerra. Feu una posada en comú.

SOLUCIONS

VA DE CINE RECOMANA

5 Encapçalament

- ☐ títol
- ☐ durada
- ☐ actors protagonistes
- ☐ director
- ☐ país d'origen
- ☐ data d'estrena

4 Introducció

- ☐ gènere
- ☐ tipologia de la pel·lícula
- ☐ context en què apareix
- ☐ informació sobre el director
- ☐ rebuda de l'obra
- ☐ obres anteriors del director
- ☐ premis i reconeixements

1 Resum

- ☐ resum argumental i temàtic
- ☐ informació objectiva sobre l'obra
- ☐ informació sobre els personatges
- ☐ referència als elements tècnics

2 Comentari crític

- ☐ valor i interès de l'obra
- ☐ actualitat del tema
- ☐ intenció i actitud del director
- ☐ relació de l'obra amb altres obres del mateix gènere
- ☐ aportació de l'obra a la societat

3 Conclusió

- ☐ síntesi integradora, breu i clara
- ☐ significació, interès, novetat i validesa de l'obra
- ☐ fórmula o eslògan per crear impacte en el lector

C. En parelles, feu tornar a llegir la ressenya i demaneu-los que marquin a la columna de l'esquema, a la dreta del text, els aspectes que apareixen en cada apartat. L'objectiu és que els alumnes, a més de tenir l'esquema dels apartats per escriure una ressenya, sàpiguen quina informació poden incloure en cada apartat. Feu-los adonar que totes les informacions són vàlides, però hauran de decidir quina informació volen prioritzar en la ressenya. Feu una posada en comú de la informació de cada apartat que apareix a la ressenya i demaneu que diguin per què creuen que no hi apareix l'altra informació que podrien haver donat.

D. En parelles, feu que es fixin en els tres paràgrafs que formen el comentari crític (en un fons groc i enumerats) i que els relacionin amb el model corresponent que tenen a sota de l'enunciat. Abans, però, demaneu-los que llegeixin els tres models i expliquen-ne l'estructura. Deixeu que relacionin els models amb els paràgrafs i passeu per la classe per aclarir dubtes. Després, demaneu que pensin quin efecte en relació amb la intenció d'una ressenya es pot aconseguir amb cada un dels models. Podeu fer tornar a llegir els paràgrafs, comentar l'estructura amb la classe i destacar els marcadors discursius que s'hi utilitzen per introduir les anàlisis.

SOLUCIONS

- 1 **Model A:** anàlisi descriptiva + valoració positiva + valoració negativa
- 3 **Model B:** anàlisi descriptiva + alternança valoració positiva / negativa
- 2 **Model C:** alternança anàlisi descriptiva / valoració positiva / negativa

Model A: es dona pes a la valoració negativa.

Model B: es reforça la valoració positiva.

Model C: es fa una crítica equilibrada, ponderada.

E. L'objectiu d'aquesta activitat és donar als alumnes estratègies per focalitzar un element important o destacat a la ressenya a partir de les oracions clivellades. Demaneu als alumnes que, en parelles, llegeixin les oracions que hi ha a sota de l'enunciat i que les col·loquin als buits de la ressenya. Un cop hàgiu verificat que ho han fet bé, demaneu-los que comentin quins són els tres elements que constitueixen les oracions. Feu-los notar que els tres elements estan evidenciats de colors diferents amb la finalitat que s'adonin dels canvis dels elements en l'estructura de cada frase. Feu una posada en comú i demaneu-los que marquin amb quina intenció —de les tres proposades al quadre de sota de les oracions— es fan servir. Feu una posada en comú i remeteu els alumnes al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 189.

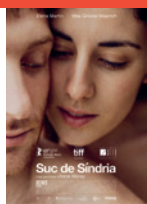
SOLUCIONS

VA DE CINE RECOMANA	
5 Encapçalament	☒ títol ☒ durada ☒ actors protagonistes ☒ director ☒ país d'origen ☐ data d'estrena
4 Introducció	☐ gènere ☒ tipologia de la pel·lícula ☒ context en què apareix ☒ informació sobre el director ☒ rebuda de l'obra ☐ obres anteriors del director ☐ premis i reconeixements
1 Resum	☒ resum argumental i temàtic ☒ informació objectiva sobre l'obra ☒ informació sobre els personatges ☐ referència als elements tècnics
2 Comentari crític	☐ valor i interès de l'obra ☒ actualitat del tema ☒ intenció i actitud del director ☐ relació de l'obra amb altres obres del mateix gènere ☐ aportació de l'obra a la societat
3 Conclusió	☒ síntesi integradora, breu i clara ☒ significació, interès, novetat i validesa de l'obra ☒ fórmula o eslògan per crear impacte en el lector

Podeu fer fer l'exercici 30 del **Llibre d'exercicis**. També podeu repassar un aspecte gramatical —l'ús dels pronoms relatius— que s'ha treballat en l'A punt 5 i que poden necessitar per escriure un text com el que es demana en aquest punt. Per això, podeu fer fer els exercicis 27, 28 i 29 del **Llibre d'exercicis**. Si ho creieu oportú, els podeu fer fer abans de l'activitat E i abordar les oracions clivellades.

RESSENYES

SUC DE SÍNDRIA: la intimitat com a força política

★★★★★

Suc de síndriaDirecció i guió:
Irene Moray

22 minuts

Espanya (2019)

Amb Elena Martín
i Max Grosse

Distinto Films

Intimitat i connexió, amor i superació són els ingredients principals de *Suc de síndria*. Aquest curtmetratge d'Irene Moray, nascuda a Barcelona però resident a Berlín, es va estrenar a la Berlinale Shorts Competition i va seguir una ruta per festivals nacionals i internacionals de cinema amb gran èxit.

La Bàrbara fa vacances amb el Pol, la seva parella, i un grup d'amics en una casa d'estiu. Quan sopen tots plegats, mantenen una conversa distesa i graciosa sobre les relacions de parella i la protagonista confessa de manera inesperada i brutal que va patir una violació. Aquest és el moment clau de la història i 2. L'amor, la cura i l'acompanyament honest de la seva parella seran fonamentals per tancar aquest episodi hostil del passat, redefinir la seva sexualitat i recuperar el plaer. El sexe, doncs, exercirà de pedra angular enfront d'un amor que va cobrant força, fins al punt que aquests dos elements es fonen en un de sol.

1. Es tracta d'una peça senzilla i íntima en la qual Moray ha volgut abordar, de la manera més delicada i detallada possible, un problema molt present a la societat actual. Les relacions sexuals, l'exploració íntima i l'afany de sanació són temes que es presenten d'una manera molt natural. De fet, 3. No obstant això, el fet de voler presentar la història de forma senzilla fa que es trobi a faltar l'explotació del llenguatge verbal. I no fem referència a la manca de diàlegs —això no significa manca d'argument—, sinó a la transcendència i precisió que les paraules podrien tenir en algunes escenes.

2. Així mateix, no es pot deixar de destacar l'actuació brillant dels actors protagonistes, entre els quals hi ha una compenetració innegable. En tot moment l'espectador té la sensació d'observar els protagonistes i la seva relació de ben de prop. 1 i no sols la comprensió i ajuda del Pol. La Bàrbara deixa aflorar els sentiments com aquell suc de síndria que aconsegueix sortir de l'escorça. Encara que es podria criticar la falta de profunditat i desenvolupament dels papers secundaris, els quals són bàsicament funcionals, Elena Martín i Max Grosse aconsegueixen que l'espectador tingui els sentiments a flor de pell fins al final fent-nos passar per tota una muntanya russa d'emocions.

3. A més, la sensibilitat de Moray, que també va fer de directora de fotografia de l'obra, amara l'escenografia i la imatge del film, i les converteix en un dels puntals del curtmetratge. Així, la relació entre els personatges, les converses i el paisatge s'entrellacen de forma orgànica i s'aconsegueix una comunió total amb els elements naturals de l'entorn, com la vegetació, l'aigua del llac o el gaudi del menjar. Malgrat que aquesta mirada pausada sobre les coses alenteixi el ritme del film i el faci feixuc per a alguns espectadors, aquesta és una manera molt potent de presentar la història, en què les imatges i els símbols es converteixen en l'eix vertebrador.

Ben mirat, a partir d'una ferida col·lectiva, oberta i persistent, i amb maduresa i paciència per exposar el fet, Irene Moray s'obre camí en el món cinematogràfic amb el seu segon curtmetratge, una obra trencadora i amb un missatge clar i esperançador. Sens dubte, *Suc de síndria* és una de les millors obres audiovisuals que hem vist en la nostra llengua darrerament; i Moray, un nou talent a tenir molt en compte.

SOLUCIONS

Els elements que constitueixen aquestes oracions són:

1. oració de relatiu + verb *ser* conjugat + element focalitzat
2. verb *ser* conjugat + element focalitzat + oració de relatiu
3. element focalitzat + verb *ser* conjugat + oració de relatiu

Les estructures clivellades serveixen per...

- ☒ focalitzar un element important o destacat de l'oració.
- ☐ fer èmfasi en la subjectivitat de la frase.
- ☐ donar una informació addicional.

F. En parelles, demaneu-los que llegeixin les tres informacions de l'activitat i argumentin per què no són adequades per incloure-les a la ressenya de l'activitat B. L'objectiu és que s'adonin que són informacions que podrien sortir a la ressenya, però s'han descartat per motius diferents i que han de tenir en compte de no fer aquest error quan escriguin una ressenya.

SOLUCIONS

1. Es repeteix informació.
2. Es dona una informació poc rellevant.
3. S'utilitza un registre no adequat.

G. En parelles, demaneu als alumnes que es fixin en les parts destacades de les frases de l'activitat F i que comentin en quins casos s'apostrofen o es contrauen l'article determinat i la preposició *de*. És un bon moment per repassar la normativa general de l'apostrofació i contracció i aprofundir els casos d'apòstrof més particulars, com, per exemple, davant de lletres, sigles o títols. Remeteu els alumnes al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a les pàgines 183 i 184, i aclariu dubtes. Podeu fer fer l'exercici 31 del **Llibre d'exercicis**. En aquest moment, també podeu fer fer l'exercici 1 de la secció Fonètica i ortografia de la unitat.

Abans de fer fer la Tasca intermèdia, podeu fer els exercicis 33 i 34 del **Llibre d'exercicis** per treballar el lèxic d'aquesta unitat.

TASCA INTERMÈDIA

En grups de tres o quatre alumnes, feu que busquin una ressenya d'una pel·lícula o curtmetratge. Podeu demanar que sigui en català o, si més no, que sigui de direcció o producció catalana. Demaneu-los que es fixin en l'estructura i les informacions incloses, i que argumentin si els semblen adequades, si hi canviarien o hi afegirien alguna cosa. Remeteu els alumnes als continguts del punt i també al Punt de suport en què es resumeixen les estratègies per escriure una ressenya. L'objectiu és que constatin els continguts que han treballat en aquest punt en un exemple real de ressenya i que n'analitzin l'estructura i els continguts, perquè a la Tasca final hauran d'escriure una ressenya i aquesta anàlisi els pot servir per tenir clara l'estructura i els continguts que poden utilitzar. Demaneu als alumnes que expliquin als altres grups els resultats de l'anàlisi de la ressenya.

PUNT SOCIOCULTURAL

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes coneguin curiositats i anècdotes del món del cinema als Països Catalans.

Curiositats de pel·lícula

- A.** En grups, demaneu als alumnes que llegeixin els textos que expliquen curiositats sobre el món del cinema i que triïn un títol per a cadascun. No hi ha una solució única, per tant, deixeu que els alumnes argumentin la tria. Feu una posada en comú i demaneu si coneixien la informació dels textos.
- B.** Expliqueu als alumnes que faran un joc de cultura sobre el món del cinema, per ampliar-ne el coneixement. Feu grups de tres o quatre alumnes i digueu-los que hauran de respondre les vuit preguntes amb l'ajuda d'internet, en un temps límit. El grup guanyador serà el que haurà contestat més respostes en un temps establert. Establiu el temps màxim i deixeu que els alumnes contestin les preguntes. Un cop esgotat el temps, poseu les respostes en comú i proclameu el grup guanyador. Aproveiteu la posada en comú per compartir les estratègies que els alumnes han utilitzat per buscar la informació a internet. Assegureu-vos que fan les cerques en pàgines en català. També podeu aprofitar per ampliar la informació que apareix en cada pregunta.

SOLUCIONS

1. A Tossa de Mar hi ha una estàtua dedicada a una actriu que hi va rodar una pel·lícula l'any 1950. Com es diuen l'actriu i la pel·lícula?
L'actriu Ava Gardner i la pel·lícula Pandora i l'holandès errant
2. Quin any va néixer el Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Catalunya i a quina població es fa?
El 1968 a Sitges
3. Quina directora catalana, i amb quina pel·lícula, es va quedar a les portes de la nominació dels Premis Oscar?
La directora Carla Simón i la pel·lícula Alcarràs
4. Quina ha estat la pel·lícula en llengua catalana més taquillera?
Floquet de neu
5. Quines emblemàtiques escales catalanes baixa Cersei Lannister a *Joc de trons* durant la seva famosa caminada d'expiació?
Les escales de la catedral de Santa Maria de Girona
6. Com es titula la pel·lícula amb la qual Jordi Savall va aconseguir el César a la millor música escrita per a un film?
Tots els matins del món
7. Quin actor va viure una temporada al Senegal per rodar una pel·lícula de la directora Neus Ballús?
L'actor Sergi López
8. Com es titula el curtmetratge de David Moragas que va ser nominat als XV Premis Gaudí?
Demà ho deixem

- C.** En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que preparin cinc preguntes sobre el món del cinema, les escriguin en un full i n'annotin la resposta en un altre full. Després, recolliu els fulls de les preguntes i intercanvieu-les entre els grups de la classe. Deixeu un temps límit per respondre les preguntes i després torneu-les als grups d'origen perquè puguin verificar-ne les respostes. Finalment, feu una posada en comú de les respostes dels diferents qüestionaris. Podeu fer escriure les preguntes en un Kahoot! i fer el qüestionari amb tot el grup classe.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, demaneu-los que completin els buits amb l'article definit i llegeixin les frases en veu alta per fer-los adonar quan s'apostrofa i quan no. Després, feu escoltar l'àudio per comprovar si ho han fet bé. Podeu demanar que les tornin a llegir després de cada locució.

SOLUCIONS

1. Es casen el mes vinent, **l'**1 d'agost.
 2. **L'**IEC té la seu al carrer del Carme.
 3. La càmera, no **l'**usis, perquè **l'**han de netejar.
 4. **La** iniciativa comptarà amb **la** implicació del consistori.
 5. Enguany estic cursant Antropologia per **l'**UOC.
 6. **L'**illa de Menorca va estar sota domini britànic.
 7. Ja ho diuen, als sindicats: **la** unió fa la força!
2. En parelles, demaneu-los que llegeixin les paraules de la llista i marquin les vocals neutres. Passeu per la classe per ajudar si tenen dubtes. Després, feu escoltar les paraules i proveu si ho han fet bé. Podeu demanar que les llegeixin un altra vegada en veu alta. Feu-los adonar que són paraules del món del cinema, assegureu-vos que n'entenen el significat i les pronuncien correctament.
 3. En parelles, feu llegir les frases i demaneu-los que les completin amb les vocals *a* i *e*. Després, feu escoltar l'àudio perquè es fixin en la pronunciació de les vocals en català central. Podeu fer notar que s'acostuma a tenir vacil·lacions en les vocals neutres d'algunes paraules per interferències amb el castellà. Feu una posada en comú.
Podeu fer fer l'exercici 32 del **Llibre d'exercicis** per repassar l'ortografia de les vocals neutres *a* i *e*.

SOLUCIONS

1. El mon**e**stir cartoixà d'Escaladei és una m**e**ravella!
2. Et falta un d**a**vantal blanc per a la disf**e**ssa de xef!
3. Diumenge l'as**e**mblea **a**valuarà les activitats de la tardor.
4. La s**a**nefa de la façana recorda l'**e**st**e**ndard del rei Jaume I.
5. He d'anar a l'**a**mbaixada de S**a**rdenya per gestionar el visat.
6. Van enxampar l'ass**a**ssí a l'**E**mpordà.
7. Han detectat una av**a**ria a l'org**e** de la catedral de Barcelona.
8. El paper és d'un noi **e**feminat, x**e**rraire i entr**e**maliat.

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** En primer lloc, digueu als alumnes que hauran d'escriure el guió d'una escena i enregistrar-la. Com que pot ser una tasca bastant complexa, aconselleu als alumnes que no vulguin fer un curtmetratge. Demaneu als alumnes que, en grups, pensin una temàtica que els pugui interessar per fer una escena de dos a cinc minuts. Podeu fer una pluja d'idees i compartir-la amb els altres grups. Un cop hagin triat la temàtica demaneu-los que decideixin l'argument de la història.
- B.** En segon lloc, feu que els alumnes planifiquin les accions de l'escena, que descriguin els personatges, la localització i l'escenari. Comenteu-los que tinguin en compte que, potser, necessitaran actors per rodar l'escena i que, per tant, no hi incloguin massa personatges. Passeu pels grups per ajudar-los i limitar l'extensió de la tasca.
- C.** En tercer lloc, demaneu als alumnes que escriguin el guió. Podeu recordar-los que consultin el Punt de suport per utilitzar les estratègies que s'hi donen. Digues-los que han de posar un títol a l'escena, descriure breument el decorat i les accions de l'escena, escriure els diàlegs, anotar les acotacions dels diàlegs, etc. Podeu remetre els alumnes al Punt 1 i al Punt 2 de la unitat perquè utilitzin els recursos que necessiten ara. Passeu pels grups i resoleu dubtes lingüístics.
- D.** Un cop hagin escrit el guió, demaneu als alumnes que hi afegixin tota la informació necessària de l'escena per al rodatge: l'angle dels plans, l'òptica, la durada, etc. Podeu dir-los que, si volen, poden fer un guió gràfic per il·lustrar l'escena i explicar millor com volen que sigui. Passeu pels grups i assegureu-vos que utilitzen les estructures i el lèxic que han treballat a la unitat.
- E.** En darrer lloc, feu que enregistren l'escena. Pot ser una tasca que poden fer fora de les hores de classe, si volen. Quan l'hagin enregistrat, demaneu que la comparteixin a l'aula virtual amb la classe. Obriu un fòrum perquè els alumnes puguin valorar les escenes dels companys. Podeu aprofitar els resultats de la tasca per comentar-los a classe i fer-los notar quins continguts de la unitat han utilitzat per resoldre la tasca, per exemple.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu als alumnes que pensin en una pel·lícula o curtmetratge que hagin vist per fer-ne una ressenya. Un cop l'hagin triada, demaneu-los que facin una pluja d'idees sobre els aspectes de què tractaran a cada paràgraf. Podeu remetre els alumnes al Punt 3 de la unitat per recordar l'estructura de la ressenya i la informació que poden incloure en cada apartat.
- B.** Segon, demaneu als alumnes que organitzin les idees seguint l'esquema i els models que han vist al Punt 3 i digueu-los que escriguin la ressenya.
- C.** Tercer, demaneu als alumnes que amb un company revisin el text que ha escrit cadascú. Digues-los que controlin si cada paràgraf conté la informació adequada i està ben estructurada, si l'argumentació de la crítica és eficaç i presenta cohesió amb el text, etc. També demaneu-los que revisin els aspectes ortogràfics, morfosintàctics i de puntuació i que comprovin que la riquesa lèxica sigui adequada al registre del text. Per fer-ho, animeu-los a emprar diccionaris, diccionaris de sinònims i llistes de connectors textuais. Passeu per l'aula per resoldre dubtes lingüístics i per revisar els textos. L'objectiu és que s'adonin de com poden millorar el text amb un treball col·laboratiu i aprendre entre iguals.
- D.** Un cop hagin revisat els textos, feu que hi afegixin les esmenes i els suggeriments rebuts i demaneu-los que els comparteixin amb la classe. Demaneu-los que llegeixin les ressenyes dels companys i que comentin quina pel·lícula, curtmetratge o sèrie veurien. Poden deixar comentaris al fòrum de la classe.

Fem
balanç

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Prendre forma

PUNT DE PARTIDA

T'ho afigures

OBJECTIU

L'objectiu d'aquest punt és començar a familiaritzar-se amb el tema de la unitat, a través de l'ús de lèxic especialitzat per explicar conceptes o procediments complexos.

- A.** En parelles, com a escalfament, feu llegir el títol de la unitat, i demaneu-los que pensin quines coses poden prendre forma (un projecte, una idea, etc.) i que facin suposicions sobre els temes de què tractaran a la unitat. Podeu reflexionar, també, sobre el significat del verb que apareix al títol del punt (afigurar-se) i posar-ne alguns exemples d'ús.

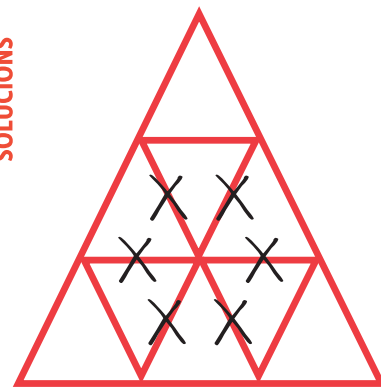
Després, demaneu-los que llegeixin les paraules del núvol i que les relacionin amb les formes geomètriques de la figura. Pot ser que algunes no hi siguin. Si és així, demaneu-los què signifiquen i que en busquin algun exemple. Si voleu, podeu demanar-los si coneixen altres expressions relacionades amb aquests camps semàntics.

Podeu fer fer l'exercici 1 del **Llibre d'exercicis**.

- B.** En grups, demaneu-los que pensin en diferents formes geomètriques d'objectes de la vida quotidiana i que els descriguin. Doneu-los temps perquè busquin imatges d'aquests objectes i preparin individualment les explicacions. Animeu-los a fer ús del lèxic de l'activitat anterior i a cercar noves paraules que poden necessitar per fer referència a les formes d'aquests objectes. Podeu fer que consultin aquest enllaç (<http://www.ricardpeiro.es/poliedres/intro.htm>) per trobar exemples de formes geomètriques presents en la vida quotidiana.

- C.** En parelles, feu que mirin la figura de la imatge i que pensin (poden anotar-ho, si cal) com s'ho farien per aconseguir que a la imatge quedessin representats quatre triangles tot traient només sis dels divuit escuradents. Després, demaneu que expliquin què farien a un company. Demaneu-los que utilitzin el vocabulari vist a l'activitat anterior. Fixeu-vos en les estructures que fan servir i quines mancances o reptes lèxics tenen.

SOLUCIÓ

- D.** En parelles. Demaneu-los que llegeixin el titular i que comentin quina opinió tenen sobre la intel·ligència artificial. Podeu comentar-los que aquest és el tema del primer punt de la unitat i podeu temptejar quins aspectes els interessen o generen més debat en relació amb aquesta qüestió. Escriu a la pissarra el lèxic referent a la intel·ligència artificial que utilitzen els alumnes, comenteu-lo amb la classe i augmenteu-lo a partir de camps semàntics.

Podeu fer fer l'exercici 7 del **Llibre d'exercicis**.

PUNT 1

La intel·ligència artificial

OBJECTIU

Conèixer les característiques dels textos expositius especialitzats i descobrir i aplicar estratègies de redacció d'aquest tipus de textos, fent un èmfasi especial en la descoberta d'estratègies alternatives a les marques de modalització que fan present l'autor del text en el text mateix (contràriament al que és propi d'aquest tipus de textos).

- A.** Amb tot el grup-classe, per escalfar, podeu fer una pluja d'idees de nocions associades a la intel·ligència artificial. Podeu comentar termes com: aprenentatge profund, intel·ligència artificial, aprenentatge automàtic, processament de llenguatge natural, lingüística computacional, narrativa de realitat virtual, automatització, algorisme, etc. Assegureu-vos que n'entenen el significat. Els podeu demanar, també, que expliquin el significat d'aquests termes. Per tal de treballar lèxic semblant i expressions per introduir definicions de termes especialitzats, podeu fer els exercicis 2 i 3 del **Llibre d'exercicis**.

Per ampliar les nocions relacionades amb el tema, podeu remetre'ls als recursos del Termcat, com ara: <https://recercaiuniversitats.gencat.cat/ca/detalls/noticia/Com-aprenen-les-maquines-Alguns-termes-de-la-intelligencia-artificial?universitatirecerca=true>

A continuació, demaneu-los que llegeixin el text següent sobre la intel·ligència artificial i que indiquin quin tipus de text creuen que és i en quin context podríem trobar-lo. Es tracta d'un text expositiu que podria aparèixer en una publicació d'àmbit especialitzat.

Per tal de guiar la comprensió del text i la descoberta de les característiques del text expositiu, podeu plantejar preguntes com ara: Quin tema s'introdueix i quin guió/estructura se segueix? Quina és la localització espacial i temporal del text? A qui s'adreça? Quins són els objectius de l'exposició? Quins recursos verbals s'utilitzen?

- B.** En parelles, demaneu-los que llegeixin atentament els fragments següents. Corresponen a paràgrafs que, tot i que formaven part inicialment del text de l'activitat A, n'han estat exclosos perquè no són adequats estilísticament (de maneres diferents, l'autor i la posició que té respecte dels fets és massa evident, no adopta una perspectiva objectiva o científica i precisa sobre la informació presentada, etc.). Feu que es fixin en mots com *autòmats*, *frau*. Assegureu-vos que entenen bé el lèxic dels fragments.

Podeu comentar, també, l'ús de l'expressió *d'ara endavant* i dels equivalents *en endavant*, o d'expressions similars com *d'avui endavant*, *a comptar des d'ara*. En registres informals es poden usar les expressions *d'ara en endavant*, *d'avui en endavant*. Trobareu més informació sobre aquesta qüestió a la [GIEC](#), 19.3.4.3c).

Un cop llegits els fragments, feu-los escriure el número de cada un dels paràgrafs a la boleta del text, en l'espai en què els pertorqui segons el contingut i progressió de la informació del voltant. Feu-los adonar que tant les idees en si, com el lèxic, els connectors, els pronoms, etc., els poden ajudar a determinar el lloc on anaven aquests paràgrafs.

Després, demaneu-los que facin hipòtesis sobre per què aquests paràgrafs han estat desestimats pel revisors externs del monogràfic on s'havien de publicar. Doneu-los temps per començar a comentar quins trets específics fan que no s'adeqüin a la manera com l'autor i les idees de l'autor d'un text expositiu han de quedar reflectits i explicats.

SOLUCIONS

La denominada quarta revolució industrial —també coneguda com a indústria 4.0— ha estat impulsada per l'expansió de la intel·ligència artificial (IA, d'ara endavant). Aquesta disciplina no és pas un camp nou, sinó que se'n poden definir els orígens a partir dels treballs del matemàtic britànic Alan Turing a la dècada dels 50. ❶ Al llarg de la història, doncs, hi ha hagut diferents mostres d'IA: des dels considerats primers autòmats l'any 1500 aC a Etiòpia, passant pel lleó mecànic construït per Da Vinci, fins al primer algorisme dissenyat per ser processat per una màquina —creat al segle XIX per la matemàtica anglesa Ada Lovelace. És en l'actualitat, però, que la IA ha esdevingut l'eix vertebrador de la quotidianitat i s'ha estès a diferents àmbits, com la medicina, la indústria i, fins i tot, les arts. Ara bé, què és exactament la IA i quins aspectes s'han remarcat a l'hora d'analitzar-la?

Podríem definir la IA com un conjunt de processos i tècniques que ens poden acostar, en problemes molt concrets, al raonament humà. ❷ Quan es parla d'IA, en realitat, es fa referència a un conglomerat de sub-camps. En particular, la presència de la IA s'engloba majoritàriament dins el camp de l'aprenentatge automàtic i l'aprenentatge profund. El primer permet als ordinadors aprendre de les dades sense ser programats explícitament. S'utilitza en aplicacions com la detecció de frau (o, per exemple, la detecció de correu brossa) i l'anàlisi de dades. En canvi, l'aprenentatge profund és un subcamp de l'aprenentatge automàtic. Està inspirat en l'estructura i funcionament neuronal del cervell. Aquesta tècnica s'utilitza en aplicacions com la visió per ordinador, el processament de llenguatge natural i la robòtica. Un exemple de l'aplicació que té són els reconeixements oculars i de veu, i les recomanacions de productes en línia.

❸ Un dels fets que s'han debatut més sobre la IA és un dels aspectes centrals que la defineixen: la naturalesa fragmentada, atès que està dissenyada per resoldre problemes específics. Segons els experts, la clau de volta de tot plegat és que la IA no disposa d'una de les facultats mentals humanes essencials: la imaginació, la capacitat creativa, la qual és oberta i constructiva; en canvi, els ordinadors necessiten un punt de parada, un objectiu específic. I això s'ha remarcat com una de les grans limitacions que concerneixen la IA i que impossibiliten que s'acosti als humans.

En síntesi, cada cop és més difícil trobar una tasca que les màquines no puguin dur a terme, i la transformació econòmica, social, jurídica, política i cultural que la IA està començant a produir, en un món cada vegada més digitalitzat, serà profunda. En definitiva, recórrer a l'ús de la IA pot aportar nombrosos avantatges. ❹

1. S'inclouen al text afirmacions genèriques fruit de la valoració personal, no sustentades ni referenciades adequadament.

Tanmateix, manllivant les paraules de l'autora [no es diu qui és] del llibre *Màquines que pensen* (1979), és evident que la idea d'IA ja apareix, **sense cap mena de dubte**, a l'antiguitat, amb l'anhel obstinat de la humanitat de forjar déus. Això és ben clar en la literatura; pensem, per exemple, en la novel·la cèlebre de Mary Shelley [no s'especifica l'obra].

2. L'autor manifesta en primera persona la seva opinió, la qual no hauria de quedar reflectida directament o, com a informació preeminent, en un text expositiu especialitzat.

Arribats en aquest punt, **vull dir** que un dels aspectes de la IA que més s'ha debatut i que **ens** planteja reptes per al futur del camp és l'absència de la capacitat més crítica que posseeix qualsevol intel·ligència; en altres paraules, **jo crec que** la IA hauria de ser capaç de dir-**te** no només el que succeeix, succeï i succeirà —és a dir, descriure i predir—, sinó que també **t'**ha de poder dir què no succeeix i què podria i no podria succeir.

3. El fragment apel·la directament el lector a l'acció i pren partit pel que fa al contingut del text i accions futures a emprendre.

Tanmateix, alhora, **és imprescindible** que no **mantinguem** una actitud pueril; **no podem deixar-nos** emmirallar per la IA, sinó que **estem obligats a** considerar diversos aspectes i reptes per tal de trobar-li un encaix adequat en la societat. **La societat ha d'apel·lar** a la responsabilitat i trobar solucions als problemes derivats de l'ús i expansió de la IA, com ara el desplaçament laboral i les preocupacions ètiques.

4. S'inclouen expressions valoratives que trenquen la imparcialitat i l'exposició objectiva de la informació, tret propi dels textos expositius especialitzats.

En concret, la fita de la IA, que és **innegablement agosarada**, és que les màquines puguin entendre el llenguatge humà i puguin conversar amb nosaltres. En aquest sentit, és **molt** interessant el test proposat per Alan Turing —considerat el **gran** pare de la IA—: un avaluador humà es comunica amb una màquina i una persona a través d'una interfície de text; si és incapaç de distingir si les respostes les ha escrites una màquina o la persona, aleshores la màquina haurà superat el test de Turing. Ara bé, és una veritable llàstima que, de moment, és una fita **realment difícilíssima** d'assolir.

- C. Abans de fer aquesta activitat, i per poder guiar de manera adequada i significativa l'activitat C, podeu fer l'exercici 4 del **Llibre d'exercicis**. Es tracta d'un exercici que introdueix de manera planera i pedagògica la noció de *modalització*; és a dir, les marques lingüístiques que fan evident la «presència» de l'autor en un text. Un cop fet l'exercici 4 del **Llibre d'exercicis**, feu l'activitat C.

Demaneu-los que, en parelles, relacionin les marques subjectives o de modalització (que cal evitar en un text expositiu) amb les estratègies alternatives de la segona columna. Es tracta d'una activitat per validar les hipòtesis que han fet a l'activitat anterior i trobar estratègies per millorar els paràgrafs de l'activitat B. Per això, un cop relacionades les marques i les estratègies alternatives, demaneu-los que escriguin el número del paràgraf de l'activitat anterior amb què es relaciona cada cas. En acabat, demaneu-los que esmenin els fragments. Aneu passant per la classe per comentar dubtes, preguntes.

SOLUCIONS ORIENTATIVES DE CORRECCIÓ DELS PARÀGRAFS

1. Tanmateix, manllvant les paraules de l'autora **Pamela McCorduck**, al seu llibre *Màquines que pensen* (1979), la idea d'IA ja apareix a l'antiguitat, amb l'anhel obstinat de la humanitat de forjar déus. Trobem mostres d'això en la literatura; pensem, per exemple, en la novel·la cèlebre **Frankenstein** de Mary Shelley.
 2. Arribats en aquest punt, **cal recordar** que un dels aspectes de la IA que més s'ha debatut i que **ens** planteja reptes per al futur del camp és l'absència de la capacitat més crítica que posseeix qualsevol intel·ligència; en altres paraules, ~~jo crec que~~ la IA hauria de ser capaç de dir ~~te~~ no només el que succeeix, succeï i succeirà —és a dir, descriure i predir—, sinó que també ~~t'~~ha de poder dir què no succeeix i què podria i no podria succeir.
 3. Tanmateix, alhora, evitar una actitud pueril i no emmirallar-se per la IA, sinó que convé considerar diversos aspectes i reptes per, d'una banda, trobar-li un encaix adequat en la societat i, de l'altra, per actuar amb responsabilitat i trobar solucions als problemes derivats de l'ús i expansió de la IA —com ara el desplaçament laboral i les preocupacions ètiques.
 4. En concret, la fita de la IA, ~~que és inegablement agosarada~~, és que les màquines puguin entendre el llenguatge humà i puguin conversar amb nosaltres. En aquest sentit, és molt interessant el test proposat per Alan Turing —considerat el gran pare de la IA—: un avaluador humà es comunica amb una màquina i una persona a través d'una interfície de text; si és incapaç de distingir si les respostes les ha escrites una màquina o la persona, aleshores la màquina haurà superat el test de Turing. Ara bé, ~~és una veritable llàstima que~~, de moment, és una fita realment difícilíssima difícil d'assolir.
- D. Com a activitat complementària, per reforçar el domini de la modalització (estratègies per facilitar la presència o allunyament de l'autor respecte del text propi), podeu escriure a la pissarra els títols següents i demanar als alumnes que els ordenin segons si són més o menys modalitzats o subjectius. Després demaneu-los que triïn aquell que s'adequa millor al text expositiu de l'activitat B.

1. Forjant Déus
2. Trets definitoris de la intel·ligència artificial
3. La intel·ligència artificial: què no pot fer?
4. Introducció a les aplicacions i límits de la intel·ligència artificial

SOLUCIONS

2 < 4 < 3 < 1

Els títols més adequats podrien ser el 2 i el 4. El 4, tot i que avança que es un tema controvertit, ho fa fent evidents les dues vessants des de les quals es pot valorar el tema.

Podeu fer fer els exercicis 5 i 6 del **Llibre d'exercicis**.

- E. Feu escoltar l'àudio que és un diàleg entre un assistent virtual i un usuari. Podeu fer escoltar el text una primera vegada i posar en comú el tema de l'àudio. Després, torneu a fer escoltar l'àudio i demaneu que, individualment, escriguin els mots que s'han utilitzat en lloc dels termes tècnics del quadre i que caldria reemplaçar per mantenir el llenguatge especialitzat. Feu una posada en comú de les solucions.

Després, demaneu que preparin una llista de termes tècnics de la seva disciplina i que busquin el mot general corresponent. Podeu donar-los més exemples, com ara *ensenyament-didàctica*, *coneixement-cognitiu*, *malaltia de la sang-malaltia hematològica*, *de les presons-penitenciari*. Demaneu-los que comparteixin la llista amb un company i, després, poseu en comú les respostes amb el grup-classe.

Podeu fer fer els exercicis 8 i 9 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

fluvials: [inundacions] als rius

precipitacions: pluja

vegetació: plantes

hidràulica: de l'aigua

residus: escombraries

forestal: boscos

meteorologia: el temps

- F. En parelles, demaneu que llegeixin les transcripcions de l'activitat E (pàgina 213 del document de transcripcions, <https://www.pamsa.cat/wp-content/uploads/01806-A-Punt-6-Transcripcions.pdf>). Demaneu-los que es fixin en les estructures destacades en gris i demaneu-los que comentin si creuen si és adequat el tractament de **tu** que utilitza la persona que atén la trucada. Podeu demanar-los quines altres formes lingüístiques es podrien fer servir en català en un context com aquest i com canviaria la formalitat de la conversa segons la forma usada.

Després, demaneu-los que passin les formes a tercera persona del singular per adequar-les a un grau de formalitat major. Això comportarà que hi hagi canvis que afecten algunes formes verbals i també pronoms. Demaneu-los que comprovin els resultats amb els d'una altra parella i feu una posada en comú amb el grup-classe. Podeu comentar els casos d'altres verbs que generen dubtes perquè sovint els alumnes no saben si són transitius o intransitius i, per tant, si, quan se'n substitueixen els complements, s'utilitzen els pronoms de complement o objecte directe *el/la/els/les* o els pronoms de complement o objecte indirecte, *li/els*. Podeu fer servir la informació d'aquests enllaços: <https://llengua.diba.cat/verbs-transitius-i-verbs-intransitius>; https://estil.llocs.iec.cat/wp-content/uploads/sites/24/2019/02/20_Pag_749-786_p.pdf; <https://www.upc.edu/slt/ca/recursos-redaccio/dubtes-frequents/verbs-transitius-intransitius>

SOLUCIONS

el puc atendre, l'informo, el pugui servir, el puc ajudar, l'afecti

Podeu fer fer l'exercici 10 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

Demaneu als alumnes que es posin en grups i que llegeixin el fragment que hi ha sota l'enunciat amb exemples concrets sobre l'aplicació de la intel·ligència artificial. Demaneu-los que s'assegurin que l'entenen bé. En acabat, feu que, usant les estratègies treballades en les activitats d'aquest punt, l'adeqüin a l'estil d'un text expositiu formal. Caldrà que es fixin bé en les estratègies de l'activitat C i també en els aspectes lèxics de l'activitat D. Podeu remetre'ls, també, a la lectura de les explicacions sobre les estratègies de redacció de textos expositius especialitzats del Punt de suport.

Després, feu que un representant del grup llegeixi el text preparat i que el compari amb el text d'un altre grup i que, d'acord amb les diferències trobades, acabin de retocar la seva proposta. Podeu facilitar un espai o document digital compartit perquè tots els grups puguin escriure el seu fragment al mateix lloc i sigui més fàcil compartir els fragments i fer-ne la comparació.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

Text inicial amb fragments que cal canviar destacats

Crec que és molt evident la gran aplicabilitat que té la intel·ligència artificial en àrees molt diverses, com ara la medicina o el medi ambient. Pel que fa al primer camp que acabo d'indicar, la IA pot contribuir a millorar el diagnòstic d'imatges mèdiques i la detecció precoç de malalties, així com també la pots fer servir per a l'assistència d'operacions. Un exemple concret molt bo el conformen les tècniques que s'han desenvolupat per millorar la cirurgia dels ulls. Paral·lelament, en el camp del medi ambient, les tecnologies d'IA fan una gran feina en la gestió de recursos naturals i, fins i tot, en la conservació de la varietat d'animals; per exemple, els científics fan ús d'algoritmes per analitzar dades de sensors i imatges de satèl·lit per tal d'identificar i seguir diferents espècies de plantes i animals.

Text corregit

En la bibliografia s'ha/els experts han destacat l'∅ aplicabilitat que té la intel·ligència artificial en àrees molt diverses/o diverses àrees, com ara la medicina o el medi ambient. Pel que fa al primer camp esmentat suara, la IA pot contribuir a millorar el diagnòstic d'imatges mèdiques i la detecció precoç de malalties, així com també es pot fer servir per a l'assistència quirúrgica. Un exemple concret ∅ el conformen les tècniques que s'han desenvolupat per millorar la cirurgia dels ulls. Paral·lelament, en el camp del medi ambient, les tecnologies d'IA contribueixen a/poden contribuir a millorar la gestió de recursos naturals i, fins i tot, en la conservació de la biodiversitat; per exemple, els científics fan ús d'algoritmes per analitzar dades de sensors i imatges de satèl·lit per tal d'identificar i seguir diferents espècies de flora i fauna.

PUNT 2

El temple de la geometria

OBJECTIU

En aquest punt es treballen estratègies per convertir un exponent propi d'un text expositiu especialitzat (en aquest cas, un conjunt de definicions tècniques) en una explicació adequada per a un text expositiu divulgatiu. Paral·lelament, s'aprofundeix en el domini de parells mínims o grups de mots semblants però amb significats diferents i que, sovint, generen confusió.

- A.** Per escalfar, demaneu als alumnes si han estat mai al temple de la Sagrada Família i com interpreten el títol del punt «El temple de la geometria». A continuació, els podeu preguntar si serien capaços d'anomenar algunes de les figures geomètriques que es poden trobar al temple o que apareixen de manera reiterada en l'arquitectura de Gaudí.

Demaneu que els alumnes treballin en parelles i que llegeixin les definicions dels termes relacionats amb la geometria que Antoni Gaudí va incorporar al seu temple més conegut. Havent llegit els termes, demaneu-los que busquin exemples dels elements definits a la imatge. Acte seguit, demaneu-los que llegeixin el text divulgatiu de més avall, que localitzin on es parla de cada un dels termes i que escriguin el número de cada terme a l'espai buit corresponent. Demaneu-los que reflexionin en quin dels dos textos els ha resultat més fàcil entendre els conceptes i per quina raó.

Podeu comentar el significat i ús de mots com *topar*, *triangles capitulats*, *el pavelló d'una trompeta*. També podeu fer-los parar atenció en l'ortografia de mots com *medul·la*, *helicoidalment*, *fajos* (plural de *faigs*), *coliflor*.

SOLUCIONS

La nau central de la Sagrada Família és única en la història de l'arquitectura; representa un bosc, amb arbres de **mides** reals, amb tronc, ramificacions i capçades entre les quals penetra la llum, talment com en una fageda natural, però feta de pedra. Tots els racons ens recorden que, per a Antoni Gaudí, **el medi natural era més un llibre per aprendre i cercar solucions a les preguntes edificatòries que una font d'inspiració purament estètica**. De fet, **el temple colossal de l'arquitecte reusenc incorpora més elements de la geometria natural que els que es poden veure en moltes altres obres de l'arquitectura universal**.

Topant amb la geometria del dia a dia

Jordi Cussó, cap dels maquetistes de la Sagrada Família, tot podant un baladre al jardí de casa seva es va adonar que a l'interior de les branques **no feia més que veure-hi** una estructura que li era molt familiar: la medul·la de tiges del baladre era triangular en un dels extrems, i a l'altre, hexagonal. **Cussó, com més hi pensava, més clar tenia que havia vist aquella figura en algun lloc**. Finalment, va adonar-se que aquella estructura era la de la **(3)** que es repeteix ara i adés al gran temple de Gaudí. Per construir-la, es fa servir una plantilla d'inici amb un polígon (que pot ser un estel de sis puntes, format per dos triangles capitulats; un octàgon, format per dos quadrats; etc.). Començant per l'extrem inferior de la columna, la plantilla es fa girar helicoidalment primer cap a la dreta i després cap a l'esquerra. Les dues trajectòries traçades pels polígons s'entrecruen de manera que les arestes es multipliquen imperceptiblement i donen lloc a un polígon amb un **nombre més gran** d'arestes, la qual cosa potencia l'aparença **estilitzada** de les columnes.

Totes aquestes columnes tenen una certa inclinació, perquè formen part d'un **(1)**, que, com el seu nom indica, correspon

a la trajectòria inversa que dibuixa una cadena quan es penja de dos punts. Aquest tipus d'arc distribueix la major part de les forces cap als fonaments. És per això que les construccions de Gaudí no necessiten contraforts laterals.

Sota l'aixopluc d'un paraigua molt especial

Els fajos del bosc de Gaudí, com els arbres reals, segueixen el patró d'un **(5)**. Això vol dir que el tronc no té un eix vertical que va de dalt a baix, sinó que, a una certa **alçada**, es subdivideix en diversos troncs amb **nusos** secundaris, i aquests, en terciaris i quaternaris. Així, **com més va, més troncs es creen**, fins que s'acaba formant una capçada que té aspecte de paraigua obert i amb una estructura **(2)**, que es repeteix sigui quina sigui l'escala d'observació —com a les fulles d'una falguera o els ramets d'una coliflor.

Tot i que l'**amplada** de la nau permet que els peus dels arbres estiguin separats, com en un bosc, les branques dels arbres veïns s'articulen en forma d'arcs que conflueixen en competència per la llum. Al lloc on s'uneixen els arcs no hi ha la clau de volta, sinó un gran ull: un forat buit en forma d'hiperboloide. Un hiperboloide és un tipus de **(4)**, **composta** per línies que, tot i ser rectes, determinen superfícies corbes en l'espai. Els hiperboloides us recordaran el pavelló d'una trompeta —una prova més de les qualitats acústiques d'aquesta estructura—, o la forma d'alguns ossos —són, per tant, estructures molt resistents. Situats al capdamunt de les múltiples voltes de la nau, els hiperboloides de la Sagrada Família filtren la llum a l'interior del temple com en un bosc natural, un efecte que **ningú més que el geni Gaudí** podia haver creat.

Inspirat en: Què, qui, com. Televisió de Catalunya

Si voleu aprofundir més en les explicacions dels conceptes del text, podeu incorporar a la sessió la visualització del reportatge en què s'inspira el text: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/quequicom/gaudi-i-les-formes/video/3015031>

Podeu buscar altres textos semblants a l'enllaç següent: <https://www.iciq.org/outreach/general-public/podcast-prussian-blue/?lang=cat>

B. Per tal d'aprofundir en les estratègies per adaptar un text especialitzat i fer-ne una versió divulgativa, demaneu que, en parelles, llegeixin la llista d'estratègies i que les completin amb els mots del quadre. Comenteu les respostes en format grup-classe i, després, demaneu-los que busquin exemples de l'ús de cada estratègia al text de l'activitat A. Fes-ho amb un company.

SOLUCIONS

- 1 Citació d'una **anècdota** per acostar el tema al lector.
- 2 Simplificació de les definicions de termes tècnics a través de paràfrasis i d'un lèxic **planer**.
- 3 Cohesió de les frases per entendre els raonaments del text a través de l'ús de **connector**.
- 4 Ús d' **analogies** o realitats conegudes pel lector per explicar els fenòmens presentats.
- 5 Addició de **subtítols** atractius per guiar la lectura.
- 6 Al final, retorn a la **idea** per reforçar el missatge del text.
- 7 Definició d'un **terme** a través del procés de formació de l'element definit.
- 8 **Apel·lació** al sentit de la paraula de la qual prové el terme.
- 9 Citació d' **hipònims** per il·lustrar un hiperònim.

EXEMPLES DE CADA UNA DE LES ESTRATÈGIES

1. Citació d'una anècdota per acostar el tema al lector

Jordi Cussó, cap dels maquetistes de la Sagrada Família, tot podant un baladre al jardí de casa seva es va adonar que a l'interior de les branques no feia més que veure-hi una estructura que li era molt familiar: la medul·la de tiges del baladre era triangular en un dels extrems, i a l'altre, hexagonal. Cussó, com més hi pensava, més clar tenia que havia vist aquella figura en algun lloc. Finalment, va adonar-se que aquella estructura era la de la columna de doble gir que es repeteix ara i adés al gran temple de Gaudí.

2. Simplificació de les definicions de termes tècnics a través de paràfrasis i d'un lèxic planer

Els fajos del bosc de Gaudí, com els arbres reals, segueixen el patró d'un simpodi. Això vol dir que el tronc no té un eix vertical que va de dalt a baix, sinó que, a una certa **alçada**, es subdivideix en diversos troncs amb **nusos** secundaris, i aquests, en terciaris i quaternaris.

3. Cohesió de les frases per entendre els raonaments del text a través de l'ús de connectors

[Ús de molts connectors diferents al llarg del text]

4. Ús d'analogies o realitats conegudes pel lector per explicar els fenòmens presentats

Així, com més va, més troncs es creen, fins que s'acaba formant una capçada que té aspecte de paraigua obert i amb una estructura fractal, que es repeteix sigui quina sigui l'escala d'observació —com a les fulles d'una falguera o els ramets d'una coliflor.

Els hiperboloides us recordaran el pavelló d'una trompeta —una prova més de les qualitats acústiques d'aquesta estructura—, o la forma d'alguns ossos —són, per tant, estructures molt resistents.

5. Addició de subtítols atractius per guiar la lectura

La geometria de Gaudí: un reflex de la naturalesa

Topant amb la geometria del dia a dia

Sota l'aixopluc d'un paraigua molt especial

6. Al final, retorn a la idea inicial per reforçar el missatge del text

[Frase inicial]: La nau central de la Sagrada Família és única en la història de l'arquitectura; representa un bosc, amb arbres de **mides** reals, amb troncs, ramificacions i capçades entre les quals penetra la llum, talment com en una fageda natural, però feta de pedra.

[Frase final]: Situats al capdamunt de les múltiples voltes de la nau, els hiperboloides de la Sagrada Família filtren la llum a l'interior del temple com en un bosc natural, un efecte que ningú més que el geni Gaudí podia haver creat.

7. Definició d'un terme a través del procés de formació de l'element definit

Per construir-la, es fa servir una plantilla d'inici amb un polígon (que pot ser un estel de sis puntes, format per dos triangles capiculats; un octàgon, format per dos quadrats; etc.). Començant per l'extrem inferior de la columna, la plantilla es fa girar helicoidalment primer cap a la dreta i després cap a l'esquerra. Les dues trajectòries traçades pels polígons s'entrecreuen de manera que les arestes es multipliquen imperceptiblement i donen lloc a un polígon amb un **nombre més gran** d'arestes, la qual cosa potencia l'aparença **estilitzada** de les columnes.

8. Apel·lació al sentit de la paraula de la qual prové el terme

Totes aquestes columnes tenen una certa inclinació, perquè formen part d'un arc catenari, que, com el seu nom indica, correspon a la trajectòria inversa que dibuixa una cadena quan es penja de dos punts.

9. Citació d'hipònims per il·lustrar un hiperònim

Per construir-la, es fa servir una plantilla d'inici amb un polígon (que pot ser un estel de sis puntes, format per dos triangles capiculats; un octàgon, format per dos quadrats; etc.).

- C.** Demaneu als alumnes que, en parelles, busquin imatges que ajudin a acabar d'entendre els conceptes o explicacions del text de l'activitat A i que pensin en quin apartat del text les inseririen. Demaneu que les comparteixin o bé en paper o bé en un entorn digital i que comparin les tries d'imatges amb les dels altres companys.
- D.** Feu que els alumnes es posin en grups i que, junts, es fixin en la llista de mots de la primera columna del quadre (que apareixen en negreta al text de l'activitat A) i que reflexionin si els mots de la segona columna hi equivalen o tenen un significat o un matís de significat diferent. Es tracta d'una activitat per reflexionar sobre la selecció lèxica de mots semblants, però amb significats, en alguns casos, diferents i que generen confusions habituals en l'ús en registres formals o d'especialitat. Poseu en comú les respostes en format grup-classe i, si ho considereu necessari, compartiu les fitxes de l'Optimot (<https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>) en què es presenten les diferències entre els diferents mots de la llista.

	Mots equivalents	Mots amb significat o matís diferent
mida	grandària, dimensió	mesura
estilitzada	esvelta	esterilitzada
alçada	alçària (en alguns casos)	altura
medi		mitjà
nombre	xifra	número
més gran		major
nus	node	nòdul
amplada	ample	gruix
compondre		composar

Podeu fer fer els exercicis 11, 12, 13, 18 i 19 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** Feu-los fer l'exercici 14 del **Llibre d'exercicis** per treballar mots del català que s'assemblen a altres mots de l'anglès o hi coincideixen i que s'utilitzen en lloc d'aquests, tot i que tenen un significat diferent. També podeu treballar alguns derivats de mots que han aparegut a l'activitat D i altres mots semblants fent-los fer l'exercici 17 del **Llibre d'exercicis**.

- F. En parelles, demaneu-los que es fixin en els diferents tipus d'estructures comparatives destacades (en groc) al text de l'activitat A i que les expliquin amb les seves paraules. Es tracta de diferents tipus d'estructures pseudocomparatives (és a dir, que tot i que contenen un quantificador comparatiu, no expressen pròpiament comparacions entre magnituds —graus, nombres o quantitats). Després, demaneu-los que les tradueixin a altres llengües que coneguin per tal de veure'n les diferències. Els podeu remetre a la pàgina 191 del Resum gramatical del **Llibre de l'alumne** per assegurar-vos que entenen bé l'ús i el significat de cada una de les frases destacades.

Podeu fer fer l'exercici 16 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

Per escalfar de cara a la Tasca intermèdia, podeu fer-los fer l'exercici 15 del **Llibre d'exercicis**.

Expliqueu als alumnes que han d'escriure una definició divulgativa corresponent a un terme de la seva disciplina. Per inspirar-se, si ho creieu necessari, els podeu remetre als diccionaris especialitzats del Termcat o al Cercaterm. Suggeriu-los que facin servir les estratègies que han aparegut en aquest punt (les poden trobar sintetitzades a les explicacions sobre les estratègies de redacció de textos expositius divulgatius del Punt de suport).

Demaneu-los, també, que per completar la tasca facin servir imatges que il·lustrin el concepte explicat. Un cop hagin preparat la definició, feu que la comparteixin amb la resta de companys i que, entre tots, comentin quines estratègies usades els han ajudat a entendre el que els han explicat els companys.

PUNT 3

Per imperatiu
categòric

OBJECTIU

L'objectiu d'aquest punt és treballar les característiques del text instructiu, fent un èmfasi especial en la manera de donar indicacions concretes i clares per fer una determinada acció, construcció d'un objecte, etc. També es fa un èmfasi especial en la conjugació de les formes d'imperatiu (especialment, les de la segona conjugació).

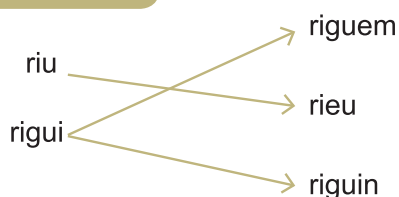
- A.** En grups, feu llegir el títol del punt i comenteu el significat i l'origen de l'expressió «per imperatiu categòric» (relacionada estretament amb la filosofia kantiana, <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/imperatiu-categoric>). Tots junts, busqueu situacions en què aquesta expressió es pugui fer servir.

Pregunteu, a continuació, què significa el mot *imperatiu* des del punt de vista dels temps verbals i què indiquen les formes en imperatiu. Avanceu als alumnes que aquest és el tema que s'explora en aquest punt.

- B.** Demaneu als alumnes que treballin en parelles i que llegeixin els textos següents per tal d'identificar en quin gènere discursiu o en quins contextos els podem trobar. Es tracta de textos instructius que podem trobar orientativament en els contextos següents: 1. en una consulta mèdica; 2. en una classe o omplint un formulari; 3. en una escola, en una fotocopiadora d'ús compartit; 4. en les instruccions d'ajuda d'un ordinador; 5. en un gimnàs; 6. com a part d'un eslògan d'una campanya de sensibilització; 7. en les instruccions d'un joc de taula; 8. com a part d'un eslògan d'una campanya de sensibilització; 9. en un informe tècnic, una tesi doctoral; 10. en una recepta de cuina; 11. en una conversa entre un adult i un infant; 12. en les instruccions d'un televisor o un aparell electrònic semblant.
- C.** Demaneu que els alumnes es posin en parelles i que, junts, es fixin en els dos models de verbs velaritzats i que busquin en els textos de l'activitat B els verbs que segueixen cada model. Quan els hagin localitzat, demaneu-los que els escriguin a sota del model corresponent. Un cop fet això, feu que completin el quadre del verb *moure*. Comenteu en format grup-classe quins casos els generen dubtes o preguntes.

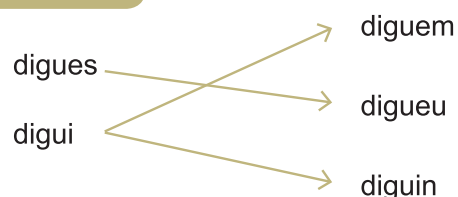
SOLUCIONS

model A

prendre, beure, escriure, treure,
encendre, moure, asseure's, ser

model B

estar

ORDRE AFIRMATIVA (imperatiu)

Mou el peu!
Mogui's!
Mogueu el cap!
Moveu les mans!
Moguin els braços!

ORDRE NEGATIVA (present de subjuntiu)

No moguis el peu!
No es mogui!
No mogueu el cap!
No mogueu les mans!
No moguin els braços!

- D.** Treballeu en parelles i demaneu als estudiants que llegeixin els missatges de l'activitat D i que comentin si mai han fet figures amb paper. Podeu preguntar-los si saben què vol dir la paraula *sapastre* i si són sapastres en alguna activitat. Podeu fer-los parlar, també, sobre el significat de l'expressió *tenir galtes* ('tenir barra, tenir un gran desvergonyiment').

Podeu reflexionar en format grup-classe en quin registre està escrit el text llegit (registre informal). Després, demaneu-los que es fixin en les formes destacades i que les escriguin en un registre formal. Al Resum gramatical del **Llibre de l'alumne**, a la pàgina 204, podeu trobar explicacions addicionals sobre la construcció de l'imperatiu en registres col·loquials. Podeu completar l'explicació dels quadres del llibre amb la informació sintètica d'aquest enllaç: <https://www.vilaweb.cat/noticies/com-fem-imperatiu/>

Podeu fer fer els exercicis 21, 22, 23 i 24 del **Llibre d'exercicis**.

Per ampliar el lèxic sobre expressions lexicalitzades de l'estil de *tenir galtes*, podeu fer-los fer l'exercici 20 del **Llibre d'exercicis**.

- E.** Feu que els alumnes escoltin les instruccions per fer una figura de paper i que diguin quina diferència hi ha entre les primeres indicacions i les segones (les primeres són poc clares, enrevessades, desordenades, amb indicacions que generen confusió). Demaneu-los que, amb un company, comentin, també, específicament quins elements lingüístics els han permès seguir millor unes indicacions que les altres.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

En la segona versió, els passos estan ben ordenats i no hi ha incisos descontextualitzats o fora de lloc que interfereixen l'ordre de les indicacions. A més, hi ha moltes més indicacions sobre la posició del paper, la direcció dels plecs, els detalls de la manera com s'han de fer les accions, etc. L'explicació inclou, també, paràfrasis, analogies i explicacions del resultat que cal obtenir després de les diferents accions (per comprovar que s'estan seguint bé els passos).

- F.** Feu que els alumnes llegeixin els mots del quadre i que, un cop fet això, tornin a escoltar l'àudio i que escriguin les expressions que s'hi utilitzen per indicar les direccions contràries de les del quadre. Per tal d'assegurar-vos que entenen bé el significat i l'ús de totes les expressions, en parelles, feu-los fer un dibuix per representar-ne el significat. Podeu posar en comú les diferents representacions i fer-ne una fitxa o document comú per compartir.

Podeu trobar més informació sobre l'ús i la formació d'expressions semblants en aquest article especialitzat (<https://www.raco.cat/index.php/Estudis/article/download/177382/229752>)

Podeu fer-los fer els exercicis 25, 26, 27 i 28 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

cap avall ≠	cap amunt
cap endavant ≠	cap enrere
cap endins ≠	cap enfora

TASCA INTERMÈDIA

Expliqueu als alumnes que l'objectiu de la Tasca intermèdia és crear un text instructiu acompanyat d'unes il·lustracions. Demaneu-los que es posin en grups i que triïn quina figura de paper volen fer. Un cop triada la figura, feu que llegeixin les explicacions sobre les estratègies de redacció de textos d'instruccions del Punt de suport. Indiqueu-los que pensin i planifiquin bé els passos per fer la figura que hagin triat i que els escriguin tenint en compte el conjunt d'estratègies lingüístiques vistes a les activitats anteriors i fent servir les formes d'imperatiu adequades. Demaneu-los, també, que acompanyin cada un dels passos d'un dibuix clar i representatiu d'allò que es demana de fer. Aneu passant pels diferents grups i verificant la realització de la tasca. Un cop tinguin els textos i dibuixos fets, demaneu-los que s'intercanviïn els textos amb un altre grup i que escriguin comentaris per millorar el text. Els pot ajudar molt que un membre del grup vagi seguint, literalment, els passos que han establert, tot comprovant si el text és clar i es pot seguir bé. Demaneu-los que facin les esmenes pertinents als textos inicials d'acord amb els comentaris dels companys.

PUNT SOCIOCULTURAL

Parla'm en català
que t'entenc!

OBJECTIU

L'objectiu és fer conèixer les iniciatives per normalitzar el català en les tecnologies de veu a través de la intel·ligència artificial i en els dispositius electrònics en general.

- A.** Per escalfar, demaneu als alumnes que llegeixin el títol del punt, que observin la imatge del fons i que facin hipòtesis sobre el contingut del text. Després, demaneu-los que llegeixin el text, que comentin si coneixen el projecte i com creuen que s'han recollit les dades per crear el corpus. Podeu remetre'ls a aquest enllaç per tenir més informació sobre la iniciativa: <https://politiquesdigitals.gencat.cat/ca/inici/index.html>
- En aquest mateix enllaç trobareu articles i altres enllaços per debatre sobre el tema a l'aula.
- B.** Demaneu als alumnes que es posin en parelles i que comentin quines aplicacions coneixen que necessitin o que utilitzin la veu. Pregunteu-los, també, en quin idioma tenen configurades les aplicacions que fan servir (WhatsApp, Instagram, Twitter, TikTok, ordinador, mòbil, etc.). A la pàgina 19 del document de l'enllaç podreu trobar més informació sobre les principals plataformes virtuals d'assistents amb veu i la presència del català en aquests entorns: <https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/digital/3desenvolupament-llengua-catalana-assistents-veu.pdf>
- C.** A continuació, podeu obrir el debat anterior i fer un pas més, demanant-los que relacionin les eines digitals següents amb l'ús que en poden fer per millorar l'aprenentatge del català segons les necessitats indicades en les frases del quadre. Després, podeu fer servir la pantalla de l'aula per mostrar les prestacions que ofereix cada una de les eines. Si els alumnes les coneixen, podeu demanar-los que siguin ells mateixos qui les presentin i que expliquin quin ús en fan.

SOLUCIONS ORIENTATIVES

- a. Optimot, Gramàtica de l'IEC, ésAdir
 - b. diccionari de sinònims, diccionari de sinònims de frases fetes
 - c. diccionari de dubtes del català oral
 - d. Optimot, Termcat
 - e. dictats en línia
 - f. Optimot, Gramàtica de l'IEC, ésAdir
- D.** En grups, demaneu que comentin quines altres eines digitals o aplicacions fan servir per aprendre o practicar el català. Després, demaneu-los que s'intercanviïn la informació.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, feu llegir primer i, després, escoltar les frases següents i demaneu-los que es fixin com es pronuncien les lletres destacades. Demaneu-los que es fixin si s'elideix una vocal (elisió) o si es fusionen les dues vocals en una síl·laba (sinalefa). Feu una posada en comú amb el grup-classe i, després, demaneu que llegeixin les frases en veu alta. Després llegiu vosaltres les frases. Demaneu-los si han tingut cap dificultat a l'hora de determinar si hi havia una elisió o una sinalefa. Els podeu demanar que pensin en altre exemples de cada cas.

SOLUCIONS

ELISIÓ

SINALEFA

1. Llavors teníem setze **e** anys.2. A quina **h**ora vols quedar demà?3. **N**o **h**i tornis, allà!4. Torna **e**l llibre a la biblioteca.5. L'amiga **h**i va, a la festa.6. **H**o **h**as fet sense voler.7. Obre **e**l balcó i que s'airegi!

2. En parelles, feu llegir les paraules de la llista i demaneu-los que completin els mots amb les lletres que hi falten. Després, feu escoltar l'àudio i demaneu-los que comprovin si ho han fet bé. Poseu l'àudio una vegada. Tot seguit, feu una posada en comú amb el grup-classe. Atureu-vos a comentar els mots en què han tingut dificultat a l'hora d'escollir quina lletra falta. Podeu fer que reflexionin l'origen d'aquesta confusió, per exemple. Si creuen que sovint s'equivoquen en l'ortografia d'aquests mots, animeu-los a crear una llista amb els seus errors comuns.

SOLUCIONS

1. e **s** tranger2. e **x** plícit3. e **s** poli4. e **x** foliar5. e **s** trany6. e **x** culpar7. e **x** pansió8. e **s** tendre9. e **s** planada10. e **x** planatori11. e **x** cusa12. e **s** prémer

Podeu fer fer l'exercici 29 del **Llibre d'exercicis**.

3. En parelles, feu llegir les frases següents i, després, poseu l'àudio perquè completin cada frase amb el mot que hi falta. Feu una posada en comú amb el grup-classe i feu que comprovin si han escrit bé el mot que faltava. Comenteu, també, quin és el mot (o combinació de mots) homòfon que podria haver creat confusió en cada cas. Podeu proposar, també, de fer una llista amb les parelles de mots homòfons que els generen confusió.

Podeu fer fer l'exercici 32 del **Llibre d'exercicis** per repassar l'ortografia de les vocals neutres *a* i *e*.

SOLUCIONS

1. No vol **que** participis en aquest experiment.2. Les roques s'han **després** del litoral mediterrani.3. L'article de **què** parles té diversos autors.4. Ja ho saps, si et cal res, **compta** amb mi!5. No és arquitecte, **sinó** aparellador.6. Amb aquestes ulleres no hi veig **gaire bé**.7. **Després** d'enviar-lo cal que signis aquest document.8. Si et soc sincer, no em crec la història que **conta**.9. Menja, **si no**, no aniràs a la festa.10. Ja ha escrit **gairebé** cinquanta paraules.

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** Primer, demaneu als alumnes que pensin en un recurs en línia que sigui útil per a l'aprenentatge del català per compartir-lo amb els companys. Pot ser un recurs que coneguin o un del qual hagin sentit a parlar i hi estiguin interessats. Podeu remetre els alumnes al Punt sociocultural per recordar algunes eines per aprendre català.
- B.** Segon, demaneu als alumnes que facin una inspecció de l'eina i que estudiïn les prestacions que ofereix el recurs, per a què serveixen i com s'hi accedeix. Demaneu-los que anotin les instruccions que han de donar per fer un tutorial perquè estudiants de català puguin fer servir el recurs. Recordeu-los que facin servir les estratègies que han vist al Punt 3 i que tenen sintetitzades de nou al Punt de suport. Destaqueu la importància de revisar la tria de les formes lingüístiques en imperatiu, així com també les marques adverbials vistes al Punt 3. Passeu per l'aula per resoldre dubtes textuais i lingüístics i per revisar els textos.
- C.** En tercer lloc, i abans de donar el text per definitiu, demaneu als alumnes que llegeixin el text un altre cop com si fos la primera vegada que el veuen. És important que s'assegurin de reproduir totes les indicacions al peu de la lletra, com si no tinguessin cap coneixement addicional dels passos que estan seguint. Fins i tot, poden demanar a algú que llegeixi el text i que segueixi els passos per detectar en quins punts poden millorar les explicacions o en quin punt hi ha confusions.
- D.** Un cop hagin revisat els textos, feu que hi afegixin les esmenes i els suggeriments rebuts. Finalment, demaneu-los que enregistrin un tutorial explicant i ensenyant com accedir al recurs, les prestacions que hi podem trobar i com fer-les servir, donant exemples, etc. Podeu suggerir que pengin el tutorial al canal de YouTube de la classe per tal de compartir-lo amb la resta de grups.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu als estudiants que pensin en un dispositiu o objecte que ha fet canviar la història o que ens ha fet més fàcil la vida. Quan l'hagin escollit, demaneu-los que busquin informació de l'evolució que ha sofert el disseny de l'objecte, de les característiques tècniques, del funcionament, de la forma, etc. per fer-ne un article divulgatiu.
- B.** En segon lloc, demaneu-los que ordenin la informació, que escriguin un títol general i epígrafs, que siguin atractius, per dividir les parts del text. Recordeu-los que han d'escriure un text divulgatiu, de manera que la informació s'ha d'exposar de manera entenedora per a qualsevol persona que no sigui especialista o que no sàpiga res del tema. Remeteu-los a les estratègies de redacció vistes al Punt 2 i a la síntesi sobre aquest tipus de textos del Punt de suport.
- C.** Finalment, demaneu-los que escriguin el text. Els podeu suggerir que hi afegixin imatges, gràfiques, etc. que ajudin a comprendre els termes o conceptes. Un cop escrits els textos, demaneu-los que els presentin davant dels companys i que, entre ells, es facin preguntes o demanin aclariments per acabar de perfilar o millorar els textos presentats. Un cop fetes les presentacions, demaneu-los que retoquin els textos, d'acord amb els suggeriments dels companys.

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

Val més amb mel que amb fel

PUNT DE PARTIDA

Urbs en evolució

OBJECTIU

L'objectiu és activar els coneixements sobre el lèxic relacionat amb el civisme, la vida en comunitat, els conflictes socials i als marges de la societat, així com d'alternatives al model social actual.

- A.** Demaneu als alumnes que llegeixin el títol de la unitat i assegureu-vos que n'entenen el significat (*Val més amb mel que amb fel*). Podeu comentar, també, el significat d'expressions semblants com ara *tenir mel a la boca i fel al cor* ('ser hipòcrita'). Podeu remetre'ls, també, a diferents variants de la frase del títol i altres expressions recollides al web de paremiologia catalana comparada: <https://pccd.dites.cat/?mode=&cerca=mel+que+amb+fel&variant=&mostra=10>

Un cop vistes totes aquestes expressions, comenteu en quins contextos es poden utilitzar.

Tot seguit demaneu-los que llegeixin les tasques de la unitat i que comentin si, després de tot el que han après al llarg del llibre i el que faran a la unitat, creuen que els seus textos han millorat al llarg del curs i quin marge de millora tenen encara i en què es volen centrar a treballar especialment al llarg d'aquesta unitat.

- B.** Demaneu-los que, en parelles, observin les imatges i que diguin què tenen en comú i quina relació poden tenir amb el títol de l'apartat i amb els contextos d'ús que havien pensat a l'activitat anterior.
- C.** En parelles, demaneu-los que associïn les paraules següents a les imatges. Demaneu-los, també, que escriguin altres paraules que els suggereixin les imatges. Podeu fer servir una aplicació per fer núvols de paraules col·laboratius (com ara www.mentimeter.com).
- D.** En parelles, demaneu-los que llegeixin les piulades següents i que les relacionin amb les imatges. Demaneu-los, també, que expliquin raonadament les tries fetes. Podeu fer atenció al lèxic que apareix a les piulades, tant des del punt de vista ortogràfic, com del significat i de l'ús (per exemple, comentant mots i expressions com: *ple a vessar*, *arbrat*, *enllumenat*, *guarniments*, *tinença d'habitatge*). Si voleu allargar el punt, podeu suggerir-los a ells també que pensin en una imatge i una piulada breu per parlar d'algun aspecte de la seva ciutat. Els podeu suggerir, també, que consultin l'etiqueta [#lamevaciatat](https://twitter.com/lamevaciatat) a Twitter i que reflexionin sobre si les opinions que hi apareixen són més aviat positives o negatives, i quina seria la seva posició respecte de la ciutat on viuen si haguessin de fer una piulada d'aquest estil.

Podeu fer fer els exercicis 1 i 2 del **Llibre d'exercicis**.

PUNT 1

Prohibit
prohibir

OBJECTIU

L'objectiu d'aquest punt és facilitar eines als alumnes perquè puguin construir textos argumentatius amb tesis complexes, que evolucionen, es concreten o matisen al llarg del text (més enllà de l'enunciació inicial d'una tesi, que es manté constant al llarg del text, com s'havia vist en nivells anteriors). Alhora, es faciliten eines per ampliar el vocabulari per enriquir l'argumentació i treballar la riquesa verbal a través de la reflexió sobre verbs que duen o no duen pronom i que pot ser que utilitzin de manera incorrecta força habitualment.

- A.** Per escalfar, demaneu als alumnes que llegeixin el títol del punt i que expliquin què creuen que vol dir aquesta frase i si hi estan d'acord. Podeu demanar-los si saben quin tipus de figura retòrica hi apareix (paradoxa). A continuació, demaneu als alumnes que llegeixin l'afirmació del cineasta gironí Isaki Lacuesta i que comentin què deu voler dir i si hi estan d'acord. Podeu demanar-los si coneixen Isaki Lacuesta i les seves pel·lícules. Podeu fer-los buscar informació d'aquest cineasta i del vincle de les seves obres amb problemàtiques o realitats socials diverses de la quotidianitat.
- B.** En parelles, demaneu als alumnes que observin la imatge de la campanya «Entre tots cuidem la ciutat» i que diguin a què pot correspondre cada il·lustració. Abans de llegir les paraules de la llista, podeu demanar-los que tapin la llista amb la mà i que, tot mirant les imatges, intentin donar-los un títol o trobar una paraula amb la qual explicarien la imatge (podeu fer èmfasi especial a assegurar-vos que apareixen paraules com *burilles*, *brossa*, *trastos*, *orins*, que poden ser de més dificultat per als alumnes). Un cop fet això, demaneu-los que llegeixin les paraules de la llista i comenteu-les entre tots. Després, feu-los pensar, també, en quins creuen que són els aspectes relacionats amb la convivència que més preocupen a la societat, tot assegurant-vos que apareixen i es practiquen els mots de la llista.
- Si voleu allargar l'activitat, podeu introduir el terme *agent cívic o del civisme*. Podeu demanar als alumnes si coneixen aquesta figura i quines tasques té assignades en els municipis que l'han introduït. Podeu reflexionar, també, si creuen que és una figura necessària.
- C.** En parelles, demaneu als alumnes que llegeixin l'article i que diguin quin títol hi posarien i que l'escriuïn a l'espai en blanc del **Llibre de l'alumne**. Comenteu les diferents opcions en grup-classe. Podeu orientar la conversa a assegurar-vos que han detectat de quin tipus de text es tracta i les possibilitats estilístiques i el grau de modalització amb què poden arribar a jugar a l'hora de posar un títol per a un article d'opinió, tenint en compte l'objectiu d'un article d'opinió.

SOLUCIÓ ORIENTATIVA: Qüestió de civisme

- D.** En aquesta activitat es vol reforçar el domini de la noció de *tesi* i, alhora, mostrar que la tesi no necessàriament ha de ser una de sola i fixa al llarg del text, sinó que es pot anar mostrant o desenvolupant i ampliant o concretant al llarg del text. En parelles, demaneu-los que tornin a llegir el text de l'activitat anterior i que escriuïn al quadre quina és la tesi inicial i com es concreta al final del text.
- Un cop vista l'evolució o concreció de la tesi del text, demaneu-los que es fixin en la casella central del quadre i que tornin a llegir els fragments destacats del text i que els relacionin amb les estratègies per fer evolucionar la tesi inicial.

SOLUCIONS

TESI INICIAL

Civisme és
pensar en
els altres

2 Presentació de l'antítesi
del paper del ciutadà...

3 Proposta per fomentar
la civilitat...

1 Definició de civisme...

incloent-hi
la idea de
predisposició
a l'acció.

TESI FINAL

Civisme és pensar
en els altres i per
als altres

Per allargar l'activitat, podeu proposar altres exemples de temes semblants en què es pot presentar una tesi més genèrica i fer-la avançar, matisar, concretar, etc. Es tracta d'una activitat per donar complexitat a les argumentacions dels alumnes i consolidar el domini d'aquesta tipologia textual que es va començar a treballar de manera aprofundida a la unitat 9 de l'A punt 5 i que s'ha anat treballant al llarg d'aquest llibre també.

- E.** En parelles, demaneu-los que busquin els aspectes següents al text de l'activitat C i que comentin quina funció tenen. Es tracta d'estratègies per a l'enriquiment del text argumentatiu que s'han anat treballant en unitats anteriors i a l'A punt 5. En format grup-classe, podeu fer una pluja d'altres recursos típics de l'argumentació i de l'article d'opinió.

SOLUCIONS

Argument d'autoritat: «*civisme* deriva del llatí *civis* [...] el conjunt de qualitats que permeten als ciutadans viure a la ciutat»

Context situacional: «Ja s'ha convertit en un costum [...] // les parades d'autobús o les entrades dels aparcaments que li vinguin de gust»

Exemple: el cas que «un ajuntament decideixi posar en marxa una sèrie de projectes de neteja dels carrers, d'amortiment dels sorolls, de protecció dels espais públics, de reciclatge de les escombraries, si no hi ha un mínim de vigilància i diligència de les administracions perquè les normes s'apliquin»

Tancament: darrera paràfrasi i reforç de la tesi

Podeu fer fer els exercicis 4, 5 i 6, 7 i 8 del **Llibre d'exercicis**.

- F.** En parelles, feu-los recordar què vol dir l'expressió *treure de polleguera*. Podeu comentar les expressions sinònimes que apareixen per a aquesta expressió al diccionari de sinònims de Softcatalà, al portal de paremiologia catalana digital comparada, al Diccionari de frases fetes, etc.

Després, demaneu-los que llegeixin els comentaris del fòrum sobre civisme i que diguin si s'identifiquen amb algun testimoni i per què. Primer podeu fer la dinàmica en parelles i comentar-ne els resultats en format grup-classe. Podeu assegurar-vos que es vagi practicant el lèxic vist al Punt o i en aquest punt. Podeu aprofitar, també, per comentar el significat i ús de l'expressió *No em sé avenir que...*

Podeu fer fer l'exercici 3 del **Llibre d'exercicis**.

- G.** Demaneu als alumnes que es fixin en els verbs de l'activitat anterior i que diguin quins porten pronom i quins no. Els podeu demanar, també, que busquin verbs equivalents en una altra llengua. Podeu pensar en altres verbs sobre els quals dubten si duen pronom o no. En aquest enllaç trobareu explicats els règims de diferents verbs que poden generar confusió (https://estil.llocs.iec.cat/wp-content/uploads/sites/24/2019/02/20_Pag_749-786_p.pdf).

Un cop hàgiu comentat els casos anteriors i hàgiu resolt dubtes, demaneu-los que escriguin un altre comentari al fòrum i que facin servir, si poden, alguns dels verbs comentats. Podeu anar passant per les parelles per resoldre dubtes sobre l'ús dels verbs i altres qüestions.

Podeu fer fer l'exercici 9 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

amb pronom	sense pronom
imaginar-se	callar
entrenar-se	caure
	demanar
	passar
	seure
	sortir

TASCA INTERMÈDIA

Expliqueu-los que, en parelles, hauran de buscar un article d'opinió i fer-ne una anàlisi. Demaneu-los que, primer, triïn el text. El poden triar a casa i dur-lo a l'aula durant la propera classe perquè triar un text així pot ser una tasca complexa i que requereix temps i atenció. Ha de ser un article que els sembli que està ben escrit i que compleix les característiques que s'han vist al punt.

Un cop tots tingui el text, demaneu-los que busquin el context situacional que s'hi presenta, la tesi, els arguments i la cloenda del text. Aneu passant pels grups per comentar amb ells dubtes i preguntes. Un cop fets les anàlisis, demaneu que comparteixin els articles amb els companys i debateu quins són els articles que més us convencen i per quines raons.

Si us sembla difícil que puguin trobar articles per analitzar, podeu fer servir els textos de les pàgines següents (*Civisme* i *Prohibit fumar*).

Civisme

Amb motiu de fets i comportaments incívics d'uns pocs, però que com tot el que altera la convivència és cridaner i a més sol magnificar-se pels mitjans de comunicació, molts municipis han promulgat ordenances específiques sobre civisme o, més ben dit, per lluitar contra l'incivisme.

La convivència i l'exercici dels drets no sempre discorren per camins sense problemes ni discrepàncies. Tota mena de relacions personals i socials, sovint, impliquen discordances, desacords i tensions, per contraposició de legítims interessos i de maneres i formes d'actuar i pensar diferents. Però aquesta realitat, quan s'afronta amb sinceritat i diàleg, comporta solucions raonables i beneficioses per al bé comú.

Però la vida diària posa en relleu que no sempre s'imposen el sentit comú, ni l'educació ni el respecte, especialment quan hi ha actuacions col·lectives o de grups, o simplement de persones que perden el control, volent fer passar la seva contra tot i contra tots. També, i tots ho podem constatar pels nostres carrers i places, hi ha alguns ciutadans i ciutadanes que, sense respecte ni consideració de cap mena per a la resta de la ciutadania, fan cas omís de les normes bàsiques que comporta la vida en comú.

El fet que un ajuntament tiri endavant la confecció i aplicació d'una normativa específica sobre civisme, pot analitzar-se des de distintes òptiques i posicions. Aquestes normatives tenen una clara finalitat: combatre actituds i comportaments incívics, que perjudiquen el bé comú i els drets col·lectius, i en aquest sentit, per a les persones de bé, per a la bona gent, més que una preocupació o una incomoditat, han de ser una eina més de defensa dels seus drets i una orientació eficient per a una actuació eficaç i positiva de la policia. Quan el respecte, la consideració i la solidaritat presideixen la convivència entre les persones, sobren totes les normes, però quan l'incivisme, l'egoisme insolidari i la llei de la selva fan la seva aparició, les normes són imprescindibles i necessàries.

La finalitat última de tota norma, i per tant de qualsevol ordenança municipal, ha de ser facilitar la vida a la ciutadania des de la necessitat d'ordenar la convivència, distribuir les càrregues, i impulsar un civisme responsable, que inclou necessàriament fruir d'uns drets, però també complir uns deures en la comunitat on vivim. Quan vivim en societat, no tot s'hi val. Decisions, comportaments i actituds que no respectin els drets fonamentals, representats bàsicament pels drets humans, que no tinguin com a base el respecte als drets aliens, a les persones sense distinció, s'han de denunciar i s'han de recriminar.

Certament que el que cal és impulsar plantejaments positius, afavorir el civisme, promoure el respecte a les persones i els comportaments fraternals i solidaris. Però també cal perseguir les actituds i els comportaments antisocials i incívics. La societat no pot quedar en mans dels que més força tenen, dels que més violència practiquen o dels que més cridòria produeixen.

Cal reflexió crítica sobre el model de societat i de ciutadania que volem. I el civisme és peça clau, que ens engloba i ens implica a tots, si volem una ciutat més còmoda i habitable.

Ramon Llorente, *Diari de Girona*

PROHIBIT FUMAR

Sempre he estat de les de «prohibit prohibir» per protegir la llibertat de l'individu pensant que les finalitats de les lleis són preservar les llibertats de les persones. Però legislar no ha estat mai una tasca fàcil; moltes vegades encertada, d'altres qüestionable. La decisió de Nova Zelanda de prohibir fumar per sempre tots els nascuts després del 2009 és una llei que fa història al món amb l'objectiu de veure créixer generacions netes de tabac.

Han decidit no crear una llei seca sobtada: han imposat una denegació per tota la vida a tots els ciutadans menors de catorze anys. Una generació neta de fums per als pulmons, amb la intenció d'arribar a erradicar l'addicció. Actualment, només el 8% de la població es declara fumadora. Nova Zelanda es converteix en el segon país del món –després de Bhutan– que no deixarà fumar progressivament fins a prohibir-ne la venda completa el 2027.

Viure llargues vides i saludables. Correspon a l'Estat protegir-nos dels nostres propis dimonis, vicis, addiccions? La llei obligarà a tancar en pocs anys el 90% de les botigues que venen tabac al país. Aquesta llei revolucionària pot ser el principi que molts altres països segueixin la seva línia? Tot apunta que el Parlament malaisi serà el següent.

Com seria el món sense tabac? Els països sense fum podran ser considerats en el futur els nous paradisos? Tothom coneix l'efecte de prohibir: cohibeix l'acció, la redueix a la mínima expressió, però també assegura la creació d'una porta posterior per a aquells que se salten el sistema. Encara que la multa per saltar-se la llei pot pujar a més de noranta mil euros.

La meva infantesa em porta a trens plens de fum, cendrers a les taules de les consultes dels doctors, festes i balls coberts d'una boira espessa. Fumar va deixar de ser venut com una cosa sexi. La societat ha virat en una altra direcció, però el consum no para, sinó que a Espanya i en els joves creix. S'hauria de plantejar un debat així al nostre Parlament?

A causa del tabac moren a Espanya més de seixanta mil persones cada any, segons l'entitat NOfumadores.org. Obrim el debat, a grans debats com aquest. Cal ser valents i deixar en política les espases de fum.

Sandra Barneda, *La Vanguardia*

PUNT 2

OBJECTIU

En aquest punt l'objectiu és enriquir les argumentacions dels alumnes, tot descobrint de quina manera i amb quina intenció s'hi poden introduir seqüències corresponents a altres tipologies textuais. Tot això es treballa en el marc d'una proposta que gira al voltant de lèxic sobre models més sostenibles de ciutat i més agradables i inclusives per a tothom.

Una ciutat a mida

A. En parelles, demaneu als alumnes que pensin quines condicions ha de tenir un barri o una ciutat perquè les persones que hi viuen tinguin una bona qualitat de vida i sentin que és per a ells *Una ciutat a mida* (títol del punt). Per dinamitzar l'activitat, podeu dur a l'aula un seguit d'icones impreses amb diferents serveis i/o infraestructures de la ciutat i fer que triïn les que creuen que són prioritàries. També els podeu demanar que dibuixin la seva pròpia infografia, com la que acompanya el text. Feu una posada en comú dels resultats en format grup-classe.

B. Per escalfar, i abans de llegir el text, podeu fer que els alumnes es fixin en la professió de la persona que escriu el text i comentar quines tasques laborals creuen que fa aquesta persona i per què pot haver escrit un text titulat *La ciutat del quart d'hora*. Podeu parlar-los de grans urbanistes de la història dels territoris catalanoparlants, com ara, Ildefons Cerdà (tot i que no era urbanista pròpiament dit), Oriol Bohigas, Beth Galí (arquitecta i paisatgista), Manel de Solà Morales, etc.

En parelles, feu-los llegir l'article i demaneu-los que comentin si la proposta que es presenta és viable o no.

Els podeu fer fer una llista dels motius pels quals estan o no d'acord amb el text i també subratllar els fragments que els resultin més interessants. Un cop fet això, podeu demanar-los que contrastin les respostes amb les d'una altra parella. Mentrestant, podeu anar passant pels grups per resoldre dubtes i escoltar les respostes.

També podeu comentar qüestions de lèxic com ara el significat dels mots *innòcues*, *exempta*, i també l'expressió *les vegades que...* També podeu fer fer els exercicis 10 i 11 del **Llibre d'exercicis** per treballar la presència o absència de l'article en expressions com *la de vegades*, *la de temps*, etc. perquè sol ser un error molt freqüent. També poder fer fer l'exercici 21 del **Llibre d'exercicis**, per treballar la precisió lèxica.

Si voleu aprofundir en el tema del text a través d'un estímul oral, podeu escoltar l'àudio «Per a qui estan fetes les ciutats» del programa *Solidaris* de Catalunya ràdio: <https://www.ccma.cat/catràdio/solidaris/per-a-qui-estan-fetes-les-ciutats/noticia/3188732/>

C. En parelles, demaneu-los que tornin a llegir el text i que facin un resum de cada paràgraf en dues o tres frases. La idea és que siguin capaços de trobar les idees principals a partir de les quals s'ha construït cada argument.

Després, demaneu-los que marquin quines de les característiques de la llista té l'article i que comparin les respostes amb les que han marcat altres companys. Aproveiteu aquest moment de posada en comú entre parelles per resoldre dubtes i detectar dificultats de comprensió del text.

SOLUCIONS

- ☒ Descriu característiques dels elements que presenta.
- ☒ Narra uns fets passats.
- ☐ Dona dades estadístiques.
- ☒ Expressa una sensació, un sentiment.
- ☒ Opina sobre una qüestió.
- ☒ Proposa una actuació.

- D. En parelles, indiqueu-los que llegeixin la informació següent i que escriguin als espais buits del text de l'activitat B el número de la seqüència textual corresponent. Es tracta d'una activitat que els guiarà a l'hora de veure que els textos argumentatius poden incloure seqüències corresponents a altres tipologies textuais, per tal de ser més rics estilísticament. Al Punt de suport trobareu l'explicació de cada tipus de seqüència. Aquesta informació us pot ajudar a dinamitzar la posada en comú d'aquesta activitat.

SOLUCIONS

LA CIUTAT DEL QUART D'HORA

Quan va esclatar la crisi del coronavirus del 2020, pocs es devien imaginar les devastadores conseqüències socials i econòmiques que comportarien, d'una banda, la pandèmia i, de l'altra, les mesures per frenar-ne l'expansió. El confinament, les restriccions i el col·lapse sanitari van agreujar les deficiències de la nostra societat i van posar de manifest, entre altres aspectes, les mancances de les ciutats per esdevenir veritables refugis davant l'emergència sanitària d'aquell moment. ²

Malauradament, estic convençuda que aquesta no serà l'última de les emergències que viurem. Per això, en un món cada vegada més urbanitzat, hem de promoure canvis profunds en les estructures de les ciutats per fer-les més humanes, més equitatives, més innòcues i saludables i més perseverants i tenaces en futures crisis.

Una de les propostes urbanístiques que ha agafat més volada darrerament és la de la ciutat dels quinze minuts, l'objectiu de la qual és aconseguir que els serveis bàsics que pot necessitar una persona (assistència sanitària, comerços, feina, escoles i

zones verdes) estiguin a una distància màxima de quinze minuts caminant. La ciutat del quart d'hora és un crit a favor de tornar a la vida de barri; però d'un barri ben planificat, que integri comerços, serveis essencials i espais de lleure i oci a prop dels veïns; amb habitatges assequibles, confortables, eficients energèticament i adaptats a diverses necessitats; amb voreres amples, i grans espais verds per esbargir-se i poder fer activitat física recreativa a l'aire lliure. ³

La ciutat dels quinze minuts aposta, doncs, per millorar la salut i la qualitat de vida de les persones i per respectar el medi ambient. Per fer-ho, les polítiques urbanístiques públiques han de prioritzar el transport alternatiu al vehicle privat per reduir l'emissió de gasos contaminants; per això, caldria posar a l'abast el transport públic i millorar-ne la freqüència de pas i s'hauria de promoure l'accés als serveis essencials sense haver de fer desplaçaments amb el vehicle privat. A més, s'hauria d'impulsar l'economia local dels barris amb els comerços de proximitat per enfortir el sentit de comunitat. ⁵

L'aposta per aquest model urbà sembla que pren força en ciutats tan diferents com París, Melbourne o Portland. A casa nostra, hem vist com ciutats com ara Palma, Alacant o Barcelona han començat a implementar accions per reduir els desplaçaments de vehicles privats i els combustibles fòssils. Tanmateix, la iniciativa no queda exempta de crítiques. D'una banda, hi ha qui veu en la proposta un encertat eslògan de màrqueting que proporciona nous valors a promocions immobiliàries allunyades dels principis de la iniciativa. De l'altra, hi ha qui assenyala que el model pot provocar més marginació dels barris desfavorits si no s'atenen de manera prioritària en el moment de la implementació. ⁴

Fer realitat aquest tipus de ciutats ens exigirà fer una revolució econòmica i social que caldrà veure si tothom està disposat a dur a terme. Les mesures que es prenguin segurament generaran controvèrsia i malestar, però crec fermament que hi ha un gran consens de fons per apostar per ciutats més inclusives, segures i sostenibles. Si per a la majoria de la població el futur serà urbà, la resposta a la incertesa del que ens vindrà la trobarem en la manera com planifiquem avui les ciutats. Les vegades que hem pensat en un futur millor! Ja el tenim aquí i assegurar-lo és a les nostres mans. ⁴

Antònia Ruiz, urbanista

- E. En parelles, demaneu-los que relacionin cada seqüència textual de l'activitat anterior amb el paper que desenvolupa l'autora en cada cas. Es tracta d'entendre, també, que l'autor del text pot adoptar posicions diferents per tal de vehicular la seva opinió, posició davant dels fets exposats, etc.

SOLUCIONS

L'autora
adopta
el rol...

- ³ d'observadora i sap identificar, anomenar i classificar els objectes i les seves propietats.
- ⁴ de qui expressa emocions i sentiments respecte al que s'esdevé.
- ⁵ de qui aconsella, ordena o indica com s'han de fer les coses per aconseguir el propòsit que persegueix.
- ² d'un testimoni que explica una seqüència d'accions o de fets que contextualitzen la situació.
- ¹ de qui es posiciona en un punt de vista i desenvolupa un raonament a fi de persuadir els altres.

- F.** Demaneu-los que, en parelles, llegeixin els comentaris que han deixat els lectors sobre l'article de l'activitat B i que comentin si estan d'acord amb algun testimoni. Després, demaneu-los que diguin quin és el paper que adopta cada testimoni per escriure el comentari, segons la classificació de l'activitat anterior. Assegureu-vos que els alumnes entenen el paper que poden adoptar com a autors d'un text.

SOLUCIONS

1. directiu, 2. descriptiu, 3. narratiu, 4. expressiu, 5. argumentatiu

Podeu fer-los fer els exercicis 12 i 13 del **Llibre d'exercicis** per reforçar la comprensió i la producció de seqüències textuais addicionals dins un text de tipus argumentatiu.

- G.** En parelles, demaneu-los que es fixin en les expressions destacades dels comentaris de l'activitat anterior i que escriguin el número del verb que correspon a l'explicació de cada cas en el segon quadre. Podeu fer veure als alumnes que hi ha casos en què, en un ús col·loquial espontani, els parlants utilitzen els verbs del text amb el pronom *en* lexicalitzat, de manera que trobem construccions com *No se n'adona del que li passa* (en lloc de la construcció general *No s'adona del que li passa*). Podeu demanar-los que pensin en altres casos com aquest (propis de registre informals: *enriure's*, *enfotre's*, *emburlar-se*, *enrecordar-se*, *entornar-se*, *empenedir-se*, *adonar-se'n*, *alegrar-se'n*). Trobareu més informació sobre casos com aquest a la GIEC: <https://giec.iec.cat/textgramatica/codi/18.6.3.4>, i també a <https://esadir.cat/entrades/fitxa/node/enriures>

SOLUCIONS

② ③ Usem el pronom **en** per substituir el complement del verb.

① ④ ⑤ Quan el complement és present a l'oració no usem cap pronom: la presència del complement + el pronom **en** és redundant.

Podeu fer-los fer els exercicis 14 i 15 del **Llibre d'exercicis**. A l'exercici 15 s'amplien alguns dels casos en què el pronom *en* apareix o no apareix en contextos d'una complexitat una mica més alta, però que, atès que apareixen sovint en la comunicació quotidiana, poden generar dubtes als alumnes. Per explorar i comentar casos com aquests, podeu fer-los llegir l'article *Quan no hem de fer servir el pronom en*, de Jordi Badia: <https://www.vilaweb.cat/noticies/quan-no-hem-de-fer-servir-pronom-en/>

TASCA INTERMÈDIA

Demaneu als alumnes que es posin en grups. Hauran de buscar un article d'opinió (tots el mateix) i identificar-hi les seqüències textuais que hi ha, a partir de les activitats D i E. Podeu anar passant pels grups per plantejar preguntes per ajudar-los a identificar els diferents tipus de seqüència. Un cop hagin acabat l'anàlisi, demaneu-los que escriguin un fragment més que afegiran al text tot fent servir una seqüència textual de les del punt. A continuació, demaneu-los que comparteixin el fragment escrit amb els altres grups i que els comparin per valorar les aportacions que hi han fet i el tipus de seqüències textuais que han escrit entre tots. Podeu compartir el text original a la pantalla i marcar els afegitons en diferents colors, per tal que es vegin millor. Per acabar la tasca, podeu comentar els fragments escrits, comentar quina és la seqüència textual que s'ha utilitzat més i per què creuen que ha estat així. Si hi ha algun tipus de seqüència que no s'ha utilitzat, podeu escriure un fragment nou entre tots.

PUNT 3

OBJECTIU

L'objectiu és aprendre a utilitzar diferents estratègies estilístiques en un text. Es presenta lèxic relacionat amb el món penitenciari i els sufixos *-dís*, *-òria*, *-am*, *-all*.

(Re)aprendre a viure

- A.** Abans de començar l'activitat A, demaneu als alumnes que llegeixin el títol, observin la fotografia i el dibuix del punt, i que facin hipòtesis sobre el tema de què tractarà el punt.

En parelles, feu que triïn un dels enunciats que hi ha a la dreta de l'enunciat i que anotin idees per elaborar una breu argumentació sobre el tema escollit. Feu notar que al quadre del costat dels enunciats hi ha un quadre amb lèxic que els pot ajudar. Assegureu-vos que n'entenen el significat. Després, demaneu-los que facin una exposició oral d'un minut. Apunteu a la pissarra el lèxic o les expressions referides al món penitenciari que utilitzen els alumnes per fer la breu argumentació. Passeu per la classe i ajudeu si tenen dubtes a l'hora d'estructurar l'argumentació.

Si voleu, podeu allargar el tema de la reinserció i podeu projectar les preguntes següents i obrir un petit debat en què hagin d'argumentar les seves opinions. D'aquesta manera, reutilitzaran el lèxic i tornaran a estructurar una argumentació.

Està preparada la societat per donar una segona oportunitat a les persones que han estat privades de llibertat?

Es fa prou des de les institucions públiques perquè la reinserció sigui una realitat?

Quin paper tenen els empresaris, terapeutes, representants públics i treballadors del tercer sector en la reinserció?

La reinserció hauria d'acabar en el moment en què s'acaba una condemna?

Per allargar l'activitat, podeu fer llegir l'article de l'Ara i treballar el lèxic: https://www.ara.cat/societat/reprenre-vida-despres-presos-voluntariat-penitenciari-ajuts-programa-acompanyament-justicia_130_4274185.html

Podeu fer fer l'exercici 16 del **Llibre d'exercicis**.

- B.** Demaneu als alumnes que llegeixin el títol de l'article i que l'expliquin amb les seves paraules. Després, en parelles, digueu-los que llegeixin el text i que expliquin la idea central que es desenvolupa en cada paràgraf. Assegureu-vos que n'entenen la idea central i aconseguen explicar-la de manera concisa. Feu una posada en comú amb tot el grup classe i resoleu dubtes de lèxic.
- C.** En parelles, feu que els alumnes es fixin en l'estructura de les frases del primer paràgraf del text de l'activitat anterior i demaneu-los que comentin què tenen en comú i quin impacte tenen sobre el ritme del text. L'objectiu és que s'adonin que són frases compostes per cinc paraules la qual cosa fa que el ritme del paràgraf estigui molt marcat per atreure l'atenció del lector. Demaneu-los que el llegeixin en veu alta perquè notin el ritme del paràgraf. Després, demaneu-los que tornin a llegir el text i que planifiquin les paraules clau en què cal fer èmfasi i com cal llegir la resta de frases tenint en compte les estructures que les componen. Digueu-los que llegeixin el text en veu alta. Per acabar, feu escoltar l'àudio i demaneu que comparin la seva declamació amb la de l'àudio. Podeu tornar a escoltar l'àudio fent pauses després de cada paràgraf i comentar-ne la declamació. Feu notar que no hi ha una única manera de llegir un text i que varia segons la intenció que vulguem donar a la declamació, però que sempre podem jugar amb la llargada de les frases per donar una musicalitat al text i fer que el lector no trobi el text monòton i, per tant, s'avorreixi.

Podeu projectar el text següent, que és una traducció nostra del text original en anglès de l'autor Gary Provost, *100 Ways to Improve Your Writing*, per fer notar com l'estructura de les frases pot causar

un impacte al lector i, per tant, en el propòsit comunicatiu. Feu notar els diferents colors de les frases segons la llargada que tenen en el text. Podeu fer llegir el text en català en parelles i marcar amb la mà el ritme de les frases. Feu que comentin quin efecte té la manera com han estat compostes les frases en l'atenció del lector.

Aquesta frase té cinc paraules. Aquí teniu cinc paraules més. Està bé escriure frases així. Però moltes juntes esdevenen monòtones. Escolta el que està passant. Escriure esdevé un acte avorrit. El so comença a grinyolar. És com un disc ratllat. L'oïda demana més varietat.

Ara, escolta. Vario la longitud de la frase i creio música. Música. L'escriptura canta. Té un ritme agradable, una cadència, una harmonia. I utilitzo frases curtes. I també utilitzo frases de longitud mitjana. I, a vegades, quan estic segur que el lector està relaxat, l'envesteixo amb una frase de longitud considerable, una frase que s'encén amb energia i que creix amb l'ímpetu d'un crescendo, del redoblament del tambor, del dringar dels platets —sons que diuen: «escolta això; és important».

Així, doncs, escriu amb una combinació de frases curtes, mitjanes i llargues. Crea un so que agradi a l'oïda del lector. No escriguis només paraules. Escriu música.

- D.** Demaneu als alumnes que, en parelles, tornin a llegir el text de l'activitat B i relacionin les parts destacades en groc amb el recurs estilístic corresponent del quadre. Abans, feu llegir els cinc recursos i assegureu-vos que els entenen. Després, demaneu als alumnes que comentin què aconsegueix l'autor amb aquests recursos. Podeu fer una posada en comú amb tot el grup-classe i demanar-los que inventin altres exemples per a cada recurs.

Podeu fer fer els exercicis, 17 i 18 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIÓ

- Moviment de l'element de l'oració que fa referència al tema de què es parla per reforçar l'afirmació que es fa.
Poca gent s'hi fixa, en les presons. Poca gent hi pensa, en els presos. Poca gent hi posa esment, en la tornada a la societat.
- Exposició successiva de mots que precisen o amplifiquen el significat dels anteriors.
Ni família, ni amics, ni domicili, ni feina on refugiar-se.
- Ús de conceptes o imatges propis d'un altre àmbit per explicar metafòricament el sentit d'allò que es vol dir.
La presó és un punt i a part en la vida de qui hi ha entrat. La reinserció, un punt i seguit [...]
- Successió de tres conceptes.
Solució: la disciplina, la vigilància, el control. / L'acompanyament, l'escolta, l'empatia encomanadissa
- Contacte de paraules de sentit oposat que s'exclouen entre si.
La llibertat ofega.

- E.** En parelles, demaneu-los que busquin en el text de l'activitat B les expressions corresponents a les del quadre i que comparin les solucions amb les d'una altra parella. Feu una posada en comú i demaneu-los que posin nous contextos en què puguin utilitzar les expressions.

Podeu fer fer els exercicis 20 i 22 del **Llibre d'exercicis**.

SOLUCIONS

DEFUGIR TOTA OBLIGACIÓ	fugir de fam i de feina
AJUDAR O AFAVORIR	allarga la mà
PROBABLEMENT	tal vegada
SENSE VEURE-HI O SENSE FIXAR L'ATENCIÓ	d'esma
POSAR ATENCIÓ EN ALGUNA COSA	hi posa esment
ACOMPANYAR, PROTEGIR	fer costat
MANIFESTACIÓ D'ALGÚ QUE ESPERA O PREVEU QUE LES COSES CANVIÏN	demà serà un altre dia

- F.** En parelles, feu que es fixin en les paraules en negreta del text de l'activitat B, que en marquin l'arrel i que diguin quin significat aporta a la paraula el sufix afegit. Passeu per la classe i ajudeu els alumnes a resoldre dubtes. Feu una posada en comú. Si voleu, podeu donar algunes pistes i escriure a la pissarra els diferents significats sense dir a quin sufix corresponen: 'grup o col·lectiu' (-all, -am, -òria) i 'propens a' (-dís). Després, demaneu que pensin en altres paraules que contenen aquests sufixos o que mirin de formar paraules afegint-hi el sufix. Comenteu les paraules que vagin sortint. Podeu fer fer l'exercici 19 del **Llibre d'exercicis**.

TASCA INTERMÈDIA

En grups, demaneu als alumnes que triïn un text publicat sobre el tema d'aquest punt. Ajudeu-los en la cerca de textos en publicacions catalanes sobre el tema: feu una llista de paraules clau per fer la cerca, per exemple. Un cop hagin triat el text, demaneu-los que el reescrigun tenint en compte les estratègies estilístiques presentades perquè el ritme de les frases tingui un efecte estilístic diferent de l'original. Passeu pels grups i resoleu els dubtes que puguin tenir. Després, demaneu-los que llegeixin l'escrit en veu alta als companys. Abans, però, digueu-los que assagin la declamació.

PUNT SOCIOCULTURAL

OBJECTIU

L'objectiu és que els alumnes coneguin la cançó *Nina de miraguano* i que a partir del text formulin desitjos. De manera lúdica, es pretén que en aquest punt de la darrera unitat del curs els alumnes expressin mitjançant una cançó o un text quin sentiment tenen o han tingut envers el procés d'aprenentatge del català.

Nina de miraguano

- A.** En grups, demaneu als alumnes que comentin si es consideren melòmans o lletraferits. Assegureu-vos que entenen els dos adjectius i demaneu-los que els defineixin amb les seves paraules. Demaneu-los que també diguin quin tipus de música i literatura els agrada i si són amants de la poesia. Feu una posada en comú per saber i compartir els gustos dels alumnes de la classe.
- B.** Expliqueu als alumnes que llegiran un poema de David Sarsanedas que ha estat musicat per l'Orquestra Fireluche amb Pau Riba. Digueu-los que llegeixin el títol i que facin hipòtesis sobre el tema que s'hi pot tractar. Assegureu-vos que els alumnes entenen què és *miraguano*. Podeu demanar-los que en busquin el significat al diccionari i que expliquin què deu voler dir en el títol abans de fer hipòtesis sobre el tema del poema. Feu una posada en comú i apunteu les diferents hipòtesis a la pissarra. Després demaneu-los que llegeixin el poema i que subratllin les paraules que no coneixen i comprovin si les hipòtesis que han fet són correctes. Per acabar l'activitat, demaneu-los que comparin les paraules marcades amb les d'un company i que en busquin el significat. Aproveiteu per fer un treball de lèxic perquè el text és molt ric en figures retòriques: metàfores, símbols, dobles sentits, imatges, sentits figurats, anàfores, personificacions, asíndeton, etc.
- Feu una posada en comú per recollir les diferents versions temàtiques dels alumnes sobre el poema —si n'hi ha— i assegurar-vos que no tenen dubtes de lèxic.

SOLUCIÓ POSSIBLE

Una cançó en què es parla de créixer, estimar, desitjar i no permetre que els mals moments ens vencin.

- C.** En grups de tres o quatre alumnes, demaneu-los que busquin la cançó i l'escoltin (<https://www.enderrock.cat/televisio/video/839/nina-miraguano>). Demaneu-los que expliquin què els suggereix i a qui creuen que va adreçada. Recolliu les diferents opinions del grups. Després, demaneu-los que llegeixin les reflexions sobre *Nina de miraguano* d'alguns admiradors de Pau Riba i David Sarsanedas i que comentin si n'hi ha cap amb el qual s'identifiquen. Assegureu-vos que entenen el lèxic dels textos (*onirisme, drings, remors, ventijols, esbufec, malda, psicodèlia*). Feu una posada en comú amb tot el grup-classe.
- D.** En parelles, demaneu-los que pensin en un altre desig que podrien demanar per a la *nina de miraguano* i que l'escriguin. Feu-los adonar de les estructures que apareixen al text per expressar desitjos i doneu-los-en d'altres. Demaneu-los que comparin el desig que han escrit amb el d'una altra parella. Podeu demanar-los que escriguin el desig en l'espai virtual de la classe perquè tota la classe puguin llegir els desitjos de tothom.
- Podeu remetre els alumnes a l'espai virtual «Música de poetes», on poden trobar cançons que els músics han compost a partir de versos de poetes catalans, perquè els pugui servir d'inspiració: <https://www.musicadepoetes.cat/presentacio>
- E.** Comenteu als alumnes que, com que és la darrera unitat del curs i a tall de cloenda, hauran de buscar una cançó o un text que els agradi especialment i que relacionin amb el seu procés d'aprenentatge del català. Si creieu que el fet de buscar una cançó és molt complex, podeu demanar-los que busquin un text, un paràgraf, una frase, un objecte, una fotografia, etc. Demaneu-los que ho presentin als companys.

PUNT DE SUPORT

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

1. En parelles, demaneu-los que llegeixin les paraules i les completin amb la consonant *l* o el dígraf *ll*. Abans, però, podeu demanar-los que pronuncïin els dos sons. Després, feu escoltar l'àudio i demaneu-los que es fixin com es pronuncien les paraules i que les repeteixin per comprovar si ho han fet bé. Feu una posada en comú.

SOLUCIONS

1. a**l**legria
2. fa**l·l**àcia
3. mi**l·l**enari
4. a**l·l**egoria
5. co**l**esterol
6. ce**l**ebrar
7. co**l·l**apse
8. mi**l**ió
9. bè**l·l**ic
10. mi**l·l**èsim

2. En parelles, demaneu-los que llegeixin les paraules de la llista i les completin amb les grafies *l* o *ll*. Després, feu escoltar les paraules i demaneu-los que comprovin com distingeixen aquests dos sons. Feu-los notar que, com a norma general, pronunciem la *lla* geminada com si fos una *lla* simple, tant en registres informals com formals. La pronúncia de la *lla* geminada, en canvi, és viva en els parlars baleàrics, i no en totes les paraules; i en altres parlars només és pròpia de registres molt formals. Feu una posada en comú i demaneu als alumnes que pensin altres paraules que s'escriguin amb *lla* geminada o paraules amb les quals tinguin vacil·lacions a l'hora d'escriure-les.

Podeu fer fer els exercicis 23 i 24 del **Llibre d'exercicis**.

3. En parelles, feu llegir les frases i demaneu-los que les completin amb les consonants *j*, *g*, *l*, *ll* o *ll* i que comparin el resultat amb el d'una altra parella. Després, en grups, demaneu-los que llegeixin en veu alta les paraules de la frase que han completat i comprovin si les pronuncien de la mateixa manera. Passeu pels grups i ajudeu-los si tenen problemes de pronunciació. En acabat, feu escoltar l'àudio i demaneu als alumnes que repeteixin les frases.

Podeu fer fer els exercicis 25 i 26 del **Llibre d'exercicis** per repassar la pronunciació i l'ortografia de les consonants *g* i *j*, i dels grups *tx*, *tj* i *tg*.

SOLUCIONS

1. El pro**j**ecte és promogut per la Conse**ll**eria d'Ensenyament.
2. La so**l**ució és una barre**j**a d'aigua i alcohol.
3. El gos **j**eu al seu **j**aç, a la vora del ti**l·l**er.
4. Aquestes mol**l**ècules estan formades per cel**l·l**es unitàries.
5. Cal in**j**ectar dos mi**l·l**igrams d'aquesta el**l**aboració.
6. Aquest **j**eroglífic permet sol**l**icitat un estudi sobre Eg**j**pte.
7. La **g**el**l**or fa que els pa**g**esos s'il**l**usionin per la campanya de **g**erds.
8. És le**g**ítim que el conse**ll** analitzi la situació dels presos.
9. El cartel**l** de l'ajuntament és molt pol**l**èmic.
10. He felicitat el **Ll**uís perquè ha passat la primera selecció per ser **j**utge.

PUNT D'ARRIBADA

TASQUES

TASCA COL·LECTIVA

- A.** En primer lloc, digueu als alumnes que hauran de millorar un text que han escrit durant el curs. Demaneu-los que triïn un escrit del començament del curs perquè podran veure millor l'evolució que han seguit des del principi de les classes.
- B.** En segon lloc i un cop hagin triat el text, demaneu als alumnes que el llegeixin i que hi apuntin la informació addicional que hi podrien afegir per enriquir-lo i millorar-lo. Digueu-los que planifiquin les estructures gramaticals, el lèxic i les estratègies retòriques que necessiten.
- C.** En tercer lloc, demaneu als alumnes que reescriguin el text tenint en compte les estratègies d'estructuració i de gestió de la informació, i els recursos estilístics apresos durant el curs. Passeu pels grups i resoleu dubtes lingüístics.
- D.** En darrer lloc, demaneu als alumnes que llegeixin en veu alta els dos textos a la classe. Abans de fer-ho, però, demaneu-los que el llegeixin entre els membres del grup per assegurar-se que el ritme de les frases tenen l'efecte estilístic que volen donar al text. Demaneu als altres grups que decideixin quin és l'original i quin el text reescrit i que apuntin algunes de les estratègies d'estructuració o recursos estilístics que han notat que s'han afegit al text reescrit. També podeu demanar als grups que s'intercanviïn els textos escrits i que en facin una valoració.

Feu que enregistrin l'escena. Pot ser una tasca que poden fer fora de les hores de classe, si volen. Quan l'hagin enregistrat, demaneu que la comparteixin a l'aula virtual amb la classe. Obriu un fòrum perquè els alumnes puguin valorar les escenes dels companys. Podeu aprofitar els resultats de la tasca per comentar-los a classe i fer-los notar quins continguts de la unitat han utilitzat per millorar el text, per exemple.

TASCA INDIVIDUAL

- A.** Primer, demaneu als alumnes que tornin a llegir els textos de la unitat i triïn un tema sobre el qual escriure un article d'opinió. Demaneu-los que pensin en la tesi que voldran desenvolupar.
- B.** Segon, demaneu als alumnes que facin una pluja d'idees a partir de la tesi, que les agrupin en arguments, contraarguments, exemples, dades, etc. Demaneu-los que organitzin els arguments perquè siguin coherents i que els desenvolupin en paràgrafs. Comenteu-los que poden incloure una anticipació a possibles contraarguments o una reacció a les fal·làcies infundades. Passeu per la classe i resoleu els dubtes que puguin tenir.
- C.** Tercer, demaneu als alumnes que redactin l'article. Recordeu-los que han de cohesionar els arguments i els paràgrafs amb idees o connectors, i que han de fer servir recursos retòrics i diferents seqüències per enriquir la redacció del text i donar-hi ritme i modulació. Feu-los notar que s'han d'assegurar que el lector podrà entendre l'ordre que han seguit en el text i que una mateixa idea no es repeteixi innecessàriament. També digueu-los que comprovin que l'extensió dels paràgrafs i de les frases estigui equilibrada per donar ritme al text i fer que sigui atractiu visualment. A més, demaneu-los que posin un títol a l'article.

que sigui suggeridor. Podeu remetre els alumnes al Punt de suport perquè tinguin present l'estructura i els recursos i estratègies per escriure un article d'opinió.

- D.** Quart, demaneu als alumnes que amb un company revisin el text que ha escrit cadascú. Digueu-los que controlin els aspectes ortogràfics i morfosintàctics; que comprovin que la riquesa lèxica sigui adequada al registre del text i que s'assegurin que el text estigui ben puntuat, etc. Passeu per l'aula per resoldre dubtes lingüístics i per revisar els textos. L'objectiu és que s'adonin de com poden millorar el text amb un treball col·laboratiu i aprendre entre iguals. Un cop hagin revisat els textos, feu que hi afegixin les esmenes i els suggeriments rebuts i demaneu-los que l'enviïn a un mitjà informatiu perquè els el publiquin. També podeu demanar-los que pengin l'article en l'espai virtual de la classe perquè tots els alumnes puguin llegir l'escrit dels companys.

Fem balanç

1. Un cop realitzades la tasca col·lectiva i la tasca individual, demaneu als aprenents que reflexionin sobre els punts que han après. Feu-los llegir els tres ítems que apareixen a la taula d'avaluació. Demaneu-los que marquin el «cor» en el cas que considerin que saben realitzar tranquil·lament / perfectament la funció comunicativa que s'esmenta; la «cara somrient» en el cas que considerin que han après i poden realitzar la funció comunicativa, encara que sigui amb algunes incerteses; la «cara trista» en el cas que creguin que encara els falta treballar per poder assolir la funció comunicativa. Segurament haureu d'ajudar els alumnes a entendre les funcions comunicatives. Podeu donar-los exemples de les funcions.
2. Demaneu als aprenents que comentin la tasca. A l'apartat amb la cara somrient els alumnes hauran d'afegir els comentaris positius sobre la tasca: què els ha agradat, què ha resultat fàcil, els aspectes que consideren útils i funcionals, etc. En canvi, a l'apartat amb la cara trista, els alumnes hi hauran d'escriure què no els ha agradat, què millorarien, tant de la tasca com de la seva execució, i quins aspectes consideren innecessaris.
3. Comenteu als alumnes que hauran d'avaluar els resultats de la tasca individual d'un dels companys. Llegiu els tres criteris d'avaluació a l'aula per assegurar-vos que els alumnes els entenen. L'objectiu és que reflexionin sobre el resultat obtingut i siguin conscients que hi ha uns criteris perquè la tasca tingui èxit. Un cop hagin fet l'avaluació, deixeu que la comparteixin entre ells.

